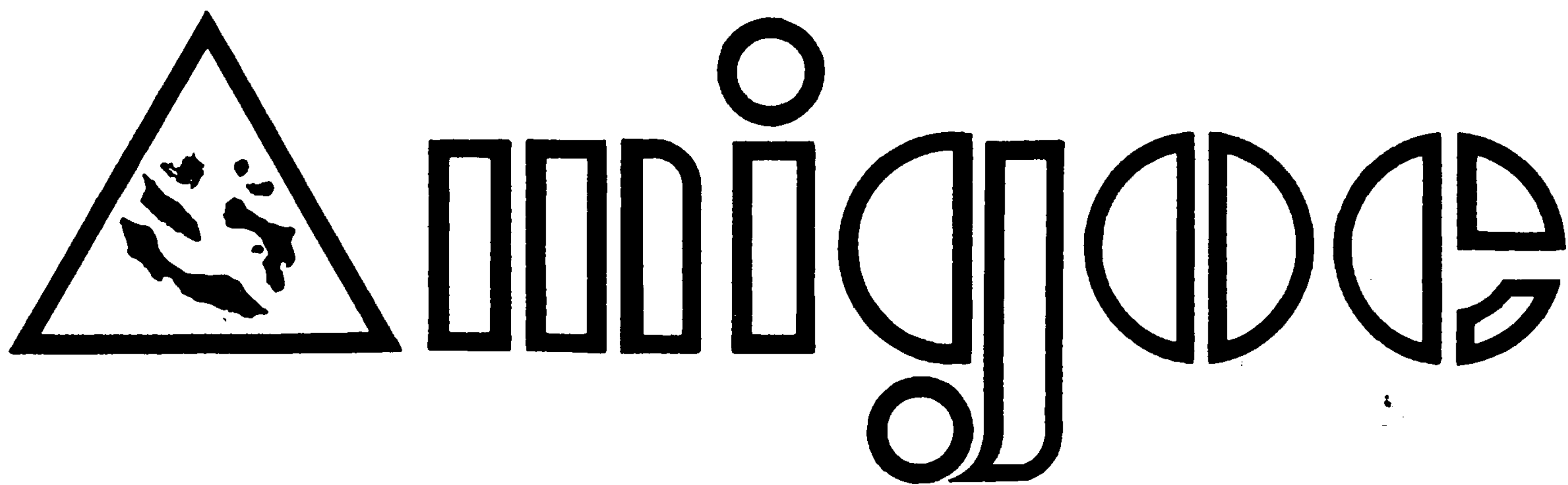

99STE JAARGANG – No.; 297

WOENSDAG 29 DECEMBER 1982

Vandaag

E.T.(EXTRA TERRESTIAL) .....op Curaçao.....

Consul Suriname beschuldigt actiecomite van diefstal

AMSTERDAM — De consul van Suriname heeft het actiecomite "Herstel democratie Suriname", waarvan vijftien leden maandagmorgen enkele uren het consulaat-generaal van Suriname in de Cuserstraat in Amsterdam bezet hielden, beschuldigd van diefstal. Hij heeft aangekondigd een klacht tegen het comite in te zullen dienen.

Volgens een woordvoerder van het consulaat is bij de inspectie van het gebouw gebleken dat verschillende documenten, waaronder paspoorten, zijn verdwenen, evenals een nog onbekend bedrag aan contant geld en waardevolle voorwerpen. Een woordvoerder van de Amsterdamse politie heeft dinsdag bevestigd dat er een schriftelijke aangifte van het consulaat is binnengekomen. Hij zei echter niet te weten wat de inhoud daarvan is. In een verklaring stelt het consulaat dat het nog onduidelijk is, hoe de bezetters het gebouw zijn binnengekomen, "vooral gelet op het feit dat er vanaf ongeveer 10 december een permanente politiebewaking was alsmede dat er geen enkel spoor van braak te constateren is".

Ruk op mini

TOKIO — Kledingwinkels in Tokio melden een sterke stijging in de winteromzet van minirokken. Zij maakt 60 procent van de hele omzet aan rokken uit. De mode en de winter schrijven voor dat de minirok wordt gedragen op wollen, veelal zwarte, panty.

Desi Bouterse duldt geen parlementaire democratie

PARAMARIBO — Er zal nooit meer een parlementaire democratie komen in Suriname zolang legerbevelhebber Desi Bouterse aan de macht is. Dit heeft Bouterse gezegd in een vraaggesprek met de televisie in zijn land, zo meldde het gecontroleerde persbureau SNA vandaag.

Volgens Bouterse wordt nu "rustig" gewerkt aan een nieuw regeerprogramma en een nieuwe regering en komt er nooit meer een parlementaire democratie. Hij stelde verder dat "een van de grootste landen in de regio" zich bereid heeft verklaard de nodige financiele steun te verlenen "ter overbrugging van de huidige periode". Om welk land het gaat zei Bouterse niet. De lening moet worden gezien als een "politieke lening" en is bedoeld om te voorkomen dat er sociale en economische chaos ontstaat in Suriname, aldus Bouterse.

Bouterse stelde dat de parlementaire democratie in Suriname nooit heeft gefunctioneerd. Hij herinnerde aan de "wilde taferelen in het parlementsgebouw, waarbij parlementariers beslist niet het landsbelang dienden", zo meldt SNA.

De lening moet volgens Bouterse voorkomen dat er sociale en economische chaos ontstaat in Suriname, als gevolg van de stopzetting van de financiele steun door Nederland. Hij herhaalde dat Suriname "juridisch, diplomatieke en internationaal" de stopzetting van de ontwikkelingshulp zal aanvechten. "Nederland zal dat geld moeten betalen; wij hebben er recht op", zo zei de militaire machthebber. Volgens Bouterse heeft Suriname op geen enkele wijze het samenwerkingsverdrag met Nederland geschonden en kan Nederland niet door middel van "manipulatie met ontwikkelingsgelden" bepalen wat er in Suriname gebeurt.

Deze week

- Win een etentje
- WK voetbal een tombola
- Wees voorzichtig met vuurwerk
- E movementu di Rastafarian
- Verse spinazie
- Wij leven in een tijd van uitdagingen
- Uitslag Amigoe foto-prijsvraag
- Exploitatie van de Beatle-mythe
- Tiru di cayon
- Natie: verzameling deugden

Handel in baby's op Taiwan

TAIPEI — Een rechtbank op Taiwan heeft twee vrouwen tot levenslange gevangenisstraf en vierendertig personen tot gevangenisstraffen van een half tot twaalf jaar veroordeeld wegens het ontvoeren van baby's voor verkoop aan het buitenland. Volgens de politie verhandelde de bende minstens 36 baby's naar vooral Australie, Europa en de Verenigde Staten. De 31-jarige Julie Chu en de 45-jarige Chin Shu-Hua kregen dinsdag levenslang als brein van de bende. Twee andere vrouwen kregen als hoofdmedeplichtigen elk twaalf jaar en Julie Chu's echtgenoot 10 jaar. De andere verdachten werden veroordeeld omdat zij waren opgetreden als tussenpersonen die zich hadden voorgedaan als adoptie-ouders en baby-oppas. De regering van Taiwan heeft ouders die hun baby aan de bende verloren aangeboden hen te helpen bij het terugkrijgen, maar voorzover bekend is nog niet gereageerd.

MIJLPAAL IN ONDERZOEK KERNVERSMELTING

Commerciele toepassing over veertig jaar

VS verrichten eerste beheerste kernfusie

PRINCETON — Het is geleerden aan de universiteit van Princeton in de Amerikaanse staat New Jersey voor het eerst gelukt de fusieproefreactor Tokamak in werking te stellen. Woordvoerder Anthony Demeo van het laboratorium voor plasmafysica in Princeton heeft meegedeeld dat de reactor vorige week in de nacht van donderdag op vrijdag gedurende vijfhonderdste seconde plasma heeft geproduceerd. In beginsel is aldus de weg geopend naar de opwekking van elektriciteit op een veilige, economische en voor het milieu vriendelijke wijze.

Van grote betekenis is volgens Demeo het feit dat plasma werd geproduceerd in de machine, die tweemaal zo groot is als eerdere uitvoeringen, en dat "alle subsystemen werkten". Het grotere vermogen houdt in dat de reactor het punt van quitte spelen kan bereiken, het punt waarop evenveel energie tijdens de proeven wordt gewonnen als verbruikt. Naar men hoopt breekt dat moment in 1986 aan. Commerciele toepassing van kernversmelting wordt pas over veertig jaar verwacht.

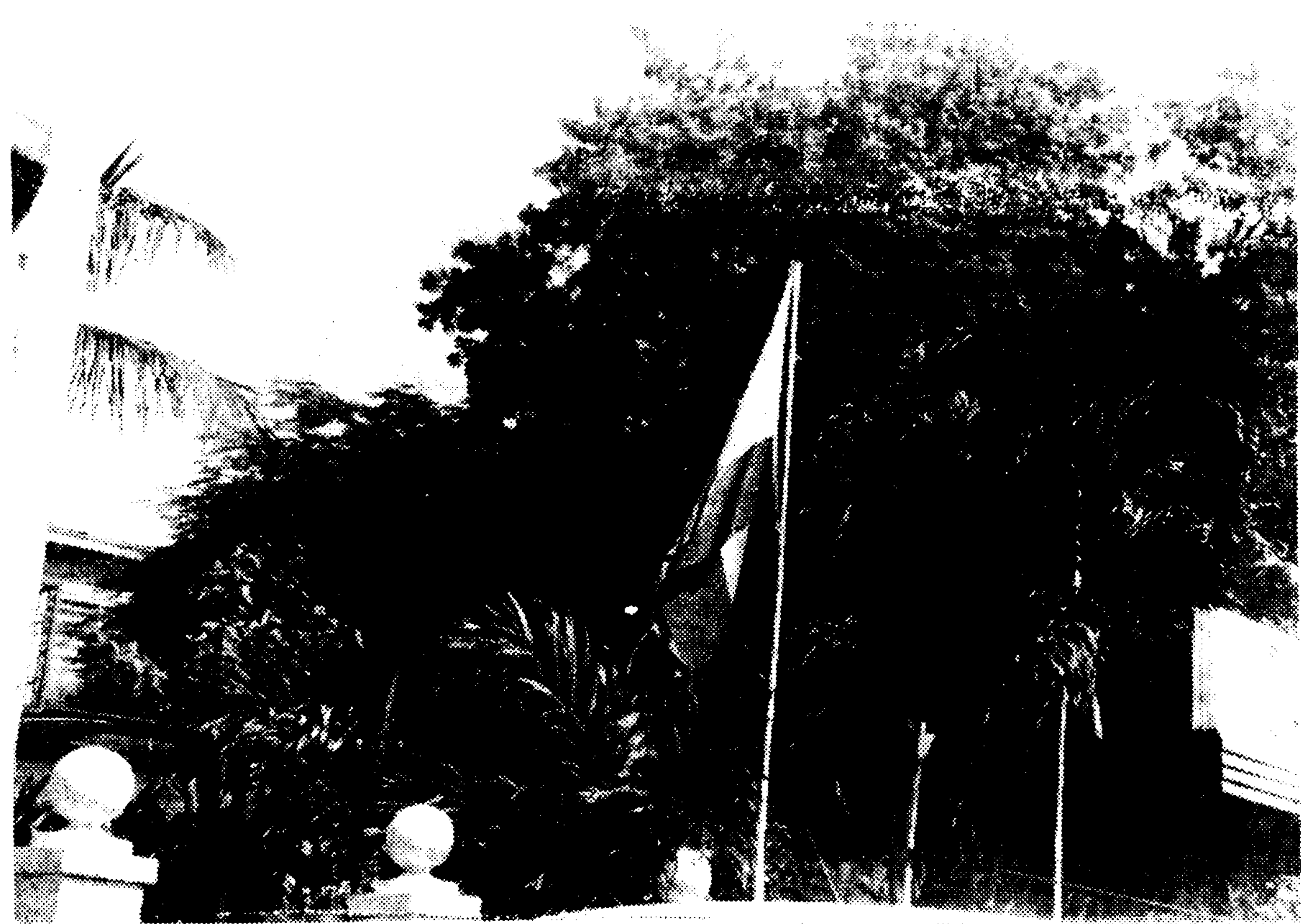
Prof. Harold Furth, directeur van het laboratorium in Princeton, noemde het feit dat de versmeltingsreactor in werking kon treden, al was het maar voor vijfhonderdste seconde, een mijlpaal in het onderzoek naar kernversmelting. Hij deelde mee dat soortgelijke reactors, waar de temperaturen ruim tienmaal zo hoog zijn als op de zon, worden gebouwd in Japan, Groot-Brittannie en de Sovjet-Unie, maar dat het project in Princeton het eerste is dat in de beproevingsfase is gekomen.

In een "gewone" kernreactor worden zware kernen afgebroken tot lichtere. In een versmeltingsreactor worden lichte kernen opgebouwd tot zwaardere. Daar komt meer energie (arbeidsvermogen) bij vrij dan wordt gebruikt. Een waterstofatoom bestaat uit een positief geladen deeltje (proton) en een daarom heen draaiend negatief geladen deeltje (elektron). Als zich in de atoomkern van waterstof behalve een proton ook nog een ongeladen deeltje (neutron) bevindt dan heeft men een isotoop van waterstof, deuterium genaamd. Voegt men een tweede neutron aan de kern toe, dan ontstaat de isotoop tritium. Die isotopen lijken op waterstof maar hebben een respectievelijk twee- en driemaal zo groot atoomgewicht. De bedoeling is de kernen van deuterium en tritium te versmelten tot de nieuwe, stabiele kern helium. Daar komt een hoeveelheid bindingsenergie vrij die miljoenen malen groter is dan bij verbinding van koolstof met zuurstof.

Naar schatting kan een kernversmeltingsreactor uit een liter water evenveel energie halen als een conventionele verbrandingsmotor uit 350 liter benzine. In de reactor worden moleculen opgebroken in atomen en worden vervolgens de atomen ontdaan van hun elektronen. De dan met zeer hoge snelheden door elkaar lopende atoomkernen botsen onder die omstandigheden af en toe met zoveel kracht op elkaar dat de normale afstotende kracht tussen twee gelijk geladen deeltjes wordt overwonnen. Aldus ontstaat versmelting van kernen.

Een zeer belangrijk voordeel van kernfusie is dat het milieu in veel geringere mate wordt belast dan bij het verbranden van steenkool of olie en bij het splijten van atoomkernen van uranium. De versmelting van lichte kernen produceert weinig radio-actief afval. De fusiereactor produceert bovendien geen splijtbare stoffen die kunnen worden gebruikt voor de vervaardiging van kernwapens. Er zal nooit gebrek aan brandstof voor de versmeltingsreactor ontstaan, want de basisbrandstof deuterium wordt in water gevonden en water beslaat ruim zeventig procent van het aardoppervlak. Ook lithium, waaruit tritium wordt gewonnen, is in zeer grote hoeveelheden voorradig.

VLAGGE-VOD IN TOP

WILLEMSTAD — Eerbied voor de vlag moet er zijn. Op overtreding van de wettelijke vlaggevoorschriften is zelfs een straf bepaald in de geldende verordeningen. Op de Antillen zijn die bepalingen van kracht voor de Nederlandse en de Antilliaanse vlag. Bij eilandswet worden diezelfde bepalingen overgenomen voor de Arubaanse, Bonaireaanse en de Curacaose vlag die binnenkort in een plechtige openbare vergadering van de Eilandsraad kan worden geintroduceerd.

Maar bij het Park hotel op Otrobanda is een vlagge-vod in top: behalve dat de kleuren er van totaal verschoten zijn, is de vlag zwaar gerafeld. Als daartegen niet opgetreden wordt, is het de vraag hoe ooit respect opgebracht kan worden voor de eigen vlaggen.

Militaire expresidenten Bolivia naar reserve

LA PAZ — Drie militaire expresidenten van Bolivia, de generaals Celso Torrelio Villa, Guido Vildoso Calderon en Alberto Natusch Busch, zijn uit actieve dienst ontslagen en bij de reserve geplaatst. Dit is gisteren van officiele zijde in La Paz meegedeeld.

Het merendeel van de militaire chefs van de "harde lijn" van de krijgsmacht is op zijn beurt op diplomatieke posten benoemd, zodat de "geinstitutionaliseerde" opperofficieren de commanderende functies zijn toegevallen. De maatregelen zijn bedoeld om de positie van de constitutionele regering steviger te maken door het zoveel mogelijk uitsluiten van het risico van militaire samenzweringen, meenden waarnemers in La Paz. Ex-president generaal Luis Garcia Meza, exminister van Binnenlandse Zaken kolonel Luis Arce Gomez en enkele andere hoge officieren werden al op 22 december uitgerangeerd.

President Hernan Silez Zuazo van Bolivia heeft een boodschap gekregen van paus Johannes Paulus II, waarin deze de uitnodiging aanneemt voor een bezoek aan het land. De paus zegt niet precies wanneer hij denkt te komen, maar men vermoedt in La Paz dat het zal zijn wanneer hij begin '83 zijn Latijns Amerikaanse reis onderneemt.

Brazilie: Suriname uit Oost West strijd houden

PARAMARIBO/DEN HAAG — Brazilie hoopt dat de recente gebeurtenissen in Suriname niet uitgroeien tot een conflict tussen Oost en West. Dat heeft de Braziliaanse minister van Buitenlandse zaken Saraiva Guerreiro verklaard tegenover het Braziliaanse blad "Correio Braziliense". Het was de eerste officiele reactie van Brazilie op de recente ontwikkelingen in Suriname.

Minister Guerreiro zei verder nog minder te hopen dat de ontwikkelingen in Suriname een risico gaan vormen voor de veiligheid van Brazilie. Hij voegde er overigens aan toe niet te vrezen dat zoiets zal gebeuren, aangezien de Surinaamse regering hoe die er ook uitziet "aan de landsbelangen denkt en niet aan enige waanzin". Hij waarschuwde dat ontwikkelingslanden alleen te verliezen hebben wanneer hun confrontaties in termen van het conflict tussen Oost en West worden gedefinieerd. De gebeurtenissen in Suriname hebben de afgelopen tijd uitgebreid aandacht gehad in de Braziliaanse pers. Daarbij werd ook gewag gemaakt van een mogelijke rol van Cuba in Suriname.

Ex-Apollo XIII astronaut overleden

WASHINGTON — De Amerikaanse ex-astronaut Jack Swigert van de voortijdig afgebroken Apollo-13-vlucht naar de maan in 1970, welke de wereld door een explosie aan boord dagen in spanning hield, is op 51-jarige leeftijd overleden in een kankerkliniek in Washington, zo is dinsdag vernomen van een woordvoerder van het instituut. Hij zou over zeven dagen zijn zetel in het congres hebben ingenomen, die hij vorige maand bij de verkiezingen kreeg. Op 13 april 1970 noopte een ontploffing aan boord van de capsule van Schwigert, James Lovell en Fred Haise tot hun terugkeer naar de aarde. Door de explosie van een zuurstoftank raakte het elektrische systeem voor de regeling van de zuurstof- en watervoorziening in het toestel buiten werking, maar de astronauten slaagden er door gebruik te maken van de zuurstof en energie van hun maanwagen in naar de aarde terug te sturen, zeven dagen na het begin van hun missie. Schwigert, kortelings gekozen als Republikeins afgevaardigde, overleed tengevolge van een ademhalingsstoornis in de kliniek, waarin hij op 19 december werd opgenomen in verband met complicaties als gevolg van een chemotherapie tegen beenmergkanker.

Zwarten maken amok in Miami en Florida

Rassenonlusten naar aanleiding incident

MIAMI, FLORIDA — Een honderdtal zwarten heeft zich gisteravond in Miami in Florida in het stadscentrum meester gemaakt van twee politieauto's en is met de vuurwapens die erin lagen gaan schieten. De wagens waren eerst bekogeld met brandende voorwerpen, stenen en flessen.

De politie zette een groot deel van het overwegend door zwarten bewoonde stadsdeel Overtown af en een oproerondereel werd ingezet om de onlusten de kop in te drukken. Brandende voorwerpen werden ook gegooid naar gewone auto's en minstens één ervan, een vrachtwagen, vloog in brand, aldus de politie. Winkels in het buurtschap meldden plunderingen. De rellen zijn waarschijnlijk voortgevloeid uit een incident eerder op de dag, toen een geuniformeerde agent op een verdachte schoot en hem verwondde.

Ziekenhuiskringen deelden mee dat een man als gevolg van een schot in de borst is gedood en dat er zeven gewonden zijn. Volgens sommige berichten is de jongeman die door een agent was neergeschoten en die Nevill Johnson alias "The Snake" heet, geopereerd en herstellende. Maar andere berichten zeggen dat hij dood is en werd neergeschoten door een politievrouw. Een welzijnswerker in Overtown, David L. Perkins, verklaarde dat er op zeker ogenblik 600 zwarten op de been waren en dat vijf politieauto's in brand waren gestoken. De zwarten schoten volgens hem met de politievuurwapens op blanken. Zij verscholen zich in gebouwen en vroegen de politie hen in veiligheid te brengen.

Chase Manhattan: prime rate omlaag

NEW YORK — Chase Manhattan bank heeft haar prime rate dinsdag met een half punt verlaagd tot elf procent, naar zij zegt een uitvloeisel van de verlaging van het Amerikaanse bankdisconto met een half punt tot 8,5 procent op 13 december. Chase is de eerste Amerikaanse bank die met haar minimumrente voor leningen aan bedrijven tot elf procent zakt.

AMSTERDAM — Internationals zwakker, vooral KLM. Verzekeringen en banken zwak. Heineken zwak. Bouw licht verdeeld. Obligaties prijshoudend. Verdere afbrokkeling KBB-waarden. Antilliaanse fondsen vast.

UITGEVERIJ AMIGOE N.V.
Scherpenheuvel z/n
Curacao N.A.
Postbus 577
Giro 440.000
Bankrek. nr. 11-07-313
Algemene Bank N.V.
Bankrek. nr. 874.825.10
Maduro & Curiel's Bank n.v.
CURACAO
Centrale (alle afdelingen): 672000
Directie: drs E.R. Wilsoe
Namens Antillean News Holding n.v.: R.F. Snow.
Hoofdredacteur:
Frans Heiligers
Overige leden Redaktie:
Oswald Chatlein, Toon van Dongen, Paul Comenencia, Caroline Thodé, Ronnie Rens, Max Suart (sportverslaggever), Sheila Rhodes (secretaresse).
ADVERTENTIE-AFDELING
Aanname advertenties:
Maandag t/m vrijdag van 7.30 - 16.00 uur;
Zaterdag 7.30 - 10.00 uur.
Alle advertenties voor de volgende dag moeten 1 dag van tevoren vóór 3 uur binnen zijn.

Advertentie-afdeling (acquisitie): Ingrid de Maayer, Viola Bernardus en Janny Naaldijk.

ZOEKERTJES: verschijnen op dinsdag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 7.30 - 16.00 uur worden opgegeven; behalve op zaterdag.
Alléén zoekertjes die op maandag en donderdag vóór 12 uur binnen zijn kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

UITGEVERIJ AMIGOE (ARUBA) N.V.
Nassaustraat 110,
tel.: 24333 (drie lijnen).
Directeur-Hoofdredacteur.
Jos van der Schoot.
Redaktie: Ramiro Tromp, Ludwina Perez, Djisbie Franken (fotograaf).
Advertentie-afdeling: Jos van der Schoot en Etleen Landsmark.

BONAIRE:
CORRESPONDENT:
Hubert Linkels, Gouv. N. Debrotweg z/n, tel.: 8627.

SINT MAARTEN:
Abonnement en Advertenties:
Vance James, kantoor, tel.: 2283 - 3040; huis, tel.: 3072.

SABA:
Correspondente: Eleonora Piers, tel.: 3288 (kantoor) en 3245 (huis);
Fotografe: Eline Drieze.

ST EUSTATIUS:
Correspondente: Anna Hofstee, tel: 2222;

DEN HAAG:
Correspondent: Jan Schinkelshoek, Dr R.J. Fruinplantsoen 30, 2552 LH Den Haag, Nederland, tel.: 070-975886.

DRUKKERIJ: Rotaprint n.v
DISTRIBUTIE (abonnementen)
Curaçao: Districo n.v. tel.: 70503, 7-5-4, 7-3-4. Gelieve deze nummers op te bellen. Het abonnementsgeld kan ook betaald worden via Giro rek. nr. 208.000 Maduro's bank rek. nr. 286.330.08 en ABN rek. nr. 11.15.626.

Aruba, Nassaustraat 110, tel.: 24333.
Bonaire: Entrejol 153-A, tel.: 4222.

Losse nummers 50 cent.
Abonnementsprijs op alle eilanden van de Nederlandse Antillen veertien gulden per maand.

Buiten Antillen (Nederland): NA fl. 80,15 per maand (luchtpost) of NA fl. 24,00 per maand (zeepost); jaarlijks vooruit te betalen.

CURAÇAO AGENDA

NACHTDIENST eilandsgeneeskundige v.w.b. het derde districkt gelieve tel.: 641658 op te bellen en dan het antwoordapparaat af te wachten (dit geldt uitsluitend voor gouvernementspatienten van Banda-bao).

WIT GELE KRUIS (wijkverpleging): Kantoor Santa Maria 17, tel.: 82947; geopend van maandag t/m vrijdag van 07.00-16.00 uur; zaterdag gesloten; de wacht heeft zuster Marsden, tel.: 614607/43647 of zuster Martis, tel.: 613563.

KLEUTERBUREAU: 14.00-16.00 uur alleen volgens afspraak.

ZUIGELINGENBUREAU: maandagmiddag van 12.30-15.30 uur; donderdagmorgen van 07.15-10.30 uur, alleen volgens afspraak.

GEZINSVERZORGING (Kwido pa famia): geopend van maandag t/m vrijdag van 07.00-12.30/13.30-17.00 uur, kantoor Sta. Maria 17, tel.: 80222.

TANDHEELKUNDIGE KLINIEK: woensdagmiddag van 14.00-16.00 uur gelegenheid voor behandeling.

BOTICA BANDABAO: geopend van maandag t/m vrijdag van 08.00-12.00/14.00-18.00 uur; zaterdag gesloten.

BOTICA'S (nachtdienst)
Otrabanda: Central, tel.: 23281;
Punda: Wilhelmina, tel.: 612380.

* * *

VRIJDAG
DIVERSEN
MOBIELE BANK: 09.00-09.45 uur Moo's Grocery/Ricardus College/Koraal Specht (nieuwe school); 10.30-11.15 uur Sta Rosa t/o rk kerk; 11.45-12.30 uur Montagne t/o rk kerk; 14.00-15.00 uur Seru Grandi t/o rk school; 15.00-15.45 uur Weg naar Fuik/Porta Blanco.

HART'S GALLERY (Dr Hugenholtzweg 36): openingstijden 09.00-12.00/14.00-18.00 uur.

OPENBARE BIBLIOTHEEK (Joh. van Walbeeckplein 13): Afd. Volwassenen: dinsdag, woensdag en vrijdag van 10.00-12.00 uur; maandag, woensdag en vrijdag van 14.00-20.00 uur; dinsdag en donderdag van 14.00-18.00 uur; zat. van 09.00-12.00 uur.
De studiezaal is op maandag en donderdag ook open van 10.00-12.00 uur.

FILIAAL MUNDO NOBO: alleen op maandag en vrijdag open van 14.00-20.00 uur (voor volwassenen).

FILIAAL BARBER: maandag t/m vrijdag open van 09.00-12.00 uur; dinsdag van 14.00-19.00 uur.

JEUGDBIBLIOTHEEK (Conscientiesteeg, Plaza Brion): openingstijden op maandag en donderdag van 14.00-18.00 uur; dinsdag, woensdag en vrijdag van 10.00-12.00/14.00-18.00 uur en zaterdag van 09.00-12.00 uur.

BIBLIOTHEKA MONQUI MADURO (Landhuis Rooi Catootje): openingstijden dinsdag, donderdag en vrijdag van 09.00-12.00 uur (voor afspraken gelieve mevr. Pijpers, tel.: 35119 of mevr. Dankmeyer, tel.: 34263 te bellen).

BIBLIOTHEEK ALLIANCE FRANÇAISE: iedere zat. uitlenen van Franse boeken van 14.00-18.00 uur, Fokkerweg 7.

BUREAU VOOR LEVENS- EN GEZINSMOEILIJKHEDEN (Scharlooweg 77, tel.: 612358/612473): openingstijden 07.30-12.00/13.30-17.00 uur.

SPEEL-O-THEEK (Uteweg): open woensdag en vrijdag van 15.00-18.00 uur.

LANDHUIS BRIEVENGAT: open voor bezichtiging op werkdagen van 09.30-12.00/15.00-18.00 uur; elke laatste zondag van de maand: 09.30-12.00 uur (toegangskaarten verkrijgbaar bij Curava en Landhuis Brievengat).

DOCUMENTATIECENTRUM "ZIKINZA": geopend op werkdagen van 08.00-11.30/14.00-16.30 uur, Roodeweg 7A.

TEMPEL GALLERY: openingstijden dagelijks van 11.00-24.00 uur; zaterdags en zondags van 18.00-24.00 uur.

SYNAGOGE: museum open van maandag t/m vrijdag van 09.00-12.00/14.00-17.00 uur.

BARBARA BEACH CO.: iedere dinsdag- en vrijdagmiddag (behalve feestdagen) excursies en rondleiding naar de Tafelberg; vertrek: 14.00 uur vanaf de White Gate (Porta Blancu).

CARMABI (Caribisch Marien Biologisch Instituut): openingstijden maandag t/m vrijdag van 08.00-16.30 uur.

CHRISTOFFELPARK: 08.00-15.00 uur geopend voor publiek (na 14.00 uur wordt niemand meer toegelaten).

TENTOONSTELLING CURAÇAOSCH MUSEUM: openingstijden 10.00-12.00/14.00-17.00 uur (behalve op maandag en laatste zondag van de maand).

BONAIRE AGENDA

POLITIE: 8000
BRANDWEER: 8222
TAXICENTRALE: 8845
HOSPITAAL: 8900

LANDFILL te Lagoen: maandag t/m vrijdag van 08.00-16.00 uur; zaterdag 08.00-12.00 uur.

BONAIRE MUSEUM: openingstijden maandag, woensdag en vrijdag van 08.00-12.00 uur; zaterdag 09.00-13.00 uur. Radiomuseum RNWO na afspraak, tel.: 8472.

OPENBARE BIBLIOTHEEK: dagelijks van 08.00-12.00/15.00-18.00 uur; woensdag van 08.00-21.00 uur; zaterdag gesloten.

POSTSLUITING (maandag t/m vrijdag): aangetekende stukken 15.45 uur; gewone stukken 16.30 uur.

SERVICE CLUBS
Kiwanis: donderdagavond 19.30 uur - Hotel Bonaire.
Lions: elke tweede vrijdag van de maand - Hotel Bonaire.
Round Table: elke tweede maandag buurtcentrum Tera Cora.
Rotary: woensdag 12.00 uur - Hotel Bonaire.

KERKDIENSTEN
Sint Bernarduskerk Kralendijk dagelijks 18.45 uur; zondag 08.30-19.00 uur.
Coromotokerk Antriol dagelijks 19.30 uur; zondag 09.00 en 18.00 uur.
Ludovicuskerk Rincon dagelijks, ook zondag 19.30 uur.

BIOSCOPEN
CINELANDIA t/m 31 december geen voorstellingen wegens reparatiewerkzaamheden.
GOLDEN DRIVE IN
21.00 uur *Taps* (Aktiefilm, Engels, boven 18 jaar. fl.5,—).

* * *

THEATER DE TEMPEL
19.00 en 21 .00 uur *"The Competition"*. (Aktiefilm, Engels, boven 18 jaar, fl.5,—).

* * *

TELECURACAO: 16.30 Duel in de diepte; 17.30 Cartoons; 18.00 The muppet show; 18.30 Aki Boneiru; 18.45 E man drechi di Dios; 19.00 Noticiero tele-8; 19.30 Telenovela: Malú Mujer; 20.00 Strawberry Ice; 21.00 George Willems; 22.00 Grupo Creativo; 23.00 Sluiting.

VERKOOPPUNTEN
losse nummers "Amigoe"
Curaçao Plaza-hotel
Holiday Beach hotel
Hilton hotel
Bookshop Hato
Kappel, Winston Churchillweg
Toko Las Palmas, Schonegevelstr. 68
Celia, Postkantoor
Nene, Berg Altena
Faulborn, Berg Altena
Boekhandel Van Dorp, Punda
Otrabanda en Promenade
Boekhandel Salas (Fokkerweg)
Moron, Saliña
Sousa, Cas Coraweg
Jean Louis Liquor Store, Gosieweg
Zuikertuintje
Mensing Caminada
El Chico, Keukenstraat
El Chico, Caracasbaaiweg
Boekhandel Eddine
Novo's book and Giftshop
Henriquez, Trapsteeg
Joyeria Paris, Sebastopolstraat
Chu, Breedestraat (O)
Shon Nana, Breedestraat (O)
La Bonanza (O)
Majestic, Breedestraat (O)
Roodeweg t/o Holsum Bakery
Shon Ma Center, Welgelegen
Ana, Schottegatweg West
La Estrella, Winston Churchillweg
Kort, Schottegatweg West/ Rio Canario
Eddy's, Colebra Berde.

Met verwijzing naar CTRC rapport

Deis Schermer: twijfels over Flamingo Paradise

KRALENDIJK — Recentelijk uitte de heer Deis Schermer zijn kritiek op de toestand die bij Flamingo Paradise is ontstaan, waarbij hij aanhaalde, dat verschillende factoren waaronder de enorme omvang van het project en de slakkegang waarmee men te werk ging van begin af aan reden tot twijfel gaven over de voltooiing van dit bungalow project. De heer Schermer, die speciaal belast is met adviezen aan het BC op economisch terrein verklaarde, dat hij zich tot nog toe niet al te erg verdiept heeft in soortgelijke projecten, maar dat er in dit geval wel duidelijk aanwijzingen waren, dat het project moest mislukken, denkende aan het rapport van CTRC, waarin naar voren kwam, dat er waarschijnlijk geen ruimte is voor projecten als dat van Flamingo Paradise.

Het door de CTRC uitgegeven rapport legt meer de nadruk op de eventuele constructie van conventionele hotels, niettegenstaande dat dit rapport gemaakt wordt op het moment dat men begon met de constructie van Flamingo Paradise. Als men de markt voor een dergelijk project in de zeventiger jaren geschikt achtte, dat had men moeten zorgen, aldus Deis Schermer, dat het project ook op dit moment gereed zou zijn, omdat het bouwen van het project steeds duurder wordt en de gunstige markt van enkele jaren geleden er misschien in de toekomst niet meer zal zijn. Schermer is overigens van mening, dat het huidige BC elk eventueel project aanmoedigt, omdat de bouw van zo'n project grotere werkgelegenheid tot gevolg heeft, maar het BC houdt er kennelijk geen rekening mee, wat er gebeurt als de bouw voltooid is. Schermer was er bovendien op, dat men niet eens Hotel Bonaire naar genoegen kan laten draaien, dus een redelijke kans voor een veel groter project lijkt uitgesloten.

Volgens Deis Schermer komen er na de realisering van een dergelijk project ook nog een aantal problemen kijken, waar men in eerste instantie niet bij heeft stilgestaan, zoals de infrastructuur, de electriciteitsvoorzieningen en de vele extra uitgaven voor de overheid. Schermer voegde daaraan toe, dat het nog maar te bezien is, of de inkomsten van een dergelijk project ook de uitgaven kunnen dekken. Een project als de verwezenlijking van het luxueuze Melia hotel komt veel meer overeen met de conclusies die zijn neergelegd in het rapport van het CTRC, aldus Deis Schermer, die overigens wel van mening is, dat wanneer men inderdaad aan dit Meliaproject begint er allereerst voor een goede promotie gezorgd moet worden in het buitenland. Hij wees daarbij tegelijkertijd naar de EEG die weliswaar heeft toegezegd een gedeelte van het project te financieren i.c. de promotie, maar voor wat betreft de toekomst zal men nu reeds moeten bezinnen hoe het een en ander gefinancierd zal worden. Tenslotte stelt econoom Schermer, dat indien het BC in de toekomst weer zal overwegen met de aanvang van projecten als Flamingo Paradise in zee te gaan, dat er eerst goed overwogen dient te worden, dat de principiele voorzieningen ook inderdaad aanwezig zijn.

Strenge winter in Ecuador

QUITO, ECUADOR — De Zuidamerikaanse staat Ecuador maakt zijn ergste winter sinds 25 jaar door. Het stortregent aan één stuk, de kuststrook staat onder water en in de bergstreken is het zeer koud. De schade is navenant. In de twee dichtbevolkte kustprovincies Rios en Guayas geldt de noodtoestand. De voortdurende regen heeft er voor overstromingen gezorgd en aardverschuivingen die aan minstens zes mensen het leven hebben gekost. In Babahoyo, hoofdstad van Rios, zijn de schoolgebouwen veranderd in opvangstcentra voor boeren die door de wateroverlast van hun land verdreven zijn. In de berggebieden op 2.000 meter hoogte waarin tien provincies liggen, heerst hevige kou en is zware schade aangericht. Quito, de hoofdstad van het land, is niet gespaard. Het regent er dag en nacht en de riolering kan de stroom water niet meer verwerken.

WILLEMSTAD — Gedeputeerde Betto Thomas van Haven en Loodswezen overhandigde gisteren aan de veertigduizendste passagier van Ferry's del Caribe een aandenken in de vorm van een foto van haar samen met gedeputeerde van Toerisme, George Hueck.

Eilandsraadlid Shon Garcia:

Door eigen partij in steek gelaten

WILLEMSTAD — Het DP-raadslid Juan Concepción de Lourdes "Shon" Garcia is erg ontevreden over de manier waarop zijn partij hem in de steek gelaten heeft en denkt erover om zijn uittreding te dienen als lid van de rode partij.

Desgevraagd verklaarde Shon Garcia dat hij er al schoon genoeg van heeft dat Chicho Jonckheer en zijn kliek de dienst uitmaken in de rode partij. Jarenlang heeft hij, Shon Garcia, allerlei karweitjes gedaan voor de partij en het enige wat hij ervoor terug heeft gekregen is stank voor dank.

Garcia zei dat hij niet van plan was naar geen enkel andere partij over te lopen maar zich geheel uit de politiek terug te trekken na zijn uittreding uit de DP. "Ik ben journalist en zal me waarschijnlijk weer aan dat vak gaan wijden", zei hij. Garcia is gisteren ook niet naar de wekelijkse fractievergadering van de DP geweest.

Partijleider van de DP, Agustin Díaz, verklaarde desgevraagd dat, sinds hij fractieleider is geworden van de DP-vertegenwoordiging in de Eilandsraad, is afgesproken dat elke week de DP-fractie zou vergaderen. Shon Garcia is echter nooit op die wekelijkse vergadering geweest. En dat terwijl hij zelf verschillende keren had geopperd voor een wekelijkse vergadering.

"Dat Chicho Jonckheer nog steeds de dienst uitmaakt in de DP is nonsens", zei Díaz. "Iedereen weet dat Chicho zich vanaf 1972 uit de politiek heeft teruggetrokken". Sinds Jonckheer is vertrokken heeft de DP een geheel nieuw systeem van besluitvorming ingevoerd, aldus Díaz en Jonckheer heeft geen enkele functie in het DP-bestuur en wordt op geen enkele wijze betrokken bij zaken van de partij. Hij zei verschillende keren te hebben getracht in contact te treden met Garcia om over de rondgaande geruchten te spreken maar Garcia had hier geen gehoor aan gegeven.

Problemen met Onderwijs

Eddy Crestiaan houdt op met zwemles geven

KRALENDIJK — De hoofden van basisscholen op Bonaire hebben een schrijven gericht aan het Bestuurscollege waarin zij vermelden vernomen te hebben, dat de zwemleraar Eddy Crestiaan met ingang van januari 1983 zich niet meer beschikbaar zal stellen als zwemleraar omdat er een onenigheid is ontstaan tussen de afdeling Onderwijs van Bonaire en de heer Crestiaan. De hoofden van scholen van wie sommigen persoonlijk benaderd werden door Crestiaan met de mededeling, dat in januari geen zwemlessen meer gegeven zullen worden verzoeken het BC met klem om een oplossing te zoeken voor het gerezen probleem, zodat in geen geval de jeugd gedupeerd zal worden.

Volgens het hoofd van de afdeling Onderwijs, de heer P.D. Cicilia is de heer Eddy Crestiaan inderdaad bij hem geweest, maar de manier waarop Crestiaan zijn mening naar voren bracht, viel bij het hoofd van de afdeling Onderwijs niet in goede aarde, evenmin de reden van de ontevredenheid van Crestiaan. Pancho Cicilia het hoofd van de afdeling Onderwijs, die trouwens momenteel met vakantie is, verklaarde desgevraagd dat Crestiaan heeft gesteld, dat hij zijn lessen niet doorbetaald krijgt wanneer hij ziek is of wanneer er een klas uitvalt voor de zwemles. Cicilia verwijst dat naar het rijk der fabelen en stelt, dat Crestiaan wel degelijk zijn lessen uitbetaald krijgt, zoals ook in het contract is opgenomen. Crestiaan krijgt echter niet de vakanties uitbetaald, aldus Pancho Cicilia, omdat dit een precedent zou scheppen voor andere ambtenaren die wel met de kinderen, maar niet in het onderwijs betrokken zijn. Dit zou, aldus Cicilia de overheid een kleine vijftigduizend gulden gaan kosten en daar kunnen ze niet aan beginnen.

Dat de zwemlessen gestaakt zouden worden ontkent het hoofd van de afdeling Onderwijs ten ene male, omdat bij de ontslag aanvrage van de heer Crestiaan onmiddellijk een nieuwe zwemleraar aangetrokken zal worden.

Moeilijkheden lijken opgelost

Inpo-cao ondertekend

KRALENDIJK — Naar de Amigoe van de directeur van de Industrial Power nv (Inpo) heeft vernomen, zijn de problemen met de ondertekening van de cao eindelijk opgelost en is het personeel dat reeds enkele weken in staking was weer aan het werk gegaan. Enkele werknemers hebben echter hun ontslag ingediend.

Strijdpunt tussen vakbond AFBW en de directie van de Inpo was de vraag of het bedrijf een salarisverhoging kon betalen. De directie ontkende dat en via de ingeschakelde Landsbemiddelaar mr Elko Karel zou de oplossing gevonden worden door de boeken te controleren. Enerzijds omdat het openbaar maken hiervan tegen de afspraken was, anderzijds omdat de directie het niet juist vond, dat ambtenaren met alle concurrenten vandien verkeerde interpretaties zouden geven aan de getoonde cijfers, weigerde de heer Yke Faber om de boeken te tonen.

Tijdens het verblijf van Faber in Nederland besloten zeven van de acht werknemers in staking te gaan hetgeen vorige week culmineerde in het wat grotere problemen, toen een aantal werknemers samen met vakbondsvoorzitter Juan Jacobs het kantoor van de heer Faber binnentrad. Deze verzocht vervolgens om politie-assistentie. De vakbond AFBW verzocht wederom Landsbemiddelaar Karel over te komen naar Bonaire en tenslotte zou de cao nog voor Kerstmis getekend worden. Uitlandigheid van twee vakbondsleden voorkwam dat, maar tenslotte werd maandag 27 december in het kantoor van mr L.A. Abraham de c[...] getekend, waarbij volg[...] directeur Yke Faber de vakb[...] AFBW op alle punten akko[...] is gegaan.

Naar de Amigoe uit doorga[...] betrouwbare bron he[...] vernomen is de vakbondsvo[...] zitter Jacobs niet geheel [...] vreden en zou de mogelijkh[...] niet uitgesloten zijn, dat in [...] later stadium door [...] werknemers opnieuw gesprok[...] zal worden over deze cao, die [...] verzoek van de landsbemid[...] laar van een duur van vier ja[...] inmiddels is teruggebracht [...] tweeeneenhalf jaar.

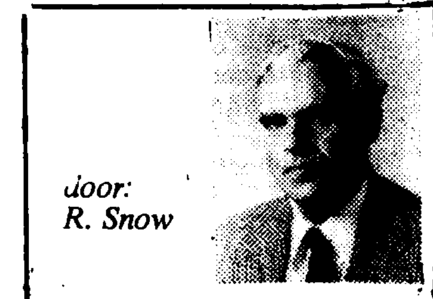
Tijdelijke taxi-vergunningen bij bezoek Elizabeth [...]

KRALENDIJK — De v[...] passagiers die het groots[...] passagiersschip ter wereld op [...] laatste dag van het jaar na[...] Bonaire zal brengen is voor [...] Bonaireaanse Toeristenbure[...] een reden om opnieuw tijdelij[...] taxi-vergunningen uit te ge[...] aan personen die in het be[...] zijn van een goede personenau[...] en bereid zijn om passagiers v[...] de Q E II te vervoeren. Dit [...] trouwens wel de laatste ke[...] zijn, want voor het komen[...] jaar 1983 heeft Bonai[...] voorlopig nog maar een schip [...] de lijst staan dat het eiland [...] aandoen.

IN DE KANTLIJN

DE VOORUITZICHTEN voor 1983 zijn somber. Althans dat zegt men. De litanie is bekend. Zij bouwt zich op rond de verslechterende economische situatie, de als gevolg verwachte verdere groei van het werkelozen bestand, de voorspelde pijnlijke fiscale gevolgen van het naar zeggen onvermijdelijke uittreden van Aruba, de toename van de kriminaliteit en de groeiende invloed van op marxistische concepten gestoelde denken. Aan deze weinig opwekkende klanken is in verband met het laatste door de recente ontwikkelingen in Suriname nu ook nog een ondertoon van lichte paniek toegevoegd. Steeds meer worden de wandelgangen van onze gemeenschap beheerst door een zwartgallig verhaal, dat de vorm van een mythe dreigt aan te nemen.

NU MOET MEN de kracht en functie van mythen nimmer onderschatten. Het eerste behoeft zo kort na het vieren van Kerst niet geadstrueerd te worden. Wat het tweede betreft: mensen kunnen nu eenmaal niet zonder symbolen in welke verhaalvorm dan ook verpakt. Wie

door: R. Snow

in het revolutionaire tijdperk van de zestiger jaren even dacht, dat daaraan een einde was gekomen, werd door het sukses van 'Star Wars' op slag met beide benen weer op de grond gezet. Het sprookje – in de beste zin van dat woord – bleek het niet alleen nog altijd uitermate goed te doen maar steeds onmisbaar te zijn. Bij genoemde film kan men vanwege de oeroude en ijzersterke kernconcepten daar alleen maar verheugd over zijn. In het geval van 'Dallas' – spiegel van de moderne burgerlijkheid – ligt dat aanmerkelijk minder positief. Daar betreft het een doodlopend verhaal, dat niet sterven wil. Maar hoe dan ook, de kracht en de functie van de mythe, het sprookje, het met symbolen geladen verhaal, moet ook in onze tijd niet onderschat worden.

HET VERHAAL, dat in o[...] gemeenschap groeit en m[...] thische vormen aanneemt, is v[...] wege dat laatste zorgelijker [...] haar inhoud. Want wat het li[...] te verkondigen is de onvermij[...] lijkheid van negatieve ontwik[...] lingen. En hoe meer dat verh[...] geloofd wordt, hoe onvermij[...] lijker die ontwikkelingen wo[...] den! Daarmee wordt dan als [...] volg vruchtbare grond ontw[...] keld voor hen, die graag in h[...] troebele water van de uitzich[...] loosheid vissen. Moeilijke tijd[...] kunnen ook als een uitdag[...] worden opgevat. Die mentalit[...] baart een ander verhaal, d[...] werkt met symbolen, die doo[...] zettingsvermogen, plezier in su[...] ses, trots in eigen kunnen wa[...] digheid, respect enz. stimuleren[...]

Het heersende negativi[...] me enerzijds en het groeie[...] de uit ressentiment gebor[...] afbraak-denken anderzijds ku[...] nen alleen doeltreffend bestred[...] worden met het rond vertell[...] van een verhaal dat mensen w[...] duidelijk maakt dat het zo b[...] roerd niet hoeft en moet wo[...] den. En vooral: dat zij daar z[...] van alles – zo niet alles – [...] kunnen doen.

TOENAME SURINAAMSE "TOERISTEN"

Advies BBB en PG gevraagd

Invasie Surinamers in januari verwacht

WILLEMSTAD — De centrale overheid is voornemens om met de eilandsbesturen en de justitiele autoriteiten een beleidsplan op te stellen voor de verwachte toename van het aantal Surinamers naar de Antillen. Naar uit doorgaans goedingelichte bronnen in het Fort Amsterdam werd vernomen, is door de regering al advies opgevraagd. Bij de Immigratie is informatie gekomen dat vooral in januari een invasie vanuit Suriname verwacht kan worden. Op dit moment is er al een duidelijk toename te merken van het aantal bezoekers uit Suriname op Curacao in vergelijking met voorgaande jaren.

De gebeurtenissen in Suriname op 8 december dit jaar hebben in dat land veel beweging veroorzaakt. Die dag werden vijftien burgers van wie vermoed werd dat zij een coup beraamden om het bewind van bevelhebber rond de kerstdagen omver te werpen. Onder Surinamers in den vreemde riepen die gebeurtenissen over het algemeen gevoelens van verbijstering op. In eigen land nam de vrees voor wat de toekomst zou brengen toe.

TOERISTEN

Ondanks de beperkende maatregelen van de Surinaamse regering voor wat betreft uitvoer van kapitaal, is het enkele mensen gelukt om met familie en bezittingen naar elders te gaan en er een nieuw bestaan op te zetten. Enkelen hiervan hebben zich op de Antillen gevestigd. Navraag bij de Immigratie leverde echter als resultaat op dat er vooralsnog geen flinke toename van het aantal verzoeken om vestigingsvergunningen is geconstateerd. Dat neemt niet weg dat dit in een later stadium wel kan geschieden.

Wel is er op het vliegveld een beduidend groter aantal Surinamers geregistreerd die als "toerist" naar de Antillen komen. Afgaande op de huidige bepalingen kunnen personen met een Surinaams paspoort maximaal twee weken, op de Antillen verblijven zonder een speciale vergunning. Wil de betrokkene langer blijven dan kunnen de autoriteiten een verblijfsvergunning verstrekken met een maximale duur van drie maanden. Dat kan bijvoorbeeld voor musici of anderen die op familie-bezoek zijn. De verzoeken van die orde die tot op dit moment bij de autoriteiten in behandeling zijn, zijn niet buitensporig hoog te noemen, zo werd de Amigoe vanochtend verzekerd.

Exacte cijfers zijn er op dit moment niet van de aantallen Surinamers die voorlopig voor vakantie op de Antillen zijn. Wel is het aantal Surinamers dat via Caracas is gearriveerd vooral de laatste dagen toegenomen.

INVASIE

Van Surinamers die komen hebben de politie-autoriteiten vernomen dat er vooral in januari een ware invasie van landgenoten te verwachten is. Niet duidelijk is waarop dat vermoeden van de Surinaamse bezoekers te gronden is, noch in welke mate dat bewaarheid zal worden. Evenmin is duidelijk of het gaat om de zogeheten "toeristen" of dat daaronder een groot aantal voormalige rijksgenoten zit die eigen land ontvluchten en Curaçao of de andere Antilliaanse eilanden als nieuwe verblijfplaats verkiezen.

De plaatselijke autoriteiten kunnen Surinamers met een Nederlands paspoort geboren op Curaçao niets in de weg leggen. Maar de kans dat dat een groot aantal is, is klein aangezien de Surinaamse autoriteiten een regeling hebben bij verlenging of vernieuwing van paspoort dat er een keus gemaakt moest worden. Van dubbele nationaliteiten is in het geval van Surinamers weinig of geen sprake. Zij die een Surinaams paspoort hebben — en ook al zijn zij op de Antillen geboren of als hun "van rechtswege" nog geldig is — worden als buitenlanders behandeld op het moment dat zij een aanvraag indienen voor een verblijfs- of werkvergunning.

LAWINE

De overheid zit er mee als er inderdaad een lawine van aanvragen komt uit Paramaribo voor vestiging op de Antillen. De werkloosheid op de eilanden is in de regel al groot. Toelating zondermeer zou tot grotere spanningen op de arbeidsmarkt kunnen leiden, wat juist niet nagestreefd wordt.

Er wordt er rekening mee gehouden dat een groot aantal Surinamers zal trachten hun heil in Nederland te zoeken. Daar is de mogelijkheid geopend om binnen 24 uur een visum te krijgen voor verblijf in Nederland.

Om toch voorbereid te zijn op eventuele toekomstige ontwikkelingen heeft de regering besloten om het Bureau Buitenlandse Betrekkingen te verzoeken op dit punt een advies op te stellen. Een concept-beleidsnota van BBB is naar verluidt gisteren in het For Amsterdam overhandigd.

De minister van justitie overlegt voorts met de procureurgeneraal op dit punt. De adviezen van de PG en BBB komen dinsdag aan de orde in een vergadering van de ministerraad met de bedoeling dan een nieuw beleid uit te stippelen. Voordat dat gebeurt zal overleg worden gevoerd met de eilandsbesturen en de plaatselijke hoofden van politie (gezaghebbers). Er konden in dit stadium daarom nog geen mededelingen worden gedaan over maatregelen die de regering eventueel in petto heeft. Totdat eventuele nieuwe beleidsmaatregelen van kracht worden, blijven de huidige verordeningen van kracht, zo werd de Amigoe verzekerd.

WILLEMSTAD - Verval in Willemstad. Ditmaal een kijkje in de IJzerstraat op Otrobanda. Wat een toeristische attractie van de eerste orde had kunnen zijn en tegelijkertijd een gezellig onderkomen voor zoveel Curacaose gezinnen, is nu een broeinest voor allerlei ziektes en een gevaar voor armoedzaaiers die bij gebrek aan beter in deze bouwvallen een onderkomen zoeken.

Vuurwerk gestolen

WILLEMSTAD — Onbekenden drongen in de afgelopen nacht een opslagplaats aan de Schottegatweg-West binnen. Men drong er binnen na het verwijderen van een aantal eternietplaten en nam een grote partij vuurwerk, ter waarde van 2500 gulden weg.

WILLEMSTAD — In het dinsdag verkeer van Curaçao viel er één gewonde uit tien aanrijdingen. De totale blikschade komt neer op 14.500 gulden.

Betaling verloopt naar wens

Verlate aankomst laatste nummerplaten

WILLEMSTAD — De autoeigenaars met een nummerplaat boven de 25000 kunnen niet meer dit jaar nog hun nummerplaat krijgen, ook al hebben ze er wel al voor betaald. Zo viel op te maken uit verklaringen van eilandsontvanger Hildo Leonora vanmorgen aan de Amigoe.

De resterende nummerplaten die al vanaf vorige week op Curacao verwacht werden, zijn namelijk nog niet aangekomen, en al komen ze vandaag nog aan, dan kunnen ze toch niet meer dit jaar aan de eigenaren uitgedeeld worden, aldus Leonora.

De leverancier had beloofd dat deze platen afgelopen vrijdag op het eiland zouden aankomen, maar ze zijn er tot heden nog niet, zo verklaarde hij. De leverancier heeft ook geen datum gegeven, waarop deze nummerplaten mogelijk het eiland zouden kunnen bereiken, vervolgde hij.

Desondanks hebben verschillende mensen toch hun nummer boven de 25000 betaald, hoewel ze nu op hun plaat moeten wachten. Leonora verklaarde vanmorgen, dat de betaling van de nummerplaten zeer goed verloopt., en wel beter dan men verwacht had. Gemiddeld worden er per dag zo'n 1200 à 1500 platen uitgereikt. Het totaal reeds betaalde en uitgereikte nummerplaten komt neer op ongeveer 15000, aldus Leonora. Dit getal had natuurlijk veel hoger kunnen zijn, aldus Leonora, als de rest van de nummerplaten reeds aangekomen was.

De personen die dus een nummer boven de 25.000 hebben moeten volgens hem nog even geduld hebben tot het begin van 1983 (volgende week) om hun nummerplaat te kunnen krijgen.

Afkoelingsperiode in supermarkt-conflict

WILLEMSTAD — **Momenteel is er een afkoelingsperiode van kracht in het geschil tussen de vakbond CFW en de supermarktvereniging van Curacao, Suvecu.**

Nadat de CFW donderdag de protestacties bij de supermarkten had opgevoerd als gevolg van de houding van de Suvecu, die niet meer wilde ingeven aan de eisen van de vakbond, heeft de landsbemiddelaar de twee partijen donderdagavond bij elkaar geroepen. Tijdens deze vergadering is besloten een afkoelingsperiode van dertig dagen af te kondigen. Bijgevolg zijn de werknemers van de supermarkten die bij de Suvecu aangesloten zijn vrijdagmorgen weer gewoon aan het werk gegaan.

CFW-voorzitter Ewald Ong-A-Kwie zei desgevraagd te verwachten dat in de loop van volgende week de landsbemiddelaar de vakbond en de Suvecu weer bijeen zal roepen om verder te onderhandelen over een nieuw cao-pakket.

FMW-voorzitter Goeloe:

Doelen welzijnswerk zijn niet gehaald

WILLEMSTAD — Op de eerste plaats moet de Federatie voor Maatschappelijk Welzijnswerk in de Nederlandse Antillen een orgaan zijn, die de samenwerking tussen de verschillende organisaties op de zes eilanden bevordert. Daarnaast moet de federatie als schakel dienen tussen overheid en particulier initiatief. Het idealisme van deze basis is echter nooit verwezenlijkt.

Terugkijkend op het 8-jarig bestaan van de federatie heeft de huidige voorzitter Venancio Goeloe tot zijn spijt het bovenstaande moeten constateren. Dat de federatie zijn doel niet heeft kunnen bereiken, is volgens hem voor een groot deel te wijten aan het gemis aan eenheid en bereidwilligheid voor opbouw van het land (de Antillen-RED). Aldus verklaart hij in het informatieblad van de IPK, Initiativa Partikular di Korsou.

De federatie heeft echter wel contact weten te maken, te handhaven en te promoveren tussen een kleine groep werkers uit het particulier initiatief, aldus Goeloe. Het streven naar de samenwerking moet blijven bestaan, vooral in deze tijd van ontwikkeling van de Antillen.

Als de federatie het contactorgaan wil blijven zijn tussen particulier initiatief en de overheid, dan moet ze onmiddellijk van werkmethode veranderen, aldus de federatievoorzitter. Er moet een wederzijds respect en bereidwilligheid zijn tussen die twee. Persoonlijke belangen moeten plaats maken voor algemeen belang, gebaseerd op een behoefte-pakket uit de Antilliaanse problematiek op het terrein van de welzijnszorg. De federatie moet samen met haar leden meer gaan functioneren in de vorm van stimuleren en activeren van informatie op het gebied van welzijnszorg. Een soepele stroom van ideeen tussen welzijnswerk van de overheid, en het particulier initiatief moet prioriteit hebben, aldus Goeloe tot slot.

Asek maakt Shell-directie verwijt autoritair optreden

WILLEMSTAD — **De Asosiashon di Employenan di Korsou (Asek) vindt het onaanvaardbaar dat de directie van Shell Curacao, drie dagen voor het in werking treden van de beslissing, bekendmaakt dat de Shell employees volgend jaar slechts 70% indexering zullen krijgen op hun salarissen.**

In een communiqué aan haar leden deelt het bestuur van de vereniging mee dat met klem is geprotesteerd tegen de "zeer autoritaire handelwijze" van de Shell om zonder overleg een dergelijke beslissing te nemen. Een maatregel als die, om volgend jaar slechts 70% te indexeren, zou alleen na ampele discussie tussen de sociale partners, op collectieve wijze genomen kunnen worden, aldus de Asek.

Volgens het communiqué kan de Asek onder geen enkele voorwaarde accepteren "dat de employees misbruikt worden om bepaalde sociaal-economische veranderingen door te drukken binnen de Antilliaanse gemeenschap". De Asek vindt dat de Shell-employees in de afgelopen maanden al veel offers hebben moeten brengen om de personeelskosten te drukken. Als voorbeelden worden genoemd "medewerking" aan het vervroegd afvloeien van ruim 25 personeelsleden en het feit dat het aantal personeelsleden, dat in aanmerking kan komen voor een zeer goede prestatie met de daarbij behorende salarisverhoging, is verlaagd van 20 tot 15%. Verder hebben de employees ook moeten toezien dat de medische dienst werd gereorganiseerd, waardoor de gebruikelijke dienstverlening minder zal worden.

"Het autoritaire optreden" van de Shell-directie zal de loyaliteit van de employees ten opzichte van het bedrijf nadelig beinvloeden, aldus de Asek. Nu begrijpt de vereniging waarom de directie gedurende het afgelopen jaar steeds geweigerd heeft een protocol te tekenen volgens welke er eerst instemming van de employees nodig is alvorens aan basisrechten wordt getornd.

De Asek is van plan op korte termijn een algemene ledenvergadering bijeen te roepen om deze problemen en verdere acties te bespreken.

E.T. op Curacao

WILLEMSTAD — E.T. (The extra-terrestial) is een uitstekende creatie, een goede film. Deze productie van Steven Spielberg (producer van onder andere ook de films Close Encounters of The Third Kind en Poltergeist) heeft in de Verenigde Staten en Europa reeds ver de belangstelling die er voor Star Wars bestond overtroffen. De vriendelijk-ogende ET met menselijke lichamelijke eigenschappen-2 ogen, een neus, 2 armen en twee benen - verovert meteen de sympathie van groot en klein. Als het tenslotte ook nog gevoelens toont, enkele Engelse woorden leert uitspreken en zich aan bier te goed doet is het wel jammer dat ET weer naar zijn planeet terug moet. Deze film wordt zondag op 2 januari voor het eerst voor het publiek vertoond in de Golden Drive-in theater op Brievengat om zeven en negen uur 's avonds.

Musici lopen grote risico's

AMK bereid zelf platen te verkopen

WILLEMSTAD — De "Asosashon di Musikos di Korsou" (AMK) heeft de uitdaging aangenomen zelf LP's te verkopen. Ze stellen daaraan wel twee voorwaarden: ten eerste dat de verkoop na zes uur 's middags plaatsvindt, om de disco-bars niet te beinvloeden, en ten tweede moet de prijs van de LP in ieder geval goedkoper zijn dan elders.

De vereniging gaat in een onlangs uitgegeven communiqué in op de problematiek die gerezen is met het opheffen van de invoerrechten belasting op LP's van lokale muziekgroepen.

Vroeger werden de LP's aangenomen door de wederverkopers voor elf gulden; met het wegvallen van de invoerrechten krijgt de muziekgroep enkel 10 gulden per LP. Juist nu de koeten zo hoog opgelopen zijn, dat de LP's tegen minstens 11,50 aan de wederverkopers geleverd moeten worden om tenminste de kosten te dekken.

De Asosashon di Musikos heeft een schatting gemaakt van de totale kosten die met opname van een LP gemoeid zijn. Uit die schattingen is gebleken dat de muziek-groep minstens 3000 LP's tegen 10 gulden moet verkopen om deze kosten te kunnen dekken. Terwijl de kostprijs van de LP's lager geworden is met het wegvallen van de importbelasting, blijven de disco-bars ze toch tegen dezelfde prijs verkopen, aldus de vereniging.

Bovendien zijn de regels bij levering van de platen niet al te duidelijk vastgesteld. De wederverkoper bepaalt zelf hoeveel platen hij aanneemt; een minimum is er niet. Het is heel normaal, aldus de vereniging, dat platen tegen de kostprijs en op crediet aangenomen worden. De vertegenwoordiger van de muziekgroep krijgt dan een bon, waarop aangegeven is, hoeveel platen hij afgeleverd heeft. Als alle platen verkocht zijn, kan hij dan zijn geld komen afhalen. In het geval niet alle platen verkocht worden en als er defecte platen zijn, dan worden die allemaal naar de groep teruggestuurd.

In het geval dat de verkoop slecht verloopt en de plaat in de uitverkoop terecht komt, lijdt alleen de betrokken muziekgroep verlies, aldus de vereniging. De wederverkoper krijgt een gulden en de groep slechts vier gulden.

Al deze punten geven volgens de AMK een duidelijk beeld van de problematiek. Een muziekgroep moet op deze wijze zeker meer dan 3000 LP's verkopen, als hij winst wil maken.

De Amigoe heeft vanmorgen [illegible] tevergeefs geprobeerd in contact te treden met de heer Boudewijn van het Departement van Economische zaken, die blijkbaar de betrokken functionaris is belast met deze kwestie. Hij was verleden week ook al niet te bereiken.

Remitido

Errornan

"... Personeelszaken pa nan agilisá e bezoldiging..." 'Agilisá' ta invenshon dje sabi aki. E verbonan korekto ta: aselerá i apresurá. I pakiko 'bezoldiging' si nos tin salario i sueldo?

"... un sorto di egosentrismo politiko nobo na un man, falta di gobiernu kolonial na otro man..." 'Na un man' i 'na otro man' no ta ekspreshonnan ku nos ta usa. Bon papiamentu ta: di un banda i di e otro (un) banda.

"...Papiamentu, komo un lenga sin balor, ku no ta sirbi na nada..." Korekto ta: ku no ta sirbi pa nada. Mi ta referi naturalmente n'e preposishon 'na'!

"... e ideanan aki a keda internalisá asina bon den sosiedat..." 'Internalisá' lo ta un neologismo. Ami, a lo menos, no por hañ'é den e dikshonarionan ulandes i spaño ku m'a konsultá. Ken por trese lus den e asuntu aki? E ta figurá dos be den e foyeto MITONAN EDUKASHONAL di Dra. A.C. Prins-Winkel. Mi ta komprendé ku e outora ke men ku e ideanan a penetrá profundamente den mente di nos pueblo, ku nan a adoptá e iedeanan kompletamente i hasi nan un kos di nan mes.

"... apsenteismo tabata altu..." Sea 'apsentismo' (sin 'e') o ousentismo.

"... e dos pastidornan a haña e solushon den e método inútil i deseptivo di drel i memorisá..." 'Deseptivo' e outora a 'fabriká' di e palabra ingles 'deceptive'. No ta nesesario akudí na ingles deformá, pasobra nos mes tin: engañoso (o: gañoso) i ilusorio.

"...a kita e distinkshon..." 'Dinstinkshon' ta "Made in Holland". Korekto ta: distinshon (sin 'k'). Tur e otro palabranan ku ta formá di tal manera (funkshon, funkshoná, senkshon, sankshoná, etc) ta invenshon di genan ku ta bou di influensha di idioma ulandes (ministernan, politikonan, maestronan, etc), hustamente e idioma ku nan ta deseá di eliminá...!

'Esun be ku un frater a laga sa ku ta mihó duna e muchanan lès den nan mes lenga ... nan a mand'é bèk su konbentu na Ulanda". Esaki ta un eror istóriko. Ta trata aki di e polémika fogoso ku a tuma lugá den AMIGOE entre pader Paulus Jacobus Poiesz i frater M. Herman-Walboomers. Ta nèt kontrario. Te pader Poiesz a boga pa duna lès na papiamentu. Frater Herman tabata radikalmente kontra i a reakshoná huertemente. Pa mantené pas entre religiosonan frater a repatriá dia 26 di mart 1919. Pader Poiesz a muri dia 29 di sèptèmber 1919.

"... pa tráfiko for di direkshon di Saliña bai links i subi Orionweg... i despues bai rechts..." Ta kon un hende por lubidá su lenga? 'Bai links' i 'bai rechts' ta na papiamentu koriente i natural: kita na man robes i kita na man drechi.

"... pa over di henter e isla pone 300 liñanan nobo". 'Over het hele eiland' ta: riba henter nos isla. '300 liñanan' mester ta: 300 liña. Bo ta sinti kla ku ta mal tradukshon for di idioma ulandes.

"...uso di material, detenshon i "fouillering" di detenidonan". 'Fouillering' ta simplemente: ristra o[illegible].

"Co[illegible] ku [illegible]. Kom[illegible] figura è be[illegible] kuestion, mi ta [illegible] outor konserniente no [illegible] palabra korekto ta: Contraloria, pa nos ortografia: Kontraloria. Nota bon: tralo i no trola.

"... ma hopi be tabata asuntu fiktivo pa enseñansa ku no por a solushoná e problemanan"... "e éksito fiktivo di e métode di drel i memorisá..." Aki Dra. A.C. Prins-Winkel a korumpi e palabra ulandes 'fictief' i hasié 'fiktivo'. [illegible] Dra., Mr. etc. dilanti di un nòmber no ta nifiká nada [illegible] trata di konosementu [illegible] lenga!

A.J. MADURO

Waterleiding kapot

Dominguito zonder water

WILLEMSTAD — De woningen aan de Amandelweg te Dominguito zullen voorlopig zonder water blijven, doordat een hoofdleiding gebroken is. De Dienst Water Distributie (DWD) zal daarom op gezette tijden met een truck langsgaan om water uit te delen aan de gedupeerden. Intussen doet de DWD al het mogelijke dit ongemak zo snel mogelijk op te lossen.

Nelson Monte's portefeuilles

WILLEMSTAD — Gedeputeerde Nelson Monte, die recentelijk Maria Liberia Peters heeft opgevolgd als gedeputeerde van Curacao zal de volgende portefeuilles onder zijn beheer hebben: Sociaal Economisch Planbureau, Secretarie en Archief, Curacao International Airport, Dienst Arbeidszorg, Public Relations en Huishoudelijke aangelegenheden.

Personalia

BINNEN DE FATUM gaan er enkele benoemingen in per 1 januari 1983. De heer S.C. Bakmeyer wordt procuratiehouder levensverzekeringen met supervisie over en begeleiding van het collectieve pensioenverzekeringsbedrijf van de Antillen. Mej C.L. Tear wordt groepshoofd op de afdeling Autopremie. De heer H.W. Baten wordt bevorderd tot inspecteur voor schade- en levensverzekeringen.

Ook op het kantoor op Aruba is er een benoeming: de heer E.E. Rosenstand wordt groepshoofd afdeling transportverzekeringen en overige varia.

Zakenvaria

BOS DI BANKO heeft bij gelegenheid van het in-gebruik nemen van het Maduro's & Curiels kantoor Scharloo zichzelf in een gulden jasje gestoken. De hele omslag wordt gebruikt om dit nieuwe gebouw in de vorm van een pentekening te vereeuwigen. In de vorm van een felicitatie aan de aandeelhouders van genoemde bank wordt ook aandacht aan dit feit besteed. De redactie van het blad wordt gevormd door Ivy Henriquez, Erquiles Dorsiel, Diana Curiel, Carmen Geerman, Jenny Celina, Lucio Romero, Marcia Williams, Bertica Emerenciana en Sidney Schoop.

HET 50-JARIG bestaan van de Jongh's sporthuis is de Kamer van Koophandel niet ontschoten; ter gelegenheid daarvan overhandigde de Kamer een herinneringsplaquette aan de oprichter van het sporthuis, de heer H.J. de Jongh.

Ter gelegenheid van het 50-jarig bestaan van "Panaderia Isa" heeft de Kamer van Koophandel aan de eigenaar/oprichter Juan Isa, een herinneringsplaquette toegekend.

De eigenaar/oprichter van "El Ideal", de heer Tony Prince kreeg onlangs door de voorzitter van de Kamer van Koophandel, Hubert Salas jr een herinneringsplaquette overhandigd, in verband met het 60-jarig bestaan van zijn zaak.

750 gulden in plaats van 50

WILLEMSTAD — Tegen een ongeveer 30-jarige dame is proces verbaal opgemaakt wegens verduistering. Enkele dagen geleden ging zij bij een lokale bank het bedrag van 50 gulden innen. De cassiere betaalde haar per abuis 750 gulden uit. De dame nam het geld echter gewoon aan, en gebruikte het te eigen bate. Naderhand kwam men in de bank achter de fout. De cassiere nam contact op met de dame, die echter het feit ontkende. De recherche werd ten lange laatste ingeschakeld en ging over tot aanhouding van de dame. Zij bekende het feit tijdens verhoor.

DEN HAAG/WILLEMSTAD — Een vijftal oude prenten van rondom de eeuwwisseling zijn onlangs aan de gevolmachtigde minister Coby Alders overhandigd door de heer A. Gadella en diens echtgenote (links). Ook aanwezig was de heer Luis Daal (rechts), hoofd van de afdeling Culturele zaken van het gevolmachtigd kabinet.

Het betreft een reeks oude prenten uit de jaren 1897-1907 die nu in herdruk en vergroot weer beschikbaar werden gemaakt door de firma Gadella. Op de foto de overhandiging van de grootste prent, met een havengezicht van Willemstad met de oude pontonbrug rond 1907.

Man bestolen

ORANJESTAD — De werknemer J.T. (25) bij een pompstation in Oranjestad deed aangifte van diefstal van zijn portemonnee met daarin 200 gulden en verder van een radio van 275 gulden. Hij verklaarde dat een en ander in de garage van het pompstation lagen.

Mijnongeluk in Polen

WARSCHAU — Bij het instorten van een gang in een kolenmijn in de Zuidpoolse stad Katowice zijn gisteren vijf mijnwerkers om het leven gekomen. Dit heeft het officiele Poolse persbureau PAP bekendgemaakt. Het ongeval deed zich voor op een diepte van ongeveer 630 meter. De instorting werd veroorzaakt door een lichte aardbeving. Er zijn drie mijnwerkers gewond, aldus PAP.

Saba Herald: bemoedigend onderhoud met minister Chance

WILLEMSTAD — Saba Herald noemt de manier waarop het gesprek is verlopen tussen de Nederlandse minister van Antilliaanse zaken Jan de Koning en minister Leo Chance met het Statiaanse BC bemoedigend. Saba Herald wijdt aan de verhouding met de Sabaanse minister Chance de nodige aandacht. Saba Herald zegt toe dat men deze bewindsman strikt zal beoordelen op zijn houding tegenover de [illegible] van de Sabaanse [illegible]. Hoofdredacteur Will [illegible] zijn [illegible] dat hij [illegible] van zijn zitting [illegible] gedeputeerde [illegible] steeds een beroep [illegible] doen in het belang van de bevolking waartoe de minister behoort.

Personalia

MET EEN MIS uit dankbaarheid herdachten gisteren de heer Antonio Arends en mevrouw [illegible] te Savaneta het feit dat vijftig jaar geleden [illegible] huwelijksbootje stapten. [illegible] afloop werd de gouden bruiloft gevierd in het Militair [illegible] Savaneta. Het gouden echtpaar zijn de schoonouders van [illegible].

ARUBA AGENDA

LOSSE NUMMERS OP Aruba dagelijks verkrijgbaar bij:

ORANJESTAD: Zepp Wever, La Fama en Piet Soda Fountain.

NOORD: Panaderia Turibana.

SAN NICOLAS: Nicolas Store; De Wit Stores in Sheratonhotel; Van Dorp in Americana en Holiday Inn drugstore.

Kantooruren: 08.00-12.00/14.00-17.30 uur; zaterdag gesloten.

Telefoon: 24333 (drie lijnen).

Voor spoedgevallen na kantoortijd: 21639, 22316, 22950. Pageboy: 027-774.

Bankrek. nr. 248-1 Barclays Bank.

Taxicentrale: 24 uur per dag, tel.: 22116 of 21604.

POLITIE: 100

ALARMCENTRALE: 115.

BIOSCOPEN
Boulevard theater 20.30: *Heavens gate* (18 jr); Rialto 20.30 *Hands of Budha* (14 jr); Drive Inn 20.30 *Jennifer* (18 jr); Principal 20.30 *True Confessions* (18 jr).

★★★

WIT GELE KRUIS: Oranjestad: tel.: 23168; Noord: tel.: 23425; Santa Cruz: tel.: 28288; Paradera: tel.: 25543; Savaneta: tel.: 47020; Brasil: tel.: 48301; Dakota: tel.: 29008; San Nicolas: tel.: 45906; Tijdens kantooruren van 07.30-12.00/13.30-17.00 uur: Patiastraat 27, tel.: 24444.

BOTICA'S: Oranjestad: del Pueblo, tel.: 21253; San Nicolas: San Lucas, tel.: 45119.

WACHTREGELING DOKTOREN
San Nicolas en Savaneta: dokter M.Cheung via Centro Clinica San Nicolas, tel.: 48833.
(voor brandgevallen, ongeluk ken of één of ander ongeluk gelieve Alarmcentrale op te bellen, tel.: 115).

★★★

DIVERSEN
FLIGHT INFORMATION CENTRE: dagelijks geopend van 07.00-20.00 uur; na 20.00 uur informaties via verkeerstoren.
CONNIE FRANCIS
20.00 uur Dande Festival

★★★

DONDERDAG
DIVERSEN
WIT GELE KRUIS
(zuigelingenbureau)
10.00-12.00 uur te Dakota tel.: 29008, en te Brazil, tel.: 48301.

OPENBARE BIBLIOTHEEK (Oranjestad): openingstijden maandag, woensdag en vrijdag van 09.00-12.00/13.30-20.00 uur; dinsdag van 09.00-12.00/13.30-17.00 uur; donderdagochtend gesloten en 's middags open van 13.30-17.00 uur.

FILIAAL SAN NICOLAS: openingstijden maandag, woensdag en vrijdag van 09.00-12.00/13.30-17.30 uur; dinsdag van 13.30-17.30 uur; donderdag de hele dag gesloten.

BIBLIOTHEEK CTRO. DI BARRIO DAKOTA: dinsdag en vrijdag van 16.00-20.00 uur geopend.

STICHTING TOT BEVORDERING VAN VERANTWOORD OUDERSCHAP (Famia Planea): dagelijks van 08.00-12.00/13.30-16.00 uur. Medical Centre, Bernhardstraat 75, San Nicolas, tel.: 48833, toestel 219/225.

Bij praktijken in het Wit Gele Kruis-gebouw: dinsdag 10.00-12.00 uur te Noord 66, tel.: 23425; 13.00-14.00 uur te Oranjestad, Koningstraat/Emmastraat, tel.: 23168; woensdag: 13.00-15.00 uur te Sta Cruz 39C, tel.: 28288; donderdag: 10.00-12.00 uur te Pampoenastraat 15, Dakota.

Centro di Barrio Dakota, Pampoenastraat 19, tel.: 22822: donderdag 08.00-10.00 uur. Club Caiquetio, Paradera 47A, tel.: 24280: dinsdag 08.00-10.00 uur.

BUREAU VOOR LEVENS- EN GEZINSMOEILIJKHEDEN (Zuidstraat 7A, tel.: 23145): open maandag t/m vrijdag van 07.30-12.00/13.30-17.00 uur.

ESSO SERVICE CENTRE (Oranjestad): 24 uur per dag geopend (alleen gesloten van zondag 20.00 uur tot maandagmorgen 07.00 uur).

SPORT
CAMACURI BOWLING CENTRE: maandag t/m vrijdag open van 18.00-24.00 uur; zaterdag van 13.00-19.00 uur; op zondag gesloten.

TELEARUBA: 17.00 Shazan; 17.25 Richie Rich; 17.50 Johnny Quest; 18.30 Dance fever; 18.45 News in Dutch; 19.00 Resumen local; 20.00 Telenoticias; 20.30 Tom Jones; 21.00 Promociones cultural; 22.00 Dynasty; 23.00 Sluiting.

HET AMIGOE-kantoor is donderdagmiddag vanaf 12.00 uur gesloten tot maandagmorgen acht uur. De bezorging van de Amigoe van de laatste dag van het jaar is vrijdagmorgen. Voor spoedgevallen kan men de bekende adressen bellen.

ATIA achter kritiek Atia news op ontwerp regeerprogramma

Plannen niet te rijmen met wens om investeerders aan te trekken

ORANJESTAD — Als organisatie die de belangen van handel en industrie op Aruba behartigt, is het onze taak om in het geweer te komen zodra instanties en overheden plannen bekend maken die de toekomstige gezondheid van de economie van dit eiland in gevaar kunnen brengen. Zo stelt het bestuur van de ATIA onder meer in een brief aan de Centrale regering als reactie op het telegram van de regering van 16 december, naar aanleiding van een artikel in „Atia News", waarin bezwaren worden aangevoerd tegen bepaalde beleidsvoornemens van de regering. Het bestuur deelt de door de redactie van Atia News aangevoerde bezwaren, na erop te hebben gewezen dat de redactie van dit maandblad geheel onafhankelijk is van het ATIA-bestuur en zelfstandig en collectief verantwoordelijk is voor de inhoud van het blad.

In de brief aan de regering stelt het Atia-bestuur verder op de bres te staan voor het vrije ondernemerschap en voor de vrije meningsuiting, daar er zonder deze vrijheden geen toekomst is voor een eiland als Aruba. Het Atia-bestuur vindt dat een te grote invloed van de staat op de economie de efficientie zal doen afnemen, de kosten zal doen stijgen, wat tot gevolg hebben dat wij met de handel, industrie en dienstverlening, die geheel op het buitenland gericht zijn, door concurrerende eilanden en landen van de markt worden geveegd. Onze eilanden - aldus het bestuur - zijn voor hun bestaan op deze economische activiteiten aangewezen en wij kunnen niet voorzichtig genoeg zijn in de zorg voor onze economie. De gehele bevolking is afhankelijk van de deviezen die met onze op export gerichte economische activiteit worden gekweekt. Volgens het Atia-bestuur is sterke economische groei nodig om de werkgelegenheid op Curacao te verruimen. Omdat een economie altijd in beweging is zullen er ook steeds vervangende investeringen nodig zijn voor bedrijven die moeten sluiten. Als het de regering ernst is - en daar twijfelt het Atia bestuur niet - om effectief nieuwe investeerders aan te trekken en reeds gevestigde ondernemers tot nieuwe investeringen te stimuleren, dan zullen - aldus het bestuur - geen maatregelen genomen moeten worden die daarbij contra-productief werken.

Het Atia-bestuur wijst vervolgens op punten die zijns inziens bij voorbaat alle pogingen tot het aantrekken van nieuwe investeerders en het stimuleren van bestaande ondernemers tot investeren schipbreuk zullen doen lijden. Dit betreft vooral de plannen van de overheid om het economisch leven meer te gaan begeleiden, de plannen om het bedrijfsleven aan te sporen tot financiele bijdragen, de plannen tot stimulering van het gebruik van gronden via drastische verhoging van de grondbelasting en de plannen om het bedrijfsleven zwaardere lasten voor een duurder sociaal pakket op te leggen. Volgens de Atia zijn deze plannen niet te rijmen met de wens om meer investeerders aan te trekken en daarmee werkgelegenheid te scheppen. Wie gelooft - aldus Atia - dat je met dit soort maatregelen investeringen aantrekt is wel uiterst onrealistisch. Hierbij noemt Atia als voorbeeld Nederland, waar men door het sociale pakket te zwaar te maken een enorme economische teruggang en ongekende werkloosheid heeft veroorzaakt. Op de Nederlandse Antillen zitten we ook met grote economische problemen, met name op Curacao maken de grote concerns, zoals Dokmaatschappij, ALM, Shell en hotels verliezen die er niet om liegen, zodat gemeenschapsgelden eraan te pas komen om de bedrijven van een faillissement te redden, aldus Atia, die zich afvraagt hoe een overheid onder die rampzalige omstandigheden nog kan praten over verbetering van sociale voorzieningen.

Er zal daarom, zo vervolgt de Atia-brief, op korte termijn een dialoog tot stand moeten komen waarbij de overheid en het bedrijfsleven samen nagaan hoe de werkgelegenheid die we nog hebben veilig gesteld kan worden en vergroot kan worden. Als de particuliere investeerder het af laat weten is het met onze economie gedaan. We worden dan door de concurrentie weggevaagd. De overheid heeft geen kapitaal beschikbaar om zelf bedrijven te stichten. Bovendien zullen overheidsbedrijven nooit concurrerend kunnen werken.

Ook de plannen tot het bevorderen van intereilandelijke migratie en beperking van de persvrijheid komen bij Atia teveel over als overheidsinmenging en dit helpt mee aan de conclusie die door de Atia redactie is verwoord als toenemende invloed van groeperingen die er niet voor terugschrikken de vrijheden van het individu wat in te perken om via meer staatsmacht hun doeleinden te bereiken. In collectivistisch bestuurde landen is het algemeen belang tot alles verklarend en dictatoraal bestuursmiddel gemaakt. De vrije pers, de vrijheid van organisatie, de vrijheid van ondernemingen en de vrijheid van vakbonden worden allemaal ondergeschikt gemaakt aan het zogenaamde algemeen belang. De huidige toestand in Grenada en Suriname - aldus Atia - toont aan hoe gevaarlijk een aarzelend begin op de weg naar collectivisme uitloopt op onderdrukking en erger.

Atia vindt verder dat serieuze politieke partijen zich dit niet kunnen veroorloven. Zij zullen zich van die stromingen moeten distantieren. We zullen er altijd op voorbereid moeten zijn dat radicaal linkse groeperingen in politieke partijen bewust een beleid voorstaan dat gericht is op het veroorzaken van economische chaos, teneinde op de puinhopen een volksrepubliek van communistisch model te vestigen. Atia veronderstelt dat geen van de partijen die het regeerakkoord hebben getekend hierop uit is. Wel twijfelt Atia soms of men de op destructie gerichte stromingen in hun partijaanhang voldoende onderkent.

Naar de mening van Atia tracht de redactie van Atia news in zijn commentaar de diepere achtergronden van de gewraakte regeringsplannen te vinden en komt dan tot de conclusie dat de invloed van de radicaal linkse vleugel van de partij MAN kennelijk stijgende is hetgeen ertoe geleid moet hebben dat deze partij zijn redelijke middenkoers aan het verlaten is en naar links afbuigt. De andere politieke partijen die dit conceptregeerprogramma hebben geaccordeerd hebben uiteraard ook hun inbreng gehad, maar het is niet waarschijnlijk dat de punten waarop Atia news kritiek heeft door die partijen zijn voorgesteld.

Tot slot is Atia teleurgesteld dat de Arubaanse partijen die het concept regeerakkoord meetekenden waarschijnlijk over de door Atia gehekelde programmapunten hebben heengelezen en hoofdzakelijk aandacht hadden voor het punt staatkundige structuur. De Arubanen hebben gedacht: Over twee jaar gaan wij er toch uit, laat ze maar.

Suriname

ORANJESTAD — Dat de gebeurtenissen in Suriname ook velen op Aruba niet onberoerd hebben gelaten bleek gisteren weer eens tijdens de debatten in de Arubaanse eilandsraad, waar niet minder dan twee dagen vergaderd werd — onder leiding van de nieuwe voorzitter Elio Nicolaas die de vuurdoop uitstekend doorstond — over het al of niet benoemen van een waarnemend gezaghebber en gezaghebber.

Enige malen viel tijdens de debatten de naam Bouterse en Suriname. Het MEP lid Frank Croes ging zelfs zover — vermoedelijk omdat hij niet beseft hoe ernstig de situatie in Suriname is — door de opmerking te maken dat het optreden van de oppositie "a la Suriname" was. Hij voegde er aan toe niet te weten wie Bouterse was: Henny Eman, Benny Nisbet of Watty Vos. Niemand protesteerde tegen deze uitspraken. Toen echter gisteren de namen van Hitler en Bouterse door Benny Nisbet (PPA) werden genoemd, toen hij het over het optreden van de MEP had, liet de MEP-leider wel een stevig protest horen en vond toen, dat deze vergelijkingen in het Arubaanse parlement niet thuis hoorden.

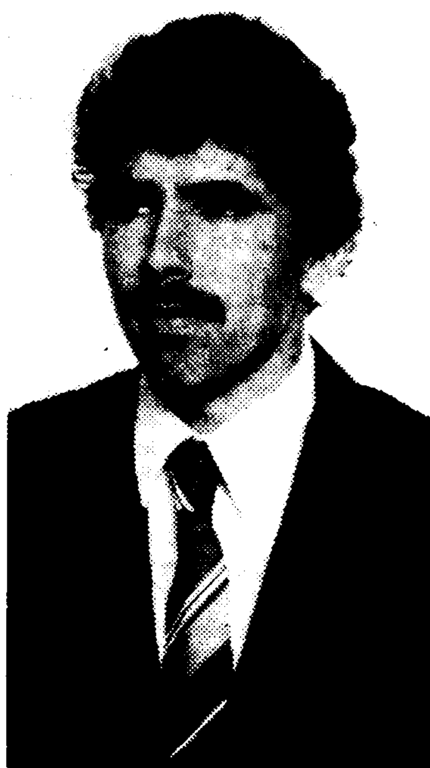
Programma voor carnaval is rond

ORANJESTAD — Na twee besprekingen met de politie-autoriteiten is het voorlopig carnavalsprogramma voor het 29ste Arubaanse carnaval door de politie goedgekeurd. De eerste activiteit is reeds 5 januari. Het bestuur van de SAC kan nu tot drukken van het programma overgaan, dat daarna beschikbaar zal komen voor het publiek.

CAR rally

ORANJESTAD — De Club automobilistico di rally Aruba (CAR) organiseert op zondag 9 januari een cross-knoekoe/Mercurius autorally. Deze rally is mede mogelijk gemaakt door de hulp van de voetbalveteranenclub Mercurius. De rally begint om tien uur bij het clubhuis van Mercurius (achter het Marlborotennispark), waar ook de finish zal zijn. De inschrijving wordt gehouden op zaterdag 8 januari bij genoemd clubhuis van vijf uur 's middags tot acht uur 's avonds en op zondag vanaf half tien bij de start.

Personalia

DE FAMILIE ANGEL Every ontving het bericht dat zoon Miguel Every aan de Bowling Green State University de graad van Bachelor of science in business administration behaalde. Miguel Every is een oud leerling van het St Augustinus College en keert volgende maand op Aruba terug.

Lago overtreedt bepalingen

IOWUA: tijd optreden veiligheidsinspectie

SAN NICOLAS — De stakingscommissie van de IOWUA stelt in een communique dat al enige dagen werknemers, die niet vallen onder een collectieve arbeidsovereenkomst met Lago, bepaalde werkzaamheden verrichten die normaliter door de stakende Lago-werknemers gedaan worden.

In verband hiermee had IOWUA een spoedvergadering met de vertegenwoordiger van deze werknemers, omdat dit geval consternatie veroorzaakt onder de stakers. Overeengekomen werd om zo spoedig mogelijk een oplossing te zoeken voor dit probleem en te onderzoeken welke werknemers precies hierbij betrokken zijn.

Uit het communique blijkt dat IOWUA ook een bespreking heeft aangevraagd met de gezaghebber over de verblijfsvergunning die gegeven werd aan buitenlanders die voor Lago aan het werken zijn, daar volgens de IOWUA bepalingen van deze verblijfsvergunning overtreden werden. De vakbond herinnert zich een soortgelijk geval ten tijde van de staking bij een van de hotels. Laten we nu kijken of onze wetten in werkelijkheid ook op Lago van toepassing zijn, aldus het communique.

Volgens de stakingscommissie proberen de Lago-directieleden door het noemen van hoge productie-cijfers, de moed onder de werkenden hoog te houden, maar dat zij zullen vroeg of laat voor hun eigen leugens vallen. Voorts stelt de stakingscommissie op de hoogte te zijn van het feit dat de toestand van verschillende bedrijfseenheden niet in orde is. Zo zou één van de ketels al enkele dagen scheuren in de pijpleiding vertonen en buiten werking moet worden gesteld, omdat het tegen de bedrijfsvoorschriften is om met een dergelijke ketel te werken. Volgens het communique is het tijd dat de overheidsinspectie zijn werk gaat doen.

Verder wordt gesteld dat de staking al acht dagen aan de gang is en dat de stakers over voldoende kracht beschikken om nog geruime tijd door te gaan. Het ligt aan de Lago-directie, aldus het communique, om tot een acceptabele overeenkomst te geraken, daar de vakbond van zijn kant al op alle mogelijke wijze getracht heeft een oplossing te vinden.

Bij het IOWUA center aan de Eagle-beach heerste vanmorgen een enorme drukte. Honderden stakers hadden gehoor gegeven aan de oproep van het bestuur om te komen luisteren naar de gegevens over de huidige situatie en laatste ontwikkelingen. Er heerste een zeer gespannen stemming doch alles had een ordelijk verloop. Vanmiddag drie uur heeft het bestuur een bespreking met waarnemend gezaghebber Elio Nicolaas. Landsbemiddelaar Eddy Maduro zal vanmiddag om zes uur in het Americana hotel een bespreking hebben met de Lago directie en Iowua gezamenlijk. Verwacht wordt dat hierbij het laatste voorstel van de landsbemiddelaar ter sprake zal komen.

Bemiddelaar hoopt op gesprek met Lago en Iowua

SAN NICOLAS — De IOWUA-staking duurde vanmorgen onverminderd voort terwijl het Lagobedrijf doordraaide en gewoon aan de buitenlandse en lokale afnemers geleverd wordt. Gisteren heeft Lago schriftelijk geantwoord op het voorstel dat landsbemiddelaar Eddy Maduro voor de Kerstdagen had gedaan. De landsbemiddelaar die in dit stadium niet op het voorstel zelf wilde ingaan om de besprekingen niet te bemoeilijken, bevestigde een en ander aan de Amigoe. Hij heeft het Lago-antwoord aan de IOWUA doorgegeven en heeft goede hoop dat hij vanmiddag met beide partijen aan tafel kan gaan zitten. In het IOWUA-recreation center hield de IOWUA vanmorgen een vergadering waarbij de situatie uitvoerig werd besproken.

Gewonde bij bedrijfsongeval

ORANJESTAD — Bij Cempro technica aan de LG Smithboulevard had gistermiddag een bedrijfsongeval plaats doordat een werknemer op gevaarlijke wijze een vat wilde openen. Hierbij ontstond een ontploffing waardoor de betrokken werknemer brandwonden opliep. Hij werd per ambulance naar het hospitaal overgebracht en opgenomen.

Volgens MEP motie:

Zaandam moet terug als waarnemend gezaghebber

ORANJESTAD — De door de MEP aangevraagde openbare eilandsraadsvergadering over de ontwikkelingen rond de benoeming van een waarnemend gezaghebber en een gezaghebber voor Aruba, is dinsdagavond tegen half zeven geeindigd met het aanvaarden van twee MEP-moties voor herstel van de heer Remie Zaandam in zijn functie van waarnemend gezaghebber en voor de samenstelling van een delegatie uit de raad ten einde bij De Koning aan te dringen op een spoedige benoeming van een permanente gezaghebber voor Aruba.

Voor de twee moties die met de 13-7 stemmenverhoudingen werden aangenomen, stemden de MEP en het lid Rudy Frank, dat sedert hij zich onafhankelijk opstelde met de MEP meestemt. Bij de oppositie die tegen stemde ontbrak het lid Bob Lopez Henriquez.

Van de de ene motie luidt het besluit: 1) Protest aan te tekenen tegen het besluit van de Centrale regering een waarnemend gezaghebber van Aruba te benoemen, zonder overleg met het eilandgebied Aruba en bovendien in strijd met de letter en de geest van artikel 66 van de ERNA.

2) Bij de Centrale regering met klem aan te dringen op het ongedaan maken van voornoemd besluit en de heer R.R. Zaandam in genoemde functie te herstellen.

Als overwegingen worden onder meer aangehaald dat de heer Zaandam zonder motivering van zijn functie is ontheven, zonder dat hij daartoe een verzoek had ingediend; dat genoemde eervolle ontheffing impliceert dat de heer Zaandam zijn taak naar behoren heeft verricht en dat zonder overleg met het eilandgebied een niet-gedeputeerde tot waarnemend gezaghebber werd benoemd door de gouverneur. Het besluit van de tweede MEP-motie luidt:

1) De eervolle ontheffing van gedeputeerde Zaandam van het gezaghebbersambt en de benoeming van een niet-gedeputeerde tot waarnemend gezaghebber, terwijl er nog steeds ondanks de urgentie geen gezaghebber door De Koning is benoemd, af te keuren, zijnde in strijd met het belang van het eilandgebied.

2) Te verklaren dat onder de huidige omstandigheden niet met de waarnemend gezaghebber kan worden samengewerkt.

3) Het Bestuurscollege te machtigen een delegatie uit de raad samen te stellen ten einde ingevolge artikel 24 van de ERNA bij De Koning aan te dringen op een spoedige benoeming van een gezaghebber voor Aruba.

Als overwegingen worden hier aangevoerd dat de minister voor Nederlands-Antilliaanse zaken, drs J. de Koning, de regering van de Nederlandse Antillen en het eilandgebied Aruba het er over eens zijn dat de benoeming van een gezaghebber urgent is, dat de heer P. Bislip een kandidaat is die het vertrouwen geniet van de gehele eilandsraad van Aruba en de Centrale regering en dat minister-president ir D.F. Martina, tijdens de begrotingsbehandeling in de staten op 22 december 1982 heeft toegegeven, dat uit politieke overwegingen nog geen gezaghebber is benoemd.

Voorts wordt in beide moties besloten copieen hiervan te verzenden aan: de Nederlandse regering, aan de minister voor Nederland-Antilliaanse zaken, aan de Eerste en Tweede Kamer, de regering van de Nederlandse Antillen, de Staten van de Nederlandse Antillen en de eilandsraden van de eilandgebieden, alsmede de afdeling van de eilandsraad van het eilandgebied de Bovenwindse eilanden.

MEP's fractieleider Betico Croes deed nog een beroep op de raadsvoorzitter om indien mogelijk gisterenavond nog via de telex deze moties te sturen aan het Antillenhuis, het Arubahuis en het kabinet voor Nederlands-Antilliaanse zaken.

De vergadering werd gesloten met de beste wensen van waarnemend gezaghebber Elio Nicolaas aan de raad en de gehele bevolking voor een voorspoedig 1983, nadat de heer Nicolaas eenzelfde wens in ontvangst mocht nemen van de fracties in de raad.

Weer lekkage bij Lagoen benzine station

ORANJESTAD — Vanmorgen om half acht werd wederom alarm gegeven voor een vermoedelijke gasolinelekkage bij het Esso pompstation aan het Lagoen in Oranjestad.

Voor de Kerstdagen was ook reeds gebleken dat door een lekkage in een der tanks, benzine in het Lagoen liep. Ook toen was de brandweer ter plaatse voor het treffen van voorzorgsmaatregelen. Ditmaal werden eveneens alle voorzorgsmaatregelen genomen om te voorkomen, dat door deze lekkage, mogelijk een ontploffing zou kunnen ontstaan, waarvan de gevolgen niet te overzien zijn.

Het blijkt dat inmiddels het beheer van dit gasoline station in handen van de heer Erik d'Arnault is overgegaan. Hij nam het van de heer Dammers over, die enige weken geleden zich nog erg boos maakte over een bericht in de Amigoe dat het beheer in andere handen zou overgaan. Hij verzocht toen het bericht te rectificeren, doch thans blijkt dat het Amigoebericht van toen over mogelijke overdracht geheel juist was.

Vrouw (64 j) opgesloten door man

SAN NICOLAS - Bij de politiewacht vroeg een dame opsporing van R.P. (64) die zij dagen lang niet gezien had. P., een dame, woonde bij haar in en werd de laatste tijd in gezelschap van de man J.P. gezien. De politie deed een onderzoek en ging naar het huis van J.P. in de St Maartenstraat. Achter het huis zag de politie een houten keet, helemaal gesloten en op slot. Op kloppen van de politie aan de deur hoorde men binnenin een vrouw schreeuwen. De deur werd opengebroken en men trof de vrouw R.P. in de keet. P. verklaarde dat de man J.P. haar daar gebracht had voor sexuele relatie en dat zij al 6 dagen daar opgesloten zat. Tevens bleek dat de man P. mishandeld had met een stuk pijp, waarvan zij een bloeduitstorting aan het bovenbeen had opgelopen. De recherche en de Kinder-en zedenpolitie stellen een grondig onderzoek in. De verdachte J.P. is nog spoorloos.

ORANJESTAD — Te Siribana had een verkeersongeval plaats waarbij de 25-jarige man C.D. door een personenauto aangereden werd. C.D. stak de rijbaan over zonder op te letten waardoor de bestuurster van de auto geen kans meer zag om uit te wijken. Hij werd met schaafwonden aan het gezicht en pijn aan zijn benen naar het ziekenhuis gebracht. De materiele schade bedroeg 250 gulden.

Morgen Iowua demonstratie

SAN NICOLAS — De Independent oilworkers union of Aruba (IOWUA) heeft aan het plaatselijk hoofd van de politie toestemming gevraagd om morgenmiddag om half vijf een vreedzame demonstratie door de straten van San Nicolas te mogen houden. Een en ander werd met de politie besproken. De vergunning werd verleend waarbij de Iowua zich wel aan de voorwaarden moet houden. Onder meer is bepaald dat de betogers die in de demonstratie worden meegedragen van te voren door de politie moeten zijn goedgekeurd.

Volgens Amerikaanse president

Overmacht VS zee nodig

LONG BEACH — Militaire superioriteit op zee is een noodzaak voor de VS, die "van nature een zeemacht zijn" en waarvan negentig procent van de intercontinentale handel over zee plaatsvindt. Dat heeft president Reagan dinsdag gezegd in Long Beach bij de ingebruikneming van de "New Jersey", een van de vier pantserschepen uit de tweede Wereldoorlog die uit de motteballen worden gehaald.

Volgens Reagan, die een aanzienlijke versterking van de Amerikaanse marine heeft bevolen, is supramatie des te noodzakelijker omdat "de Amerikaanse macht het fundament is van de veiligheid van de vrije wereld" en omdat de Sovjet-Unie "een machtige marine heeft opgebouwd, waarvan het bestaan niet kan worden gerechtvaardigd door een legitieme noodzaak tot verdediging". De Russische marine is, aldus Reagan, in tegenstelling tot de Amerikaanse marine, opgezet voor offensieve doeleinden teneinde de aanvoerlijnen van de vrije wereld af te snijden en ondersteuning op zee van de geallieerden onmogelijk te maken.

De "New Yersey" die dinsdag in gebruik is genomen en uit 1942 dateert, wordt nu door Amerikaanse functionarissen als "het modernste oorlogsschip ter wereld" gekwalificeerd. Aan de modernisering is ongeveer 325 miljoen dollar uitgegeven. Het schip meet 45.000 ton is 270 meter lang en kan een snelheid van bijna zestig kilometer per uur bereiken. Het schip kan nucleaire taken uitvoeren en is uitgerust met 32 "Tomahawk"-Kruisraketten en 16 "Harpoon" raketten voor bestrijding van oppervlakteschepen. De kanonnen hebben een bereik van meer dan 35 kilometer.

In bezet deel van Jordanie

Israelische majoor: in opdracht gemarteld

TEL AVIV — Bij een reeks ongeregeldheden in het bezette deel van Jordanie in maart hebben hoge Israelische militaire leiders hun minderen opdracht gegeven, de Palestijnse bevolking te mishandelen. Dit heeft dinsdag majoor David Morcaz, de toenmalige plaatsvervangende militaire gouverneur van Hebron, verklaard voor een Israelische krijgsraad. Hij staat daar met zes andere militairen terecht wegens zware mishandelingen tegen de plaatselijke bevolking. De majoor zei dat hij zelf van de militaire bevelhebber van het bezette Jordaanse gebied, brigade-generaal Moshe Hartawi, instructies had ontvangen, maar dat die orders eigenlijk afkomstig waren van de Israelische stafchef. Op een eerdere zitting van de drie leden tellende krijgsraad had majoor Yuval Merva verklaard, dat hij aanwezig was geweest op een bijeenkomst waarop de militaire gouverneur van Hebron had verteld, dat er rechtstreeks orders van de minister van Defensie, Ariel Sharon, waren binnengekomen om de leerlingen van de Arabische scholen waar werd gedemonstreerd, hard aan te pakken.

Majoor Morcaz zei dinsdag dat brigade-generaal Hartawi hem opdracht had gegeven met zijn militairen alle mannen tussen 18 en 25 jaar op te pakken en naar een nabijgelegen school te brengen. Daar moesten de soldaten hen met stokken afranselen. Daarbij moest vooral worden geslagen op benen en knieen, terwijl voorts polshorloges moesten worden vernield. Het Israelische leger had order gekregen de bevolking in bezet gebied aan te pakken. Zij moesten zich daarbij niet beperken tot degenen die bij betogingen waren betrokken, aldus Morcaz. Verdachten mochten 18 dagen zonder vorm van proces worden vastgehouden, overtreders van het uitgaansverbod mocht men in de benen schieten en de dorpshoofden mochten zonder meer worden gearresteerd.

Vuurgevecht met doden in Peru

LIMA — In een vuurgevecht tussen politiemannen en guerrilleros in Peru zijn twaalf guerrilleros doodgeschoten. Een politieman is zwaargewond. Naar de Peruaanse politie bekendmaakte had het vuurgevecht plaats in het dorp Huancaraylla in het berggebied van Ayacucho, waar sinds negen maanden wegens guerrillabedrijvigheid de uitzonderingstoestand bestaat. Een guerrillero werd aangehouden en hij vertelde dat hij lid was van "Sendero Luminoso" (lichtend pad), de links-extremistische ondergrondse beweging.

Grenshandel tussen China en Sovjet-Unie

Grensovergangen worden uitgebreid

PEKING — Op 23 december hebben China en de Sovjet-Unie een overeenkomst ondertekend voor hervatting van de rechtstreekse handel tussen de grensgebieden van de twee landen. Dat heeft de Chinese centrale bank vandaag bevestigd. Aldus is de situatie hersteld die bestond vóór de onderbreking van de grenshandel in de jaren zestig. De Chinese Bank en de Bank voor de buitenlandse handel van de Sovjet-Unie verrekenen het goederenverkeer in de grensgebieden.

Een afvaardiging uit de Sovjet-Unie bespreekt in de Noordchinese stad Harbin op het ogenblik de bijzonderheden van de afspraken. Blijkens mededelingen van Chinese kant gaat het om de handel in industrieprodukten als kleine machines en onderdelen daarvan alsmede agrarische produkten. Er zullen nieuwe grensovergangen voor die zaken worden geopend.

De dialoog tussen Peking en Moskou over normalisering van de al twintig jaar lang vertroebele betrekkingen wordt eind februari of begin maart in Moskou voortgezet. Naar het zich laat aanzien wil de Chinese regering de uitkomsten van het overleg met de Amerikaanse minister van Buitenlandse Zaken, George Shultz, van begin februari afwachten. Hij komt op 2 februari voor zijn eerste bezoek naar China. Peking heeft de laatste dagen zijn "oprechte" wens kenbaar gemaakt om de betrekkingen met Moskou stap voor stap weer normaal te maken.

Zakenvaria

MADURO'S Juegd spaarsysteem bereikt meer dan zesduizend jongelui zo blijkt uit een boodschap van de directie van genoemd Antilliaans bankconcern in zijn personeelsorgaan Bos di banko. Daarin wordt melding gemaakt van het pessimisme dat men allerwege hoort en dat zo aanstekelijk werkt. Daarbij gaat men voorbij aan het feit dat er ook veel goede dingen rondom ons gebeuren. Aldus Ronnie Gomes Casseres.

ANTILLEAN CAPITAL commodity trust nv heeft besloten de termijn van inschrijving en storting op de lopende aandelen emissie te verlengen tot 17 februari 1983. Dit op verzoek van potentiele aandeelhouders. Zo meldde het Financiele Dagblad onlangs, welke de Antilliaanse nv omschreef als een bedrijf met "actieve speculatieve termijn transacties in goederen". In het buitenland bestaat grote interesse voor deze emissie, welke betrekking had op de uitgifte van 4900 aandelen B aan toonder van nominaal 10 dollar tegen 100 dollar. De uitgifte mocht worden verhoogd tot 14.900 aandelen.

NV AMTOVIDO (Curacao) heeft in 1977 zijn statuten laten wijzigen waarbij het kapitaal op vijf miljoen dollar werd gebracht, in aandelen van 10 dollar, waarvan er meteen 491 duizend werden geplaatst. Als gemachtigde trad op mr Anne C. van der Vlis.

EPIONE NV (Curacao, 1978) heeft in 1978 zijn statuten laten wijzigen bij welke gelegenheid het kapitaal werd gebracht op 550 duizend dollar in aandelen van 10 dollar, welk kapitaal meteen geheel werd geplaatst. Als gemachtigde trad op mr Cornelis D. Lind.

PALAIS HINDU free zone trading nv (Curacao, 1978), met als oprichters koopman Ramesh Daryanani en Frederik K.J. Hartsuiker, namens Macor nv, heeft als doel onder meer de handel waaronder ook begrepen de doorvoer; van kleding; electronica; schoenen; parfums en accesoires: Het kapitaal werd bepaald op één ton, in aandelen van 10 gulden, waarvan er 5000 meteen werden geplaatst, waarvan Macor nv er één nam en de andere oprichter 4999. Daryanani werd met de directie belast.

CARDIGAN holdings nv (Curacao) wijzigde in 1978 zijn statuten, bij welke gelegenheid het kapitaal werd bepaald op 105 miljoen gulden, verdeeld in 100 gulden, waarvan 1.049.000 gewone aandelen en 1000 aandelen A, waarvan 508.530 gewone aandelen en 4 aandelen A meteen werden geplaatst. Als gemachtigde trad op Joop Winter.

YANKEE ENTERPRISES nv (Curacao, 1978) met als oprichters koopman Henry L. Maduro en Yolanda I. Ibarnegaray, heeft als doel het drijven van een reisbureau. Het kapitaal werd bepaald op twintig mille, in aandelen van 100 gulden, waarvan er veertig meteen werden geplaatst, gelijkelijk verdeeld over de oprichters die ook met de directie belast werden.

CARPETS OF Worth (Curacao) nv (Cur. 1979) met als oprichters CCC en NACC nv, heeft beleggingsdoeleinden. Het kapitaal werd bepaald op 5 miljoen gulden (Ned. crt), in aandelen van één mille, waarvan er 2000 meteen werden geplaatst: Curacao corp, co nv en Netherlands Antilles, corp. co nv namen er elk 1000 voor hun rekening; CCC nv werd met de directie belast.

BELEGGINGSMIJ Guldenroos nv (Curacao, 1978), met als oprichters F. van Lanschot management company nv, Adrianan Maria Dekkers-Vos en Eljoub nv, heeft beleggingsdoeleinden. Het maatschappelijk kapitaal werd bepaald op 2,5 miljoen gulden (Ned. crt.) in aandelen van één mille, waarvan 500 preferente aandelen, waarbij het gehele kapitaal meteen zo werd geplaatst, dat mevrouw Dekkers alle preferente aandelen voor haar rekening nam en nog 1.999 andere aandelen, terwijl Eljoub het resterende aandeel nam. Met de directie werd belast Van Lanschot management co nv.

NV FOMOCU handels en financierings maatschappij (Curacao, 1977) met als oprichters Antilliaanse trustmij nv en NV Fides, heeft beleggingsdoeleinden. Het kapitaal werd bepaald op één miljoen dollar, in aandelen van 1000 dollar, waarvan er meteen 200 werden geplaatst, gelijkelijk over de oprichters verdeeld. Met de directie werd belast Derk Albert, Jan Hoogenkamp en Joop Winter.

SAMANT Agencies nv (Curacao, 1977) met als oprichters Ivonne M. Nicolaas en Wilhelm Tell trust co nv, heeft als doel de agenturen- en commissiehandel in cosmetica, parfumerieen, farmaceutische artikelen, souveniers enz. Het kapitaal werd bepaald op 25 mille in aandelen van 100 gulden, waarvan 50 prioriteitsaandelen, welke meteen werden geplaatst, mevrouw Nicolaas er 49 voor haar rekening nam en Wilhelm Tell trust éen. Met de directie werd belast Adrianus A.J. van Sambeek.

WESTERN GROWTH FUND NV (Curacao) wijzigde in 1978 de statuten en bepaalde het kapitaal op 9,5 miljoen dollar, in aandelen van één dollar. Als gemachtigde trad op mr Cornelis D. Lind

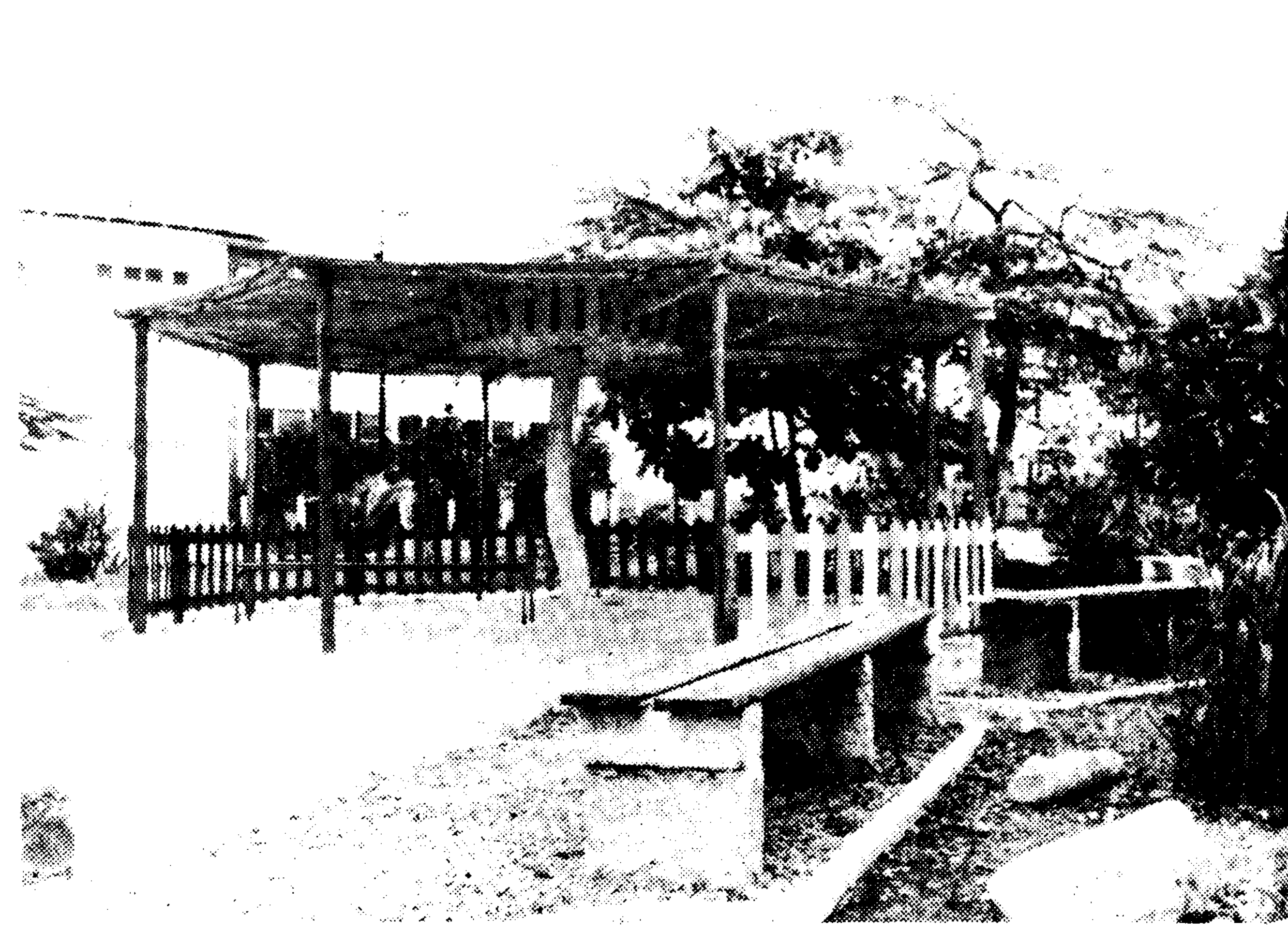
CITIES SERVICE Saba (Saba, 1979) met als oprichters Appeldam nv en mr Anne C. van der Vlis., heeft als doel de exploratieontwikkeling en de exploitatie van oliebronnen middels production sharing contracts enz. en verder in het algemeen het produceren , kopen en op andere wijze verkrijgen enz van alle soorten van aardolie, mineralen en producten en bijproducten ervan. Het kapitaal werd bepaald op 30 duizend dollar in aandelen van 1000 dollar, waarvan er zes meteen werden geplaatst waarbij Appeldam er vijf nam en Mr Van der Vlis één. Mr. Van der Vlis is met de directie belast.

CARIOLANUS nv (Curacao) heeft in 1979 zijn statuten gewijzigd waarbij het kapitaal werd bepaald op 2,5 miljoen gulden (Ned. crt) in aandelen van één mille, waarvan 500 preferente aandelen, het gehele kapitaal werd meteen geplaatst. Als gemachtigde trad op mr Michael E.J. Ellis.

NRG ANTILLEAN reinsurance company (Curacao), heeft in 1978 zijn statuten gewijzigd en toen zijn kapitaal bepaald op twaalf miljoen dollar, in aandelen van 1000 dollar, waarvan er 4000 meteen werden geplaatst. Als gemachtigde trad op ir Willem K. Dikland.

SANATI CORPORATION nv (Curacao, 1978) met als oprichters CCC en NACC nv heeft als doel het boren van aardolieputten of het verlenen van bijstand daarbij. Het kapitaal werd bepaald op 50 duizend dollar, in aandelen van 1000 dollar, waarvan er tien meteen werden geplaatst, waarbij beide oprichters er vijf voor hun rekening namen. Met de directie werden de oprichters belast: Curacao en Netherlands Antilles corp. co.

EHC Administratiekantoor nv (Curacao, 1978) heeft zijn statuten gewijzigd in 1978, waarbij het kapitaal werd bepaald op één ton, in aandelen van één mille, waarvan er twintig meteen werden geplaatst, terwijl als doel werd genoemd het verlenen van diensten en adviezen op het gebied van verzekeringen en herverzekeringen. Al gemachtigde trad op m. Derk A.J. Hoogenkamp.

WILLEMSTAD — Deze foto geeft een beeld van een compleet vervallen en verlaten bouwsel, dat in betere tijden als "high-flying" park dienst deed. De foto is genomen naast het gebouw van het BC-kantoor te Scharloo.

Stiwa agenda

WILLEMSTAD — H[et] Antilliaanse maandblad vo[or] Rotterdam en omstreken, Sti[wa] heeft in zijn december numm[er] een Antilliaanse agend[a] opgenomen voor bijeenkomst[en] en feesten in verband met d[e] feestdagen. Zo worden de activiteiten gemeld in bv De[n] Haag, maar ook die in Weert, Den Bosch en Heerlen. Di[t] gebeurt op een overzichtelijk[e] wijze welke de Antillianen i[n] Nederland in staat steld[e] gemakkelijk een keuze t[e] maken. In bijna alle gevallen stond er voor de vooravond van Kerstmis op Kerstmis zelf een misviering op het programma. Uit een advertentie elders in het blad blijkt, dat Macay het deze dagen vrij druk heeft in Nederland. Op 24 december moest hij optreden in Amsterdam Hoeksteen. In de Oudejaarsnacht is hij weer in Amsterdam en wel in Roothaanhuis en op Nieuwjaarsdag in Leiden. In alle gevallen treedt Divi Divi promotions als impressario op. Overigens is Macay ook van de partij bij de verkiezing van een carnavalskoningin in het Rotterdamse Las Palmas op zaterdag 29 januari, georganiseerd door de carnavalse groep Anglo.

Tourorganisator Xavier Louy:

Geen verzet profs tijdens Ronde van Frankrijk 1983

PARIJS — Xavier Louy, ook wel de kroonprins van Tourdirekteur Félix Lévitan genoemd, zegt er zeker van te zijn dat de professionele wielrenners zich niet zullen verzetten tegen de deelneming van een groep amateurs aan de Ronde van Frankrijk anno 1983. "Ik zou er begrip voor hebben", verduidelijkt de 35-jarige Parijzenaar, die ruim vijf jaar in vaste dienst is van het circus, "wanneer de beroepsrenners dwars zouden gaan liggen als hun werkgelegenheid in gevaar komt. Maar dat is niet het geval". Want", vervolgt Louy, "Lévitan en onze staf zijn de profs de laatste tijd al aardig tegemoet gekomen. Vast staat nu dat er aan de open Tour van volgend jaar slechts zes amateur landenploegen deelnemen: Colombia, de Sovjet-Unie, Tsjechoslowakije, Polen, Portugal en misschien de Verenigde Staten. De Tourdirektie had aanvankelijk het plan wel tien teams met liefhebbers uit te nodigen. De verhouding profs-amateurs wordt nu dertien-zes; de fietsers om den brode mogen derhalve niet klagen".

De handige Louy, die volgens insiders te lief is voor de harde taak van Tourdirekteur, rekent vervolgens voor dat haast elke beroepsrenner - als zijn sponsor dat toelaat - aan la Grande Boucle kan deelnemen. "In de tour", herhaalt hij, "is er plaats voor dertien profploegen. Nu Belgische teams als DAF Trucks, Wickes en Capri-Sonne mogelijk zonder geldschieter komen te staan kunnen alle enigszins gerespecteerde formaties ter wereld starten. Misschien vallen er een paar kleintjes buiten de boot".

"Maar", vervolgt Louy, die het idee van de open Ronde heeft bedacht, "moeten we daar wel rekening mee houden? Wat is het doel van organisatoren van wielerkoersen? Hun dure geld geven aan mensen die zich soms ten onrechte professionals noemen of proberen aantrekkelijke wedstrijden op touw te zetten met de hele wereldtop? Ik denk het laatste. En daarom sta ik zo stevig achter de door Lévitan, mij en de hele tourdirektie uitgewerkte nieuwe opzet".

SPIJTIG

Louy, die al in Japan, China en Israel is geweest om de belangstelling in de landen voor de koers te peilen, vindt het uiterst spijtig dat de DDR met al zijn top-amateurs, geen gehoor geeft aan de uitnodiging van de Tourleiding om in 1983 aan de start te komen. "De bond van dat land heeft principiele bezwaren", weet Louy, "maar hoe lang zal zij daar aan vast houden?"

Louy herinnert zich nog goed dat de Oostduitse federatie zich enkele jaren geleden fel verzette tegen open amateurronden.

Maar nu ziet hij tot zijn vreugde dat de cracks uit de DDR zonder gemor acte de presence geven in de Tour de l'Avenir, waar ook profs aan de start staan. Louy: "Ik denk dat de bonzen van de DDR hun visie op deze ontwikkeling snel zullen veranderen. In de Vredeskoers, waar ik talloze gesprekken met hen en andere vertegenwoordigers uit het Oostblok voerde, heb ik al geluiden in die richting gehoord".

De gentleman Louy verwacht de DDR echter niet vóór 1985 (het na-Olympische jaar) in de grote Tour. "Maar de prestaties", meent hij, "die de cracks uit de DDR nu verzorgen in onze Toekomstronde, zullen naar mijn smaak aanstekelijk werken. Het zou mij niet verbazen wanneer de Oostduitsers over drie jaar staan te dringen om zich te meten met de echte (dus professionele) wereldtop van het wielrennen". Er gaan verhalen dat de DDR weinig voelt voor een krachtmeting op hoog niveau met de "broodfietsers" omdat zij zich onvoldoende in de grote wedstrijden kunnen voorbereiden op de Tour de France.

Louy weer: "Lévitan is best bereid zijn niet geringe invloed aan te wenden om amateurs uit de Sovjet-Unie, Polen, Tsjechoslowakije, Colombia, Portugal, de USA en eventueel de DDR de kans te geven mee te doen aan bijvoorbeeld de (profwedstrijd) de Dauphineé Libéré of de Midi Libre, om zo te wennen aan de manier van rijden van de "beroeps" en aan de langere afstand per etappe. Alleen zijn er geen garanties dat hij daar in slaagt. De vraag is: zijn die organisaties bereid of in staat de ongetwijfeld hoge onkostenvergoedingen voor die teams te betalen?"

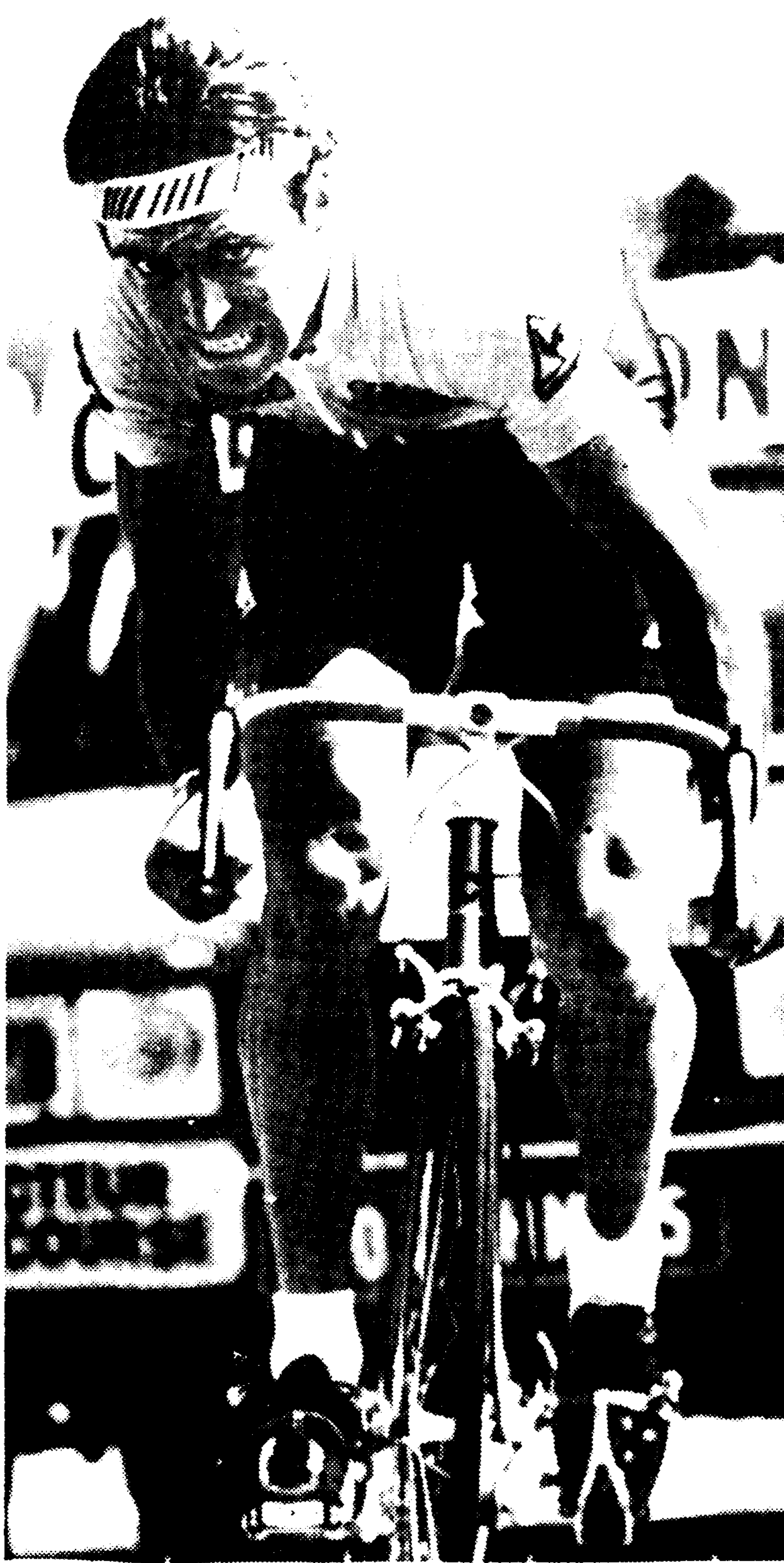
NIET KRENTERIG

De Tourdirektie, die volgens Louy van de Franse ronde een wereldspektakel wil maken dat dank zij de tv-satellieten tot in Japan en Zuid-Amerika bekendheid krijgt, zal ten opzichte van de gewillige meefietsende liefhebbers niet krenterig zijn. Voor de deelnemende amateurploegen vergoedt zij de vliegtickets, de hotels, de benzine voor de volgauto's etc etc. De niet-professionele ploegen betalen geen inschrijfgeld, in tegenstelling tot de profsponsors, die meer dan een ton "contributie" moeten neertellen.

Louy, thans met de 50-jarige Richard Marillier direkteur van de Tour de l'Avenir, over dat verschil: "Pas op: de beroeps mogen veel reclame op hun shirts dragen. Bij de "liefhebbers" is dat beperkt tot een klein aantal centimeters op de truien. De grote geldschieters moeten dus niet zeuren". Xavier Louy heeft overal een antwoord op. En als het aan hem ligt gaat er in de Tour binnen afzienbare tijd nog het een en ander veranderen. Zo is hij een voorstander van nationale - in plaats van fabrieksploegen.

Dat idee ziet hij nog niet verwezenlijkt, hoewel... Louy: "Het kan gebeuren dat er in 1983 in de open Tour al landenteams met louter profs meedoen. Je moet dan denken aan staten, die niet (zoals Nederland met Raleigh) met een profmerk zijn vertegenwoordigd. Ik kan me voorstellen dat er geen Italiaanse firma heil ziet in de Tour, omdat zijn programma daardoor te zwaar zou worden. Maar waarom zou er niet één nationale Italiaanse afvaardiging, bestaande uit profs van allerlei sponsors, naar de Tour komen? Leuk toch voor die renners? En ik denk dat dat een verrijking voor onze ronde betekent. En dat laatste, daar streef ik voortdurend naar".

Uit: NRC Handelsblad

......BERNARD HINAULT......
...Tegen deelname amateurs.....

"Gouden boek" op Sri Lanka gevonden

COLOMBO — Bij opgravingen in het noorden van Sri Lanka, het voormalige Ceylon, is een 'gouden boek' gevonden, dat meer dan 1.500 jaar oud zou zijn. Naar maandag officieel werd bekendgemaakt, gaat het om zeven gouden platen met teksten in het Sanskriet. Het geheel weegt ongeveer twee kilo. De vondst is het waardevolste stuk dat een door de UNESCO gesteund opgravingsprogram op Sri Lanka tot dusver heeft opgeleverd.

Gouden bal voor Paolo Rossi

PARIJS — Paolo Rossi is door het gezaghebbende tijdschrift France-Football gekozen tot Europees voetballer van het jaar. De spits van het Italiaanse voetbalelftal en topscorer tijdens het toernooi om de wereldtitel ontvangt daarvoor de "ballon d'or" (gouden bal). Bij de verkiezing kreeg Rossi 115 stemmen van de deelnemende Europese voetbaljournalisten uit een maximum van 130. De Franse middenvelder Alain Giresse eindigde als tweede (68) en zijn Poolse collega Zbigniew Boniek (53) werd derde. De winnaar van vorig jaar, de Westduitser Karl-Heinz Rummenige, bezet nu de vijfde plaats.

In de toptien komen vier spelers van Juventus voor: Rossi, Boniek, doelman Dino Zoff en middenvelder Michel Platini. Rossi maakte in 1982 een succesvolle rentree in het nationale elftal, dat in Spanje de wereldtitel veroverde. Rossi, die twee jaar geschorst was wegens zijn aandeel in het omkoopschandaal, was de eerste Italiaanse winnaar van de verkiezing sinds Gianni Rivera in 1969 de gouden bal in ontvangst mocht nemen.

De toptien van France-Football ziet er als volgt uit: 1. Rossi (Juventus) 115 punten; 2. Giresse (Bordeaux) 63; 3. Boniek (Juventus) 53; 4. Conti (Roma) 48; 5. Rummenigge (Bayern Muenchen) 47; 6. Dasajev (Spartak Moskou) 17; 7. Littbarski (1. FC. Koeln); 8. Zoff (Juventus); 9. Platini (Juventus); 10. Schuster (Barcelona).

University of Virginia morgen op Curacao

WILLEMSTAD — Morgen, donderdag, arriveert op Curacao de zwemploeg van de Universiteit van Virginia, die tot 10 januari op Curacao zal verblijven. Zoals reeds gepubliceerd werd, zullen gedurende 30 december en 10 januari verschillende zwemactiviteiten gehouden worden in verband met het bezoek van de hierboven vermelde vereniging. In verband met de zwem-clinic voor ouders en coaches is er een kleine verandering toegepast. In plaats van in het Las Palmas Hotel zal deze sessie gehouden worden in het blindencentrum aan de Corrieweg.

Voetbal in Engeland eerste divisie

Liverpool faalde tegen Sunderland

LONDEN —Liverpool deed het op de tweede achtereenvolgende competitiedag in de Engelse eerste divisie niet best, de concurrentie faalde ronduit. Zo kunnen de verrassende resultaten van dinsdag het best worden samengevat. Liverpool kwam een dag na de eclatante zege op Manchester City (5-2) bij het onderstaande Sunderland niet verder dan een doelpuntloos gelijkspel. Achtervolgers Nottingham Forest en Manchester United verzuimden echter van deze misstap te profiteren en leden beide een nederlaag. Forest verloor bij een stadgenoot van Liverpool, Everton, met 1-3 en de Mancunians hadden tegen Coventry City niets in te brengen (0-3). Liverpool heeft door dit alles zijn voorsprong vergroot tot zes punten op Forest en acht punten op Manchester United.

Manchester United, dat maandag op Old Trafford door het wonderbaarlijk goed spelende Sunderland ook al op 0-0 werd gehouden, raakte tegen Coventry al in de 12e minuut achterop door een treffer van Hormantschuk. Doelman Bailey liet diens schot van zeker 35 meter door zijn handen glippen. Nog voor rust maakte Hateley er met een kopbal 2-0 van en in de 70e minuut was de ellende voor Manchester United compleet toen de Schotse jeugdinternational Melrose de gehele defensie verschalkte.

Het dit seizoen erg wisselvallige Everton had weer eens een goede bui tegen Nottingham Forest. Sharp benutte in de 24e minuut een strafschop nadat hij door Todd was neergehaald. Dezelfde speler scoorde twaalf minuten later opnieuw na goed voorbereidend werk van Reid en na rust liet McMahon de supporters van Everton opnieuw juichen. Forest bleef jagen op een succesje en dat leverde Hodge nog een "troostdoelpunt" op.

De uitslagen van de in de avonduren gespeelde wedstrijden voor de Engelse eerste divisie zijn: Norwich City — Luton Town 1-0; Southampton — Arsenal 2-2; Tottenham Hotspur — Brighton 2-0.

Stand aan de kop: 1. Liverpool 21 gespeeld, 44 punten; 2. Nottingham Forest 21-38; 3. Manchester United 21-36; 4. West Ham United 20-34; 5. Coventry City 22-34.

ONDERAAN: 17. Luton Town 21-23; 18. Norwich City 21-23; 19. Swansea 20-22; 20. Brighton 21-22; 21. Birmingham 20-20; 22. Sunderland 21-19.

LA PAZ — Volgens een functionaris van de Verenigde Naties worden de mensenrechten in Bolivia nu geeerbiedigd. Toen hij een jaar geleden een bezoek bracht aan dat land, was dat nog niet het geval.

Stormachtige ontwikkeling lange afstandlopen

Triathlon geen Amerikaanse aangelegenheid meer

DEN HAAG — Toen Frank Shorter tijdens de Olympische Spelen van 1972 in Muenchen kampioen op de marathon werd, heeft hij nooit kunnen bevroeden dat die prestatie de aanleiding zou worden tot een stormachtige ontwikkeling van het lange afstandlopen in de Verenigde Staten. In een tijdsbestek van tien jaar is het lopen van lange afstanden in het land van de onbegrensde mogelijkheden van een rage, sommigen zeggen zelfs een religie, geworden.

In het zoeken naar de grenzen van de mogelijkheden van het menselijk lichaam diende zich in 1977 een nieuw fenomeen aan. Bij een feest van de Waikiki zwemclub in oktober 1977 op Hawaii kwam de 42-jarige marine-officier John Collins met het idee drie sportevenementen, die jaarlijks op de eilandengroep in de Stille Oceaan werden gehouden, te combineren. Het ging om de zee-zwemwedstrijd bij Waikiki-Beach over 2,4 mijl, een wielerwedstrijd van 112 mijl rond het eiland OAHU en de Honolulu-marathon. Het idee van Collins was de drie evenementen op één dag, achter-elkaar af te werken. Het voorstel van Collins werd aanvankelijk met de nodige scepsis ontvangen. Dit was zelfs voor Amerikanen, in wie feite niets als onmogelijk voorkomt, te gek. Toch kreeg Collins zijn plan van de grond.

Op 18 februari 1978, ruim vier maanden nadat Collins zijn idee had gelanceerd, stonden veertien deelnemers aan de start voor de eerste "ironman triathlon". Gordon Haller won de uitputtingsslag. De 27-jarige marineman was 11 uur 46 minuten en 58 seconden in touw. Een jaar later was het aantal deelnemers teruggelopen tot twaalf maar er was wel een vrouw aan de start. Lynn Lemaire uit Boston, de stad die er zich op kan beroemen jaarlijks in april de oudste marathon binnen de muren te hebben. Tom Warren (35) zegevierde in 11.15.56, waarmee hij ruim een half uur sneller was de eerste "ijzeren man". Van de twaalf "gekken", zoals zij in het toonaangevende Amerikaanse sportblad "Sports Illustrated" werden genoemd, voltooide Lynn Lemaire de triatlon in 12 uur 55 minuten en 18 seconden.

BESTAANSRECHT

De triathlon bleek zijn bestaansrecht te hebben bewezen want op 9 februari van dit jaar stonden op Hawaii liefst 580 dames en heren aan de start voor het eerste onderdeel, de zwemwedstrijd over bijna vier kilometer in open zee. De gemiddelde leeftijd van die dapperen lag op 39 jaar. Van hen haalde 94 procent de finish. De deelnemers mochten voor het zwemmen maximaal, 2,5 gebruiken, moesten de 180 kilometer binnen de negen uur fietsen en hadden tenslotte voor de marathon maximaal zeven uur tot hun beschikking.

De wereldtitel ging op Hawaii, waar zo'n 150 dames en 800 heren aan de start kwamen, naar de Amerikaan Dave Scott met een totaaltijd van 9 uur en 8 minuten. Scott had 51 minuten nodig voor het zwemmen, fietste 5 uur en 10 minuten en liep de marathon in 3 uur en 7 minuten. De Amerikaanse broers Scott en Jeff Tinley eindigden als tweede en derde in resp. 9.28.00 en 9.37.00. Aan de kop van het eindklassement was het Amerikaanse gelegenheid. De eerste twaalf waren namelijk Amerikanen. Beste niet-Amerikaan was de Nederlander Gregor Stam. De 20-jarige MTS-er uit Laren werd in 10 uur en 13 minuten dertiende (zwemmen: 57 minuten, fietsen: 5.48.00 en marathon: 3.27.00).

De triathlon is geen puur Amerikaanse gelegenheid meer. Bij het eerste wereldkampioenschap kwamen ook Canadezen, Australiers, Nieuw-Zeelanders en uiteraard Nederlanders aan de start. Nederland heeft op het gebied van de uithoudingssport, waaronder de beoefenaars van de triathlon hun liefhebberij rangschikken, een voortrekkersrol in Europa gespeeld. Initiatiefnemers in Nederland waren Hans Dieben en Rudolf Degenaar, twee leraren lichamelijke opvoeding. De twee waren de organisatoren van de zogenaamde uithoudingsvermogen-vierkamp, die op 5 en 6 maart in Den Haag voor de zevende maal wordt gehouden. In dit tweedaagse evenement moeten de deelnemers achtereenvolgens 85 kilometer fietsen, 40 kilometer schaatsen, 3000 meter zwemmen en 25 kilometer hardlopen. Bij de eerste editie in 1977 waagden 80 deelnemers zich aan de uitdaging, in 1982 waren het er 380.

De stichting Rekreatieve Meerkamp Nederland nam in 1981 het initiatief tot de eerste triathlon in Nederland, waarna op 28 augustus van dit jaar in de omgeving van Den Haag de tweede volgde. Zeventien deelnemers meldden zich voor het evenement dat van overdreven het predikaat "Europees kampioenschap" had meegekregen. Eerste Europees kampioen werd Gregor Stam in 10.23.00, een prestatie, die hij zes weken later op Hawaii, bij heel wat meer tegenstand bevestigde door bij de strijd om de wereldtitel dertiende te worden.

In 1983 zal in Nederland opnieuw een triathlon worden gehouden. Organisator is de onlangs opgerichte Stichting Triathlon Nederland, die op 20 augustus de strijd om het open Nederlands kampioenschap houdt. Voor dit evenement is een andere lokatie gekozen dan de tot nu toe gebruikte omgeving van Den Haag. Op de 20e augustus zal Almere het centrum van de activiteiten zijn. In het Gooimeer zal in de omgeving van Almere-haven het zwemmen worden afgewerkt. Het wielerparkoers zal van Almere naar de Ketelbrug v.v. voeren, waarna de marathon volgt op een parkoers dat van Almere via Zeewolde waar het keerpunt ligt, teruggevoerd naar Almere. De deelnemers zullen in elk geval vroeg moeten opstaan, want om zeven uur 's morgens valt het startschot voor het onderdeel zwemmen.

De triathlon is een puur individuele wedstrijd. Mechanische hulp of begeleiding in welke vorm is op het parkoers dan ook niet toegestaan. Het betekent o.a. dat een lekke band bij het fietsen door de deelnemer zelf dient te worden gerepareerd. De tijd, die een deelnemer nodig heeft om zich te verkleden en op te maken voor het nieuwe onderdeel van de krachtproef wordt opgenomen in de totaaltijd. De verwachting is dat de beste Amerikanen in augustus in Nederland aan de start zullen komen. Het spreekt hen vooral zeer aan dat zij hun prestaties zullen moeten leveren op voormalige zeebodem.

Als voorbereiding op het open Nederlands kampioenschap worden in 1983 nog twee wedstrijden gehouden. Op 5 en 6 maart wordt in Den Haag de uithoudingsvierkamp gehouden en op zaterdag 23 juli volgt eveneens in de residentie een zomer-drie-kamp, waarin de af te leggen afstanden in vergelijking met de triathlon zijn gehalveerd.

DEN HAAG/CHAMONIX — De 27-jarige G. van Leersum uit Utrecht is naar dinsdag bekend is geworden tijdens of vlak voor het kerstweekeinde bij bergbeklimmen in de omgeving van het Franse Chamonix om het leven gekomen. De Nederlander en een Deense kennis werden op een hoogte van 3.600 meter door speciale speurhonden gevonden onder een laag sneeuw, nadat andere vrienden hen als vermist hadden opgegeven. De twee, die de Aiguille De Midi hadden willen beklimmen, zijn volgens de Franse politie vermoedelijk om het leven gekomen als gevolg van bevriezing en uitputting, nadat ze begin vorige week al waren overvallen door sneeuwstormen.

WILLEMSTAD — Tijdens een lunch in Hotel Bellevue te Pasan Grahan heeft de Amstel-Brouwerij de sportkalenders 1983 gepresenteerd aan sportlieden en pers. "We besloten ditmaal af te wijken van de traditionele jongedames, die het Amstel-bier aanprijzen en de Antilliaanse sportlieden nu voor het voetlicht te brengen", aldus direkteur Haim da Costa Gomez in zijn toespraak. Hij belichtte de loopbaan van ieder van de sportlieden, van wie aktiefoto's in de kalender zijn opgenomen. Deze zijn: Ergilio Hato, Robert Domacassé, Janny Brokke, Mateo Reyes, Rock Angela, Emily de Jongh-Elhage, Jaime Felipa en Raphael Josepha.

De heer Da Costa Gomez betreurde het, dat de Arubaanse sportlieden bij deze eerste uitreiking van de Amstelkalenders niet aanwezig konden zijn. De overige vijf waren er wel. De kwaliteit van de foto's laat te wensen over. In de meeste gevallen komt dit, doordat oude foto's vergroot en geretoucheerd moesten worden. De direkteur van Amstel zei, dat alles in het werk zal worden gesteld om de volgende uitgave van de sportkalenders ook in kwalitatief opzicht beter te doen zijn.

Periodo di transferensia di futbòl Fedeprof

WILLEMSTAD — E kampeonato di futbòl Fedeprof a finalisa i manera ya ta konosi e ekipo di SUBT a titula kampeon den prome divishon lagando UNDEBA na di dos puesto i den di dos divishon tabata Hubentut Korsou i Vesta kua a bai ku e titulonan korespondiente. Manera ta e kaso despues di final tur kampeonato, ta sigui e periodo di transferensia, kua ta stipula e aña aki entre 19 di desember i 18 di yanuari.

Durante e periodo ariba menshona tur hungadó kende ta desea di kambia di klup, mester yena dos formulario di transferensia firma nan i entrega nan serka direktiva di Fedeprof. Formularionan ku drenta serka direktiva despues di dia 18 di yanuari 1983 lo no wordu trata. Despues di 18 di yanuari Fedeprof ta publika e lista di transferensia ku nomber di tur e hungadónan kende a yena formulario pa nan kambia di klup. Direktiva di Fedeprof ta rekorda tur hungadó ku ke kambia di ekipo ku nan mester yena dos formulario i ku nan nomber mester aparese riba e lista di transferensia.

KONTRAKT

Na final dje kampeonato 1982 tur kontrakt bieu a termina i no por prolonga nan mas. Entrante e kampeonato 1983 tur hungadó ku ke hunga den e kampeonato di Fedeprof mester tin un kontrakt nobo firma. Direktiva di Fedeprof ta hasi uso dje oportunidat pa desea su miembresia i pueblo di Korsou en general un aña nobo yen di dicha i prosperidat.

Tandtechnici op Antillen verenigd

WILLEMSTAD — De behartiging van de belangen van de tandtechnici, werkzaam op de Nederlandse Antillen, is het doel van de vereniging van Tandtechnici van de Nederlandse Antillen. Men probeert dit doel te bereiken door op te komen voor de belangen van deze tandtechnici bij alle daarvoor in aanmerking komende instanties, organisaties en bij de autoriteiten. Ook hoopt men zo gunstig mogelijke arbeidsvoorwaarden te bereiken en men wil een en ander vastgelegd zien in cao's. Ook ziet men als middel de verbreiding van de ethiek en de kennis van de tandheelkundige techniek in het algemeen. Tevens heeft men op zijn programma staan dat men verbeteringen in de Antilliaanse wetgeving op dit gebied wil gedaan zien te krijgen; tevens heeft men het oog gericht op verbetering en bescherming van de economische en algemene belangen van technici op de Antillen. Het organiseren van bijeenkomsten, lezingen, studiemogelijkheden en soortgelijke activiteiten. De vereniging wil tevens werken aan de bevordering van de goede verstandhouding onderling evenals aan groter prestige, zelfbewustzijn en verantwoordelijkheidsgevoel. Een ander middel om zijn doel te bereiken ziet men in de registratie van alle tandtechnici en in de vertegenwoordiging bij de Internationale dental technicians organization.

De afkorting van de naam is OTDAN, naar organisashon di technico dentalnan Antiyas Neerlandes. De vereniging werd opgericht in februari 1980.

Het gewone lidmaatschap staat open voor op de Antillen laboratorium houdende tandtechnici, of voor die tandtechnici die in een bij de vereniging ingeschreven laboratorium werkzaam zijn of voor tandtechnici die werkzaam zijn bij een tandarts. Buitengewoon lid kunnen worden leerling-tandtechnici die met oog op een verdere ontwikkeling in een bij de vereniging aangesloten ingeschreven laboratorium practische ervaring opdoen of hulpkrachten die daar werkzaam zijn.

Het bestuur bestaat uit minstens vijf meerderjarige leden. Wat de ledenvergaderingen betreft wordt in de statuten gemeld, dat een buitengewone ledenvergadering gehouden wordt wanneer het bestuur dit nodig acht. Maar ook indien éénderde van het aantal leden van Aruba of van Curacao daartoe schriftelijk met opgaaf van redenen een verzoek indient bij het bestuur.

In februari 1982 hechtten de leden hun goedkeuring aan de inmiddels officieel goedgekeurde statuten. Toen bestond het bestuur uit voorzitter Lionel Marchena, vice-voorzitter Maria Angela, secretaris Erwin Kranenburg, penningmeester Casimiro Gomes, en de commissarissen Charles Dankerlui, Swini Gomez en Eugenio Didiez.

Zakenvaria

GOLDEN TULIP Hotels heeft zijn hotel-gids brochure voor 1983 uitgegeven. Tijdens de vergadering van de sales staff van verschillende hotel-leden te Amsterdam is deze brochure gepresenteerd. Alle hotels die aan de Golden tulip aangesloten zijn, worden hierin vermeld. In de Antillen zijn dat op Aruba het Manchebo Beach Resort en Talk of the Town en op Curacao Las Palmas en Coral Cliff.

SINT MAARTEN Holiday club nv heeft als doel de bouw, exploitatie, de verhuur en of verkoop van hotels en of appartementen en andere woongelegenheden en al hetgeen daarbij behoort, waaronder begrepen de bouw en de exploitatie van restaurants, bars en casino's en de koop en verkoop van bebouwde en onbebouwde gronden. De nv werd in 1978 opgericht door Twintrust company nv en Speedway nv, beiden van Sint Maarten. Het maatschappelijk kapitaal werd toen bepaald op 100.000 dollar, in aandelen van 100 dollar, waarvan er tweehonderd meteen werden geplaatst en volgestort, gelijkelijk verdeeld over de beide oprichters. Met de directie is belast Dynamo trust company and collection bureau nv, welke op Sint Maarten is gevestigd.

DE CURACAOSCHE hypotheekbank en spaar en beleenbank samen met Maduro & Curiel's bank neemt veertig procent van alle hypotheken voor haar rekening, welke gegeven worden op Curaçao. Daarmee heeft zij veel meer bijgedragen dan door welk ander instituut ook aan de financiering van zaken zoals het eigen huis of van zaken en bedrijven. Zo laat Ronny Gomes Casseres weten in het personeelsorgaan van de Maduro bank Bos di banko.

WORLD IN A NUTSHEL

THE HAGUE — The Rijn-chelde-Verolme shipbuilding nd engineering concern (RSV) ill get a standby Government redit of 100 million guilders ending a final Cabinet decision n about four weeks' time on its equest for a 300-million-guilder ridging loan, an Economics inistry spokesman said. He id Economics Minister Gijs n Aardenne told an emer-ncy meeting of the Second hamber's standing Economic ffairs Committee the RSV anagement planned to shed ,500 jobs as part of a major organisation. The manage-ent would try to transfer some f its activities - involving some ,500 jobs - to companies out-ide the RSV concern, but ctual dismissals would be in-vitable. The RSV concern, hich employs some 17,000 orkers, is seeking a 300 illion-guilder-bridging credit view of liquidity problems used by the enormous claims ade on its funds by an Ameri-n coal digging project. forts to free funds by selling American interests would take too long to negotiate, the management told Mr van Aardenne. The concern's financial problems are further aggravated by disappointing returns.

THE HAGUE — Over 1.2 million Dutch workers have so far agreed to forgo an automatic indexed wage increase on January 1, pending negotiations on shorter working hours, the Social Affairs Ministry said. It said it was about one half of all the Dutch workers with collective agreements. The employers and Trade Union Federations have agreed on a play-for-work swap, under which workers will give up their automatic pay indexation on January 1, in exchange for shorter hours. Bargaining on working hours reduction will take place in the first few months of next year.

VIENNA — Austrian Chancellor Bruno Kreisky confirmed to Austrian radio that he is involved in efforts to bring about an exchange of war prisoners between Israel and the Palestine Liberation Organisation (PLO).

CAIRO — Egypt dropped its oil prices for the second month in a row, an official of the Egyptian General Petroleum Company reported. The official said the price of the key Suez blend would go down on January 1 to 31 dollars a barrel a fall of 75 cents.

HARARE — The Pro-Government newspaper the Herald in an editorial urged the nationalisation of oil companies operating in Zimbabwe. It blamed them for a shortage of fuel which has led the government to introduce rationing.

LONDON — Kurdish rebels killed 150 revolutionary guards in a series of gunbattles in Western Iran last week, Kurdish sources said by telephone from Paris.

PEKING — In a message marking the both anniversary of the founding of the Soviet Union, China made a rare call on the Soviet Union to work together to normalise relations through concrete actions.

KATHMANDU — Japanese mountaineer Yasuo Kato, 33, was missing on Mount Everest with another climber one day after becoming the first man to conquer Everest in winter, the Nepalese Tourism Ministry said.

WARSAW — The Polish Parliament is expected to adopt a 1983 budget and long-term economic plans which the Government hopes will be a basis for steering Poland out of its economic crisis. But authorities envisage a time of deeper austerity before living standards improve.

BEIRUT — Lebanese-Israeli talks on a withdrawal of Israel's invasion forces from Lebanon made a cautious start with the two sides trying to define the aim of the negotiations. A joint statement said the agenda was discussed and progress made. Talks continue tomorrow in the Israeli town of Kiryat Shmona.

NEW YORK — A snowstorm [illegible] Mid-West moved Northeast and police warned people in Wisconsin and Michigan not to travel. But Eastern states reported record high temperatures and heavy rain.

ROUEN, FRANCE — Troops, police and firemen were on alert for floods along the river Seine which could hit 46 towns and villages, but the river was rising slower than predicted.

PALM BEACH, FLORIDA — Millionaire newspaper heir Peter Pulitzer won custody of his twin five-year-old sons, ending a long divorce trial filled with allegations of illicit sex and drugs. He was ordered to pay 40,000 dollars to his wife Roxanne, who the Judge said had committed "flagrant acts of adultery".

LONG BEACH, CALIFORNIA — President Reagan reactivated the newly refurbished World War Two battleship New Jersey and said it was essential for the United States to maintain superior naval forces in the face of a powerful Soviet fleet.

NEW YORK — The New York Times said President Reagan's economic advisers have cut back their forecast for economic growth in the United States in 1983 and now predict slow expansion in the first half of next year. It said the advisers now expect a real increase in Gross National Product (GNP) of less than two per cent in 1983.

TOKYO — Japanese Government researchers will start work next year on developing so-called "super robots" to take over from human workers in dangerous jobs, the International Trade and Industry Ministry said.

NEW YORK — Chase Manhattan Bank announced it was immediately lowering its prime rate half a point to 11 per cent. Chase is the first major Bank to cut the prime to 11 per cent. The Chase move follows a half-point reduction to 8,5 per cent in the discount loan rate of the Federal Reserve on december 13

WINNAARS VAN TWEE TICKETS VOOR HET CONCERT VAN JOSE FELICIANO IN DE PALM BEACH!

20 December	Carmen Meduro, Immaculata Huishoudschool
21 December	Taymir Kwoei, Stadionweg 19a
22 December	J. Gourdain, Kamerling Onnestraat 19
23 December	Theo. Farro, San Barbola 67
24 December	Franca Croes, [illegible]

de gelukkige winnaars kunnen hun prijs afhalen bij:

Philips Antillana N.V. Aruba

PHILIPS

English Companion

HENRY — By Jack Tippit

BEETLE BAILEY — By Mort Walker

PLATO, A SMART GUY LIKE YOU SHOULD BE A SERGEANT

WELL, I ADMIRE YOUR HONESTY

PLUS, I DON'T WANT MY FRIENDS TO CALL ME A FINK

QUINCY — By Ted Shearer

...THEY NOT ONLY CLOSE THE SCHOOLS BUT THEY CLOSE THE LIBRARY TOO!

Jim Henson's MUPPETS

Na nomber di su mama: Cristina Marchena.
Su jiunan. Sharline i Sharon.
Ciro Pieters.
Su rumanan. Bubu, Irene, Wiwi, Harold, Stanley i Sandra.
Su omo: Dievis Marchena i famia.
Primo i primanan i demas familiares.
Nos ta anuncia fallecimento cristianamente di

Linda Marchena

Acto di entiero lo tuma luga diahuebs 30 di december na 4 or.
Saliendo for di Emmastraat 29, pa misa i despues pa cementerio cátholico den Boerhaavestraat.

WORD SLEUTH FOR THE ENJOYMENT OF THE PUZZLE MINDED READERS OF AMIGOE.

This puzzle has more and more participants. This week's winner of the 25 Nf. price, to be spent at the sponsor AUGUSTINUS BOEKHANDEL is:

M.L. Kleisch
P.O.B. 280,
Oranjestad,
Aruba

He has to attend to the office of Amigoe at Nassaustraat 110, Oranjestad, Aruba and his price will be fixed.

★★★★★★★★★★★

These who want to participate must be aware of the fact that it is imperative to include the unlisted clue in the solution. We can recommend every participant to use an encyclopedia if one is not sure.

★★★★★★★★★★★

This week's sponsor is ARUBA BOEKHANDEL.
Solutions should be forwarded to the Amigoe before noon every Tuesday following the day of the publication. The address on Aruba is Nassaustraat 110, on Bonaire P.O.Box 122, on Curacao P.O.Box 577, or Scherpenheuvel z/n. Please indicate "word sleuth" on the envelope.

★★★★★★★★★★★

Wildlife

WORD SLEUTH • Some Inanimate Friends

```
7 7 D W A R K W D 7 R A W D 7
D D 7 I 7 L 7 Y E N S I D M 7
W E O O B P L T 7 P 7 7 I D O
E I N N I N I E M U D C W B A
7 B 7 7 A H A A R P K A M I I
D R D D W L C B 7 E M U S Y C
W E W W R S D C Y O D A D 7 R
A H O A A D 7 D O Y T N R Y A
R N P R W Y A 7 Y N W U I T W
S C I F D L Y Y A D I P L C D
7 D W S 7 D Y F O O G P L P 7
```

Find the listed words in the diagram. They run in all directions—forward, backward, up, down and diagonally.
Unlisted clue hint: WALT —

Fantasia	Cinderella	Bambi	Snow White
Pinocchio	Pluto	Mickey	Minnie
Donald	Dumbo	Lady	Tramp
Scamp	Goofy	7 Dwarfs	

U.S. STOCKMARKET NEWS

Am.Tel.Tel.	59 1/2	- 7/8	I.B.M.	95 1/8	- 1 1/8
ASA Ltd.	69 1/8	- 5/8	I.T.T.	30 3/8	+ 1/8
Atl.Richf.	42 1/4	- 1/2	M.L.M.	82 7/8	- 2 3/8
Beatrice Fds.	24	- 1/4	Merck	85 3/4	- 2
Burroughs	41 3/8	- 1/8	Motorola	47 1/2	- 3/8
Comsat	76 3/4	- 1/4	N.C.R.	87 3/8	- 1 3/4
Coca Cola	51 1/4	- 3/4	Pepsico	34 1/2	+ 1/8
Disney	63 7/8	- 7/8	Pfizer	70	- 1 1/2
Dome Mines	14 1/8	- 3/8	Royal Dutch	[illegible]	[illegible]
Dupont	36 3/4	- 5/8	Schlumberger	[illegible]	- 1 1/2
East.Kodak	87 3/4	- 5/8	Shell Oil	35 1/2	- 1/8
Exxon	29 1/8	unch	Syntex	49 1/8	- 5/8
Ford	40 5/8	- 5/8	Union Pac.	46	+ 1
Genl.Dynamics	31 3/4	- 3/4	U.S. Steel	21 1/2	unch
Genl.El.	97	- 2 1/2	West.El.	39	- 1
Genl.Motors	63 1/2	- 3/4	Xerox	37 1/2	- 7/8
Dow Jones	1.058,87	- 11,68	Gold	456,30	- 2,40
Six months tsy bills		8,65%	Silver	11,05	- 0,10

AMSTERDAM

A.B.N.	308,00	Philips	27,50
Akzo	35,80	Robeco	246,00
Heineken	[illegible]	Rolinco	231,50
Kon.Olie	[illegible]	Unilever	193,50

Koersen Centrale Bank

US DOLLAR	1.77	1.79	1.81
CAN DOLLAR	1.42	1.44	1.46
PND STERLING	2.835	2.89	2.95
NED GLD	67.40	68.12	68.[illegible]2
BOLIVAR	40.91	41.63	42.43
ZW FRANCS	89.18	89.90	90.[illegible]
FR FRANCS	25.44	26.54	27.24
DUITSE MARK	74.80	75.52	76.[illegible]2
SUR GLD	--.--	100.07	102.[illegible]9
IT LIRE	[illegible].99	1.29	1.[illegible]5

1

2

3

4

5

6

7

8

9

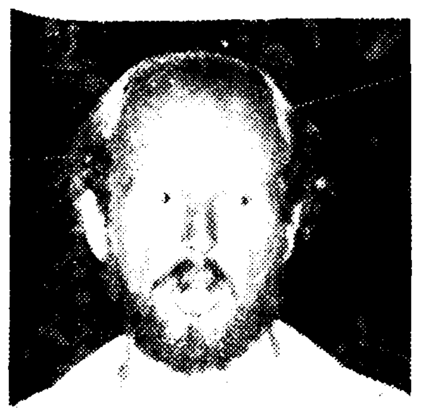

10

11

12

13

14

15

16

Vul de namen in en win een etentje

Op deze pagina staan 60 foto's afgedrukt van personen, zowel lokaal als internationaal, die eerder dit jaar op de voorpagina van de Amigoe zijn gebruikt in de dagelijkse rubriek "Vandaag". De bedoeling is nu dat onder die foto's de namen van de betrokkenen worden ingevuld. Om de Ñapa niet te hoeven te verscheuren kunnen [illegible] ook op een apart vel ingevuld worden, maar dan wel volgens de nummering.

***

Onder de inzenders die alle namen goed hebben wordt de prijs verloot die inhoudt dat betrokkene een bon krijgt van de Amigoe ter waarde van 150 gulden te besteden bij een eetgelegenheid naar keus op het eiland waar hij of zij woont. Dit zal naderhand in overleg met de uiteindelijke winnaar worden afgehandeld.

***

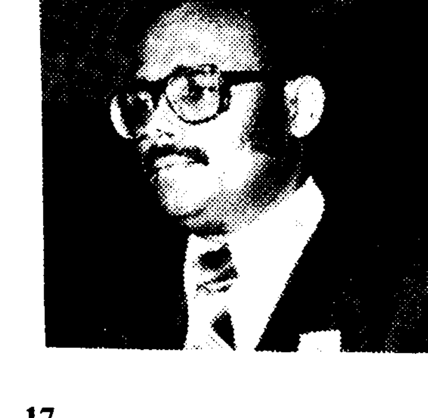
Inzendingen moeten uiterlijk 15 januari 1983 in het bezit zijn van de Amigoe. Daarvoor gelden de gebruikelijke adressen:
P.O.B. 577 op Curacao
P.O.B. 122 op Bonaire
Nassaustraat 110 op Aruba.

Deelnemers op de Bovenwinden kunnen hun inzending sturen naar de Amigoe op Aruba of Curacao.

***

Amigoe-foto-prijsvraag

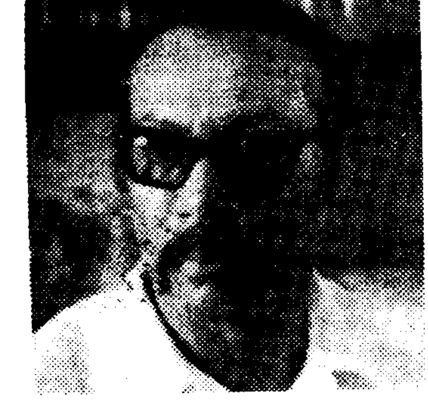
DE NAMEN VAN DE WINNAARS VAN DE AMIGOE-FOTO-PRIJSVRAAG STAAN OP PAGINA 7 IN DEZE ÑAPA. DE WINNENDE FOTO'S STAAN DAAR OOK BIJ AFGEDRUKT.

17

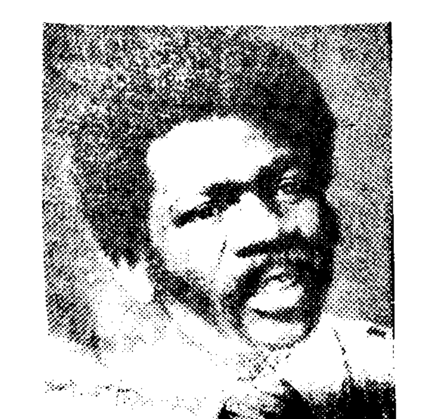

18

19

20

21

22

23

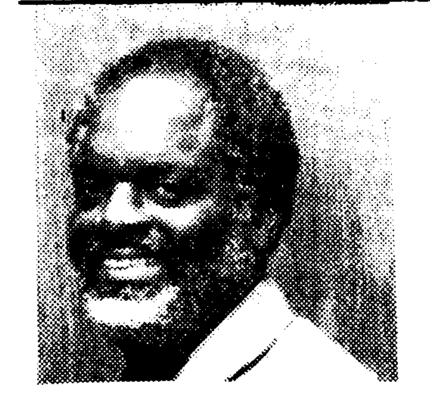

24

25

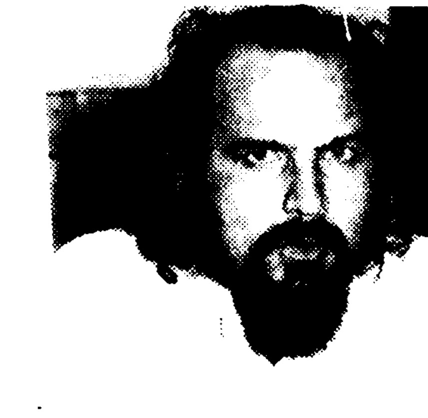

26

27

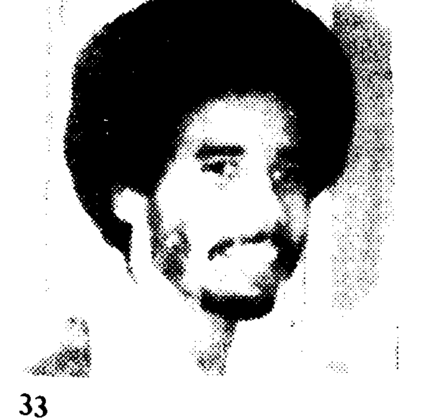

28

29

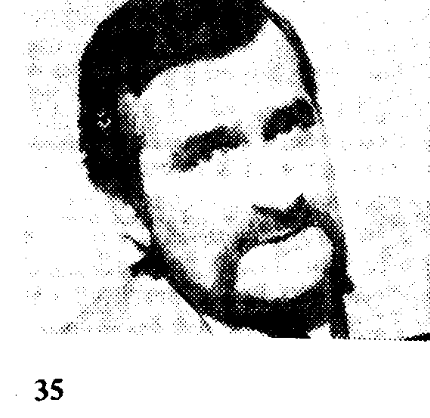

30

31

32

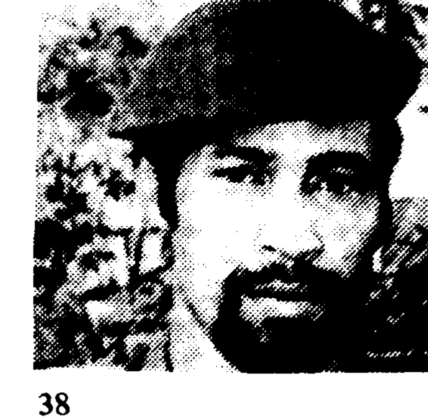

33

34

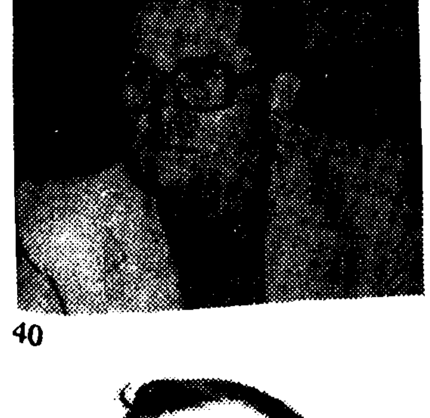

35

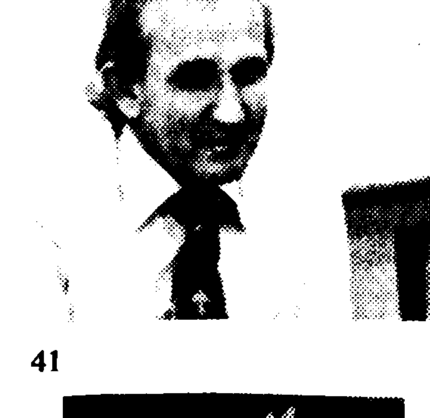

36

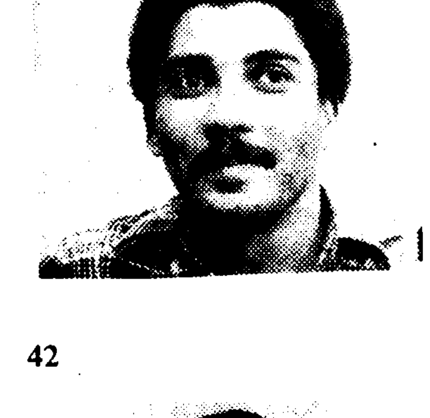

37

38

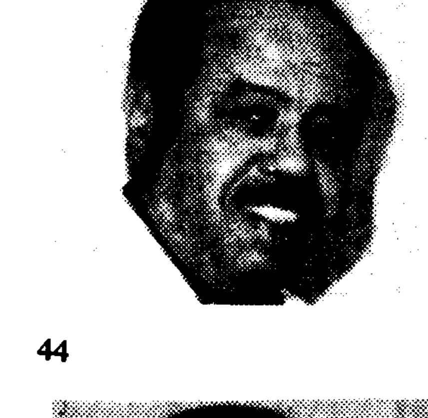

39

40

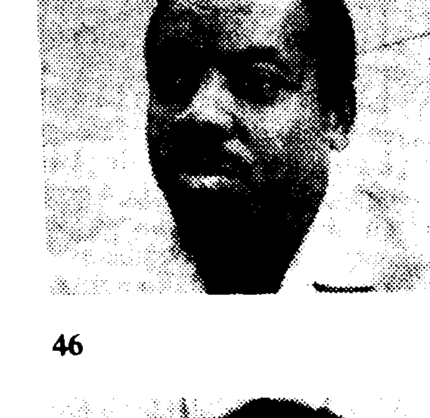

41

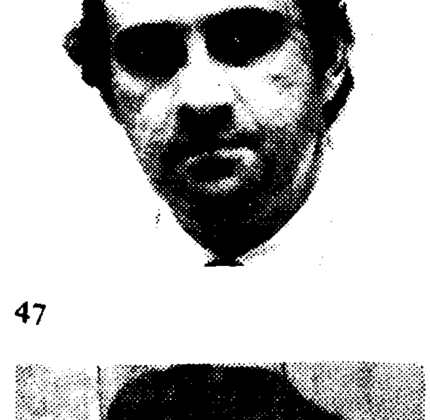

42

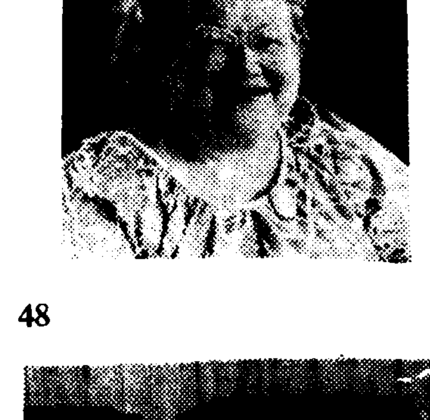

43

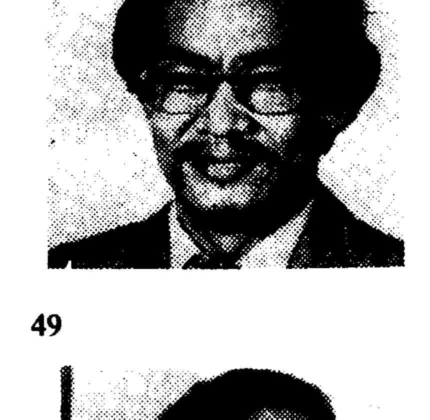

44

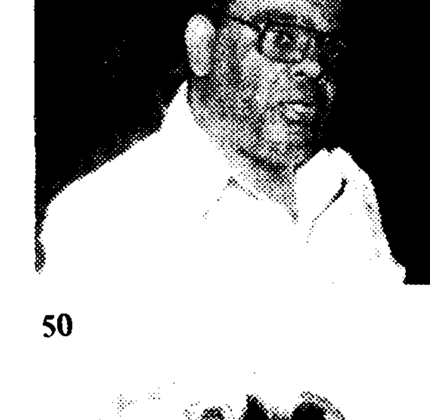

45

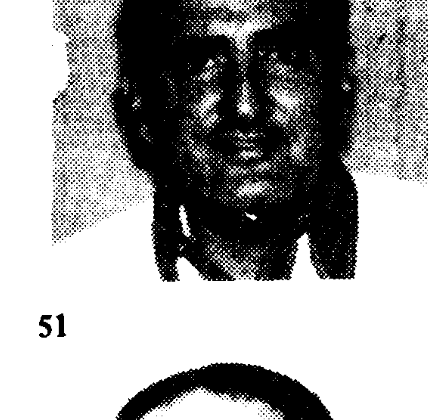

46

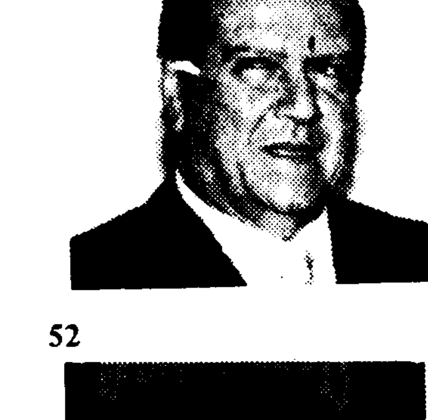

47

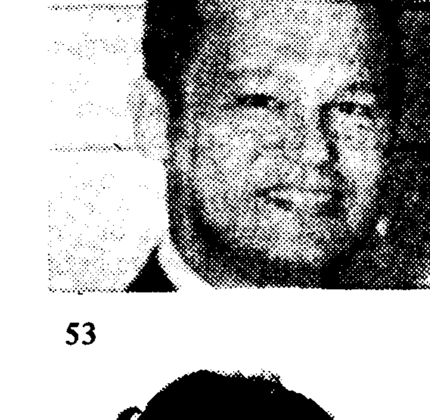

48

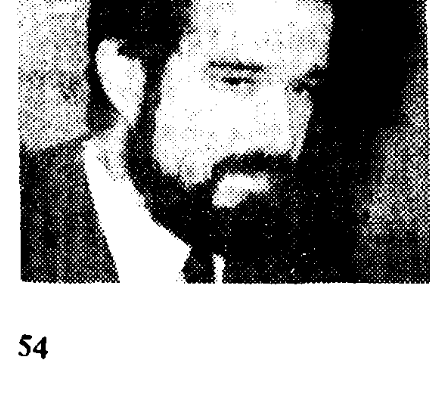

49

50

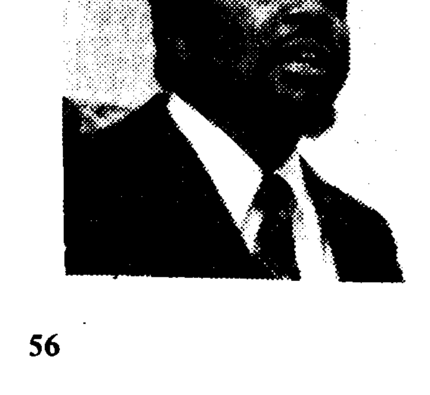

51

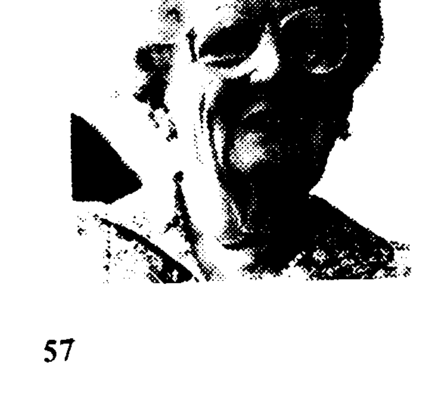

52

53

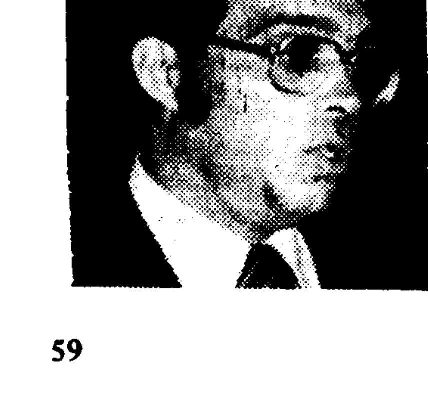

54

55

56

57

58

59

60

Niet altijd wint de beste ploeg

WK voetbal is een tombola

ESPAÑA 82 NARANJITO

ITALIE HEEFT medio dit jaar het wereldkampioenschap voetbal gewonnen en Brazilie niet. Toch was Brazilie de favoriet en zelfs achteraf houden nog vele commentatoren vol dat de ploeg van Brazilie de beste was. Kennelijk is er verschil tussen de beste zijn en kampioen worden; de competitie is als een gebrekkig meetinstrument dat niet altijd de goede uitslagen oplevert. Hoe gebrekkig is dit instrument? Kan ook worden verbeterd? In NRC Handelsblad verscheen dit artikel van W.A. Wagenaar

ELCHE (SPANJE) – Laszlo Kiss scoort het zesde doelpunt voor Hongarije tijdens de WK-wedstrijd tegen El Salvador. Kiss scoort in totaal drie van de tien doelpunten voor zijn land dat met een overrompelende 10-1 won van het Zuid-Amerikaanse land.

HOEWEL DIT ARTIKEL over voetballen gaat is het niet zó eenvoudig. De lezer zij gewaarschuwd. in de loop van het verhaal komen twee grafieken ter sprake, twee tabellen, het mathematische begrip "intransiviteit" en de techniek van "Monte Carlo" analyses. Het loont echter wel om even door te bijten, want de conclusie is tamelijk verrassend: bij het wereldkampioenschap speelt de kwaliteit van de ploegen geen doorslaggevende rol.

Aan het wereldkampioenschap 1982 is, na de voorronden, deelgenomen door 24 ploegen. Daar in principe iedere ploeg tegen 23 andere ploegen zou kunnen spelen zouden 23x24:2 is 256 wedstrijden nodig zijn om iedere mogelijke ontmoeting éénmaal te laten plaatsvinden. Dat is natuurlijk veel te veel; in werkelijkheid zijn er maar 52 wedstrijden gespeeld, en zelfs dat aantal vonden de deskundigen nog te groot. De reductie van 256 naar 52 is tot stand gekomen door in groepen te spelen. In de eerste ronde waren er zes groepen van vier ploegen. Binnen iedere groep vonden alle 3x4:2 is 6 mogelijke ontmoetingen plaats; in totaal dus 36 wedstrijden. De twee best eindigende ploegen uit iedere groep gingen door naar de tweede ronde, die bestond uit 4 groepen van 3 ploegen. Binnen iedere groep vonden opnieuw alle 2x3:2 is 3 mogelijke ontmoetingen plaats: in totaal dus 12 wedstrijden.

De vier groepswinnaars gingen door naar de derde ronde die dus bestond uit één groep van vier ploegen. Merkwaardigerwijs werden hier maar vier van de zes mogelijke wedstrijden gespeeld: A tegen B, C tegen D; daarna de twee winnaars tegen elkaar en de twee verliezers.

DERDE RONDE

Bij onze analyse van dit "meetinstrument" zullen we beginnen bij de derde ronde. Stel dat we de vier overgebleven ploegen als volgt kunnen rangschikken naar "werkelijke kwaliteit" (we laten even in het midden hoe we die te weten zijn gekomen) A is 1, B is 2, C is 3, D is 4. Stel bovendien dat de beste ploeg altijd wint. Dan wint in de eerste twee wedstrijden A van B, en C van D. De finale vindt plaats tussen A en C. C wordt tweede, en in de strijd om de derde plaats wint B. Door de incomplete vergelijking binnen de laatste vier ploegen ontstaat dus een meetfout: B eindigt onder C.

Nog erger wordt het wanneer er in de 2e ronde iets misgaat. Stel bijvoorbeeld dat ploeg B in de tweede ronde tegen A en een zwakkere ploeg moet spelen. B verliest en wint dan één keer; A wint twee keer zodat B is uitgeschakeld. Op deze wijze komt B zelfs niet in aanmerking voor de derde of vierde plaats. Het zelfde kan ploeg C al in de eerste ronde overkomen, namelijk wanneer die bij A en B zou zijn ingedeeld. Op deze manier doorredenerend kunnen we uitrekenen wat de kans is dat ieder van de ploegen eindigt op één van de vier beste plaatsen, gegeven dat in een wedstrijd de beste altijd wint. Onze computer, waarover later meer, heeft deze berekening gemaakt. Het resultaat vindt u in tabel 1.

De conclusie is duidelijk: zelfs als iedere wedstrijd op zichzelf een perfect instrument is om te bepalen welke van twee ploegen het sterkste is, dan nog is door het ongelukkige wedstrijdschema de kans aanzienlijk dat de verkeerde ploegen op de tweede, derde en vierde plaats eindigen. Alleen de vaststelling van de wereldkampioen zelf is betrouwbaar.

ANDERE SCHEMA'S

Bestaan er betere wedstrijdschema's? Kunnen we zonder het aantal wedstrijden te vergroten toch een rangordening van de ploegen verkrijgen die de werkelijke verhouding beter weerspiegelt? Het antwoord op deze vraag is al in diverse takken van sport gevonden. Bij schaken kiest men b.v. het „Zwitserse systeem' dat uitgaat van een geschatte rangordening aan het begin van de competitie. Men laat dan vooral schakers tegen elkaar staan in de voorlopige rangorde, een wedstrijd tussen een grootmeester en een aankomend meester is immers te voorspelbaar en daarom niet informatief. De rangorde wordt tijdens de competitie steeds aangepast om de meest informatieve partijen te kunnen uitkiezen. Het nadeel hiervan is dat er niet naar een finale wordt toegewerkt. integendeel, de sterkste spelers ontmoeten elkaar vaak al in een vroeg stadium. Bij voetbal werkt men juist andersom: de groepen worden zoveel mogelijk representatief gemaakt voor het gehele scala van spelkwaliteit. Daardoor begint de competitie met een flink aantal informatieloze, en daardoor ook zinloze, wedstrijden: Polen-Peru: 5-1, West-Duitsland-Chili: 4-1, Brazilie-Nieuw-Zeeland: 4-0. Men bewaart zo echter wel het mooiste voor het laatst; de sterke ploegen ontmoeten elkaar zoveel mogelijk pas in de laatste ronden; commercieel is dat erg aantrekkelijk. Het lijkt er dus op dat de nauwkeurige meting van „werkelijke sterkte" en de opbouw van een zakelijk aantrekkelijk competitieverloop strijdig met elkaar zijn. De toestand wordt nog iets gecompliceerder doordat ook een enkele wedstrijd geen betrouwbaar meetinstrument is. Wanneer de beste ploeg speelt tegen de op één na beste is het helemaal niet zeker wie er wint.

HET TOEVAL

Niet alleen de werkelijke krachtsverhoudingen spelen een rol maar ook allerlei toevallige factoren, zoals wie geblesseerd is, wie goed is uitgerust, hoe de scheidsrechter fluit, hoe het publiek reageert, welke taktiek door het competitieschema wordt gedicteerd, en wie er geluk of pech heeft bij ballen die die nèt wel of nèt niet naast gaan. Door zo'n toevalsfactor kan zelfs de gedoodverfde nummer één het kampioenschap verspelen. Let wel: ik heb allerlei belangrijke invloeden samengebundeld in dat ene begrip „toeval". In werkelijkheid hangen ze niet allemaal van toeval af; voorzover deze factoren echter los staan van de werkelijke kwaliteit kunnen we ze bij benadering beschrijven als toevallig effecten.

In de onderste helft van de hieronder afgedrukte grafiek is het verband tussen de toevalsfactor en de kans om kampioen te worden weergegeven. Laten we de grafiek eens zorgvuldig bekijken. Wanneer de toevalsfactor nul is wint ploeg 1 (de „werkelijk beste" ploeg) altijd; geen van de andere ploegen (hier weergegeven door hun „werkelijke' plaats 2, 3, 4 en 5) maakt enige kans op het kampioenschap. Wanneer de toevalsfactor 100 procent is speelt de werkelijke krachtsverhouding geen rol: alleen het toeval bepaalt wie kampioen is en alle ploegen hebben dezelfde kans, nl 1/24 ofwel 0.04. De toevalsfactor, op deze wijze gedefinieerd, is gemakkelijk te vertalen in de kans dat ploeg 1 van ploeg 2 wint, door het percentage door 2 te delen en van 100 af te trekken. Uit de grafiek is te zien dat ploeg 2 een aanzienlijke kans maakt om kampioen te worden als de toevalsfactor 80 procent is; d.w.z. wanneer er slechts 100-80/2 is 60 procent kans is dat ploeg 1 van ploeg 2 wint. Ploeg 3 heeft het meest kans bij een toevalsfactor van 88 procent.

Hoe komen we nu aan deze grafiek? In principe is het mogelijk om voor alle mogelijke groepsindelingen te berekenen wat de kans is op alle mogelijke einduitslagen. Dit zou echter jaren rekenwerk vergen. Een wat minder precieze maar oneindig veel snellere methode is om een flink aantal willkeurige groepsindelingen door een computer te laten proberen.

Ploegen gerang-ordend naar werkelijke sterkte	Kans om als eerste te eindigen (%)	Kans om als tweede te eindigen (%)	Kans om als derde te eindigen (%)	Kans om als vierde te eindigen (%)	Kans om bij de beste vier te eindigen (%)
1	100.0	0.0	0.0	0.0	100.0
2	0.0	56.5	24.6	0.0	81.1
3	0.0	28.6	38.0	0.0	66.6
4	0.0	10.6	22.5	15.9	49.0
5	0.0	3.7	8.9	23.6	37.2
6	0.0	0.6	4.3	20.6	25.5
7	0.0	0.0	1.0	14.8	15.8
8	0.0	0.0	0.6	10.7	11.3
9	0.0	0.0	0.1	7.4	7.5
10	0.0	0.0	0.0	4.5	4.5
11	0.0	0.0	0.0	1.5	1.5
12	0.0	0.0	0.0	0.7	0.7
13	0.0	0.0	0.0	0.3	0.3
14-24	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0

TABEL 1. Kansen voor de 24 ploegen wanneer in iedere wedstrijd de "werkelijk beste" ploeg wint.

Ploegen gerang-ordend naar werkelijke sterkte	Kans om als eerste te eindigen (%)	Kans om als tweede te eindigen (%)	Kans om als derde te eindigen (%)	Kans om als vierde te eindigen (%)	Kans om bij de beste vier te eindigen (%)
1	23.7	12.7	11.9	5.0	53.3
2	18.3	12.0	12.5	5.4	48.2
3	14.7	12.1	11.2	6.1	44.1
4	12.1	10.8	10.1	6.7	39.7
5	8.8	9.7	9.4	7.2	35.1
6	6.3	8.6	8.6	7.2	30.7
7	4.8	7.7	7.2	7.1	26.8
8	3.5	5.9	6.5	6.4	22.3
9	2.4	4.8	5.2	7.3	19.7
10	1.7	3.9	4.2	6.4	16.2
11	1.2	2.9	3.1	5.8	13.0
12	0.9	2.4	2.6	4.9	10.8
13	0.6	1.7	1.9	4.4	8.6
14	0.4	1.5	1.4	3.8	7.1
15	0.3	1.0	1.3	3.3	5.[illegible]
16	0.1	0.7	0.9	2.9	4.6
17	0.1	0.4	0.8	2.7	4.0
18	0.1	0.5	0.3	2.0	2.9
19	0.0	0.2	0.3	1.7	2.2
20	0.0	0.2	0.2	1.0	1.4
21	0.0	0.1	0.1	0.8	1.0
22	0.0	0.1	0.1	0.7	0.9
23	0.0	0.0	0.0	0.6	0.6
24	0.0	0.0	0.0	0.4	0.4

TABEL 2 Kansen voor de 24 ploegen bij een toevalsfactor van 93%.

De toevalsfactor, vertaald in de kans dat de ene ploeg de andere verslaat, wordt verdisconteerd door in de computer een honderdzijdige dobbelsteen na te bootsen. Wanneer de kans dat ploeg 1 wint gelijk moet zijn aan 62 procent gooien we de dobbelsteen: bij uitkomst 1 tot 62 wint ploeg 1, bij uitkomst 63-100 verliest hij. Zo'n analyse van een groot aantal willekeurig gekozen voorbeelden heet Monte Carlo analyse: sinds de introductie van computers worden veel ingewikkelde problemen via deze, eigenlijk heel on-intelligente, methode opgelost. De Monte Carlo analyse die in de figuur is weergegeven berust op een analyse van 80.000 nagebootste wereldkampioenschappen.

KNOCK-OUT

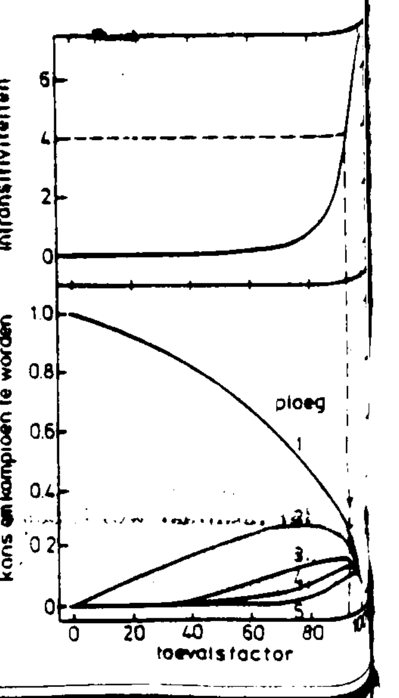
De grafiek oogst misschien wel aardig, maar we hebben er niet zo veel aan; we weten immers niet hoe groot de toevalsfactor in de praktijk is? Om dit probleem op te lossen moest ik bijna 100 jaar in de geschiedenis teruggaan, en wel naar het jaar 1983. Toen schreef Lewis Carroll, de beroemde auteur van Alice's Adventures in Wonderland, een interessante verhandeling over tennistoernooien. Hij merkte hierbij op dat het zgn. knockout systeem heel onrechtvaardig is. Dit systeem wordt in ons land nog toegepast bij het KNVB bekertoernooi: men begint met een groot aantal willekeurig ingedeelde ploegen en alleen de winnaars gaan telkens door naar een volgende ronde. Lewis Carroll rekende uit dat in een toernooi van 32 tennissers nummer twee van de ranglijst maar 52 procent kans heeft om in de finale te komen. Dat is nog slechter dan bij de voetbalcompetitie.

De oplossing die hij verzon gaat uit van de volgende redenering. Als A sterker is dan B, en B verslaat C, dan is A zeker sterker dan C. De eigenschap waarop deze logica berust heet *transitiviteit.* Getallen voldoen aan de transitiviteitseigenschap: als A groter is dan B, en B groter dan C, dan geldt zeker dat A ook groter is dan C. We kunnen nu wedstrijden uitsparen door aan te nemen dat transitiviteit geldt voor voetbalteams. De wedstrijden waarvan de uitslagen door transitiviteit berekenbaar zijn hoeven we niet te laten spelen. Op deze wijze kwam Carroll tot een veel betrouwbaarder competitieschema, zonder het aantal wedstrijden te vergroten. De grote vraag is echter: geldt de transiviteitsregel voor de uitslagen van voetbalwedstrijden?

Uit het voorgaande volgt al haast dat het antwoord "nee" moet zijn. Immers, als toeval een grote rol gaat spelen kan het heel goed voorkomen dat A van B wint en B van C, terwijl A toch "per ongeluk" van C verliest. Vrijwel zeker is om deze reden het systeem van Lewis Carroll onjuist. Toch is het idee op een andere manier goed bruikbaar. We kunnen gemakkelijk inzien dat het aantal schendingen van de transitiviteitsregel toeneemt als de toevalsfactor groter wordt. Deze vaste relatie tussen toeval en het aantal intransitiviteiten is in de bovenste helft van de figuur weergegeven; alweer is de grafiek afkomstig uit een Monte Carlo analyse. We zien dat het aantal intransitiviteiten per competitie praktisch nul blijft wanneer de toevalsfactor minder is dan 75 procent. Daarboven neemt het snel toe. Wanneer we nu het aantal intransitiviteiten in de praktijk zouden kennen, kunnen we met behulp van de bovenste grafiek ook de grootte van de toevalsfactor vaststellen. In de onderste grafiek vinden we dan hoeveel kans de beste ploeg heeft om wereldkampioen te worden.

MADRID – De finale van het wereldkampioenschap voetballen 1982: West-Duitsland vs Italie 1-3. Het eerste eerste Italiaanse doelpunt werd gescoord door Paolo Rossi (midden), bijgestaan door zijn teamgenoot Cabrini. De Duitse doelman Peter Schumacher is kansloos.

Bij dit wereldkampioenschap traden intransitiviteiten op tussen vier drietallen. In groep 2 won Algerije van West-Duitsland en West-Duitsland van Oostenrijk; toch verloor Algerije van Oostenrijk. In groep 3 won België van Argentinië, en Argentinië van Hongarije; België - Hongarije leverde echter gelijk spel op. Op soortgelijke wijze waren er in groep 5 twee intransitieve drietallen. Spanje - Honduras - Joegoslavië en Spanje - Joegoslavië - Noord-Ierland. Vier intransitiviteiten - dat betekent volgens de bovenste grafiek een toevalsfactor van 93 procent, of: de kans dat ploeg 1 wint van ploeg 2 is 100-93/2 is 53.5 procent. Bij eenzelfde toevalsfactor geldt dat ploeg 1 in 57procent van de gevallen wint van ploeg 3, in 66 procent van ploeg 5 en in 79 procent van ploeg 10. Deze getallen zijn niet onrealistisch: voetballen zou niet eens spannend zijn wanneer de uitkomst van wedstrijden van te voren al duidelijker vaststond. De kansen voor de 24 ploegen bij een toevalsfactor van 93 procent zijn in tabel 2 weergegeven. We lezen hieruit dat de beste ploeg ongeveer 24 procent kans heeft om wereldkampioen te worden. Er is 25 procent kans dat de wereldkampioen eigenlijk niet eens bij de beste vier ploegen hoort.

De kans dat de ploeg niet in de finale doordringt is 63 procent; de kans dat de beste ploeg niet eens in de halve finales komt is 44 procent. Het zegt dus niets dat Brazilië in de tweede ronde afviel: dat overkomt de beste ploeg in praktisch de helft van de wereldkampioenschappen. Als er tenminste geen betrouwbaarder instrument wordt gevonden om de werkelijke krachtsverhoudingen te meten.

Er zijn duidelijk twee bronnen van onbetrouwbaarheid in een wereldkampioenschap: het complete compitieschema en de overheersende rol van toeval in een enkele wedstrijd. Het competitieschema is nog wel voor verbetering vatbaar, maar het effect van toeval kan alleen worden uitgeschakeld door iedere wedstrijd enige malen te laten spelen. Een wereldkampioenschap schaken wordt tenslotte ook niet in één partij beslist. Het is echter duidelijk dat de tijd en het uithoudingsvermogen ontbreken om de competitie nog verder uit te breiden. We moeten er maar mee leren leven dat het wereldkampioenschap voetbal een soort tombola is waarin de beste meestal niet wint.

...de trofee waar het allemaal om draait op de WK...

Vuurwerk maakt je leven soms in één klap anders

D'r wordt wat afgeknald op onze eilanden aan het eind van het jaar. "Pa manda fuku bai", zoals op de Benedenwinden wordt gezegd. Oftewel om de boze geesten te verdrijven en het nieuwe jaar met een schone lei te kunnen beginnen.

Wie niet verdacht is op al die knallen schrikt zich een "rotje". Vandaar dat al die dolle pret van die knallers voor heel wat mensen en voor heel wat dieren vaak heel angstaanjagend is. Vandaar het afsteken van vuurwerk op de Antillen verboden en strafbaar is – tenzij daarvoor politie-dispensatie wordt verstrekt bij speciale gelegenheden. Maar in de periode die ligt tussen tweede kerstdag tot en met nieuwjaarsdag mag dit knallersfestijn gevierd worden door de hele gemeenschap. Uiteraard wordt er wel op toegezien dat dit niet leidt tot overlast van anderen. Zoals dat brievenbussen, vuilnisbakken, auto's, huizen en andere eigendommen gevaar lopen beschadigd of zelfs vernield te worden. Ook wordt ervan uitgegaan dat rekening wordt gehouden met zieken (in ziekenhuizen en thuis), ouden van dagen en babies, opdat die niet onnodig worden lastig gevallen met al dat geknal.

Voor hen die zich met het afsteken zelf bezig houden is het verstandig om afstand te houden en goed uit te kijken. Het is niet wijs om brandend vuurwerk in je handen te houden. Een heleboel vuurwerk tegelijk op zak hebben is ook al geen blijk van schranderheid, aangezien dat best eens op een onbewaakt ogenblik vlam kan vatten met alle nare gevolgen vandien. Voorts moet nooit vuurwerk naar mensen of dieren gegooid worden. Daar komt vast narigheid van: verwondingen, oogbeschadigingen, blijvende gehoorbeschadigingen, schrikreacties, woede.

En daar is per slot van rekening geen lol aan te beleven. Dus knal voorzichtig. Laten we met elkaar en met onszelf rekening houden in die dolle dagen van het eind van het jaar en bij de start van een nieuw jaar.

WEES VOORZICHTIG MET VUURWERK!!!!

Hanteer foto-toestel als anderen klappertjes en vuurpijlen afschieten

ALLE WAARSCHUWINGEN ten spijt zal er in de komende Nieuwjaarsnacht toch wel weer met vuurwerk worden gespeeld. Een aardige manier om er meerdere keren van te genieten zonder zelf dat spul ter hand te nemen is het nemen van foto's. Dat is echt niet zo moeilijk en gevaarlijk als u denkt.

Vuurwerk kan met elke camera worden gefotografeerd. Alleen zijn de resultaten vaak pover. Een opname van één vuurbol of waaier is niet erg boeiend.

Het resultaat wordt pas echt leuk als u beschikt over een camera met een B bij de belichtingstijden, wat betekent dat u een tijdopname kunt maken. Zolang u de ontspanknop of draadontspanner van uw camera ingedrukt houdt, blijft de lens openstaan. Uw camera kan worden geladen met een normaal filmpje van 19 of 21 din. De "sterren" geven voldoende licht om een goed resultaat te verkrijgen. Het diafragma zet u op f8 of – als er symbooltjes op de camera staan – op bewolkt.

Zet uw camera op een hoog punt (bijvoorbeeld bij een zolderkamerraam) zodat u een goed stuk van de hemel in beeld krijgt, waar u veel vuurwerk verwacht. Zet de camera op een statief of vensterbank. Afstand instellen op oneindig en een zwart kartonnetje bij de hand houden.

Daar stijgt de eerste vuurpijl op. U drukt de knop in en blijft dat voorlopig doen. Als de vuurpijl is uitgedoofd, blijft de lens open, maar u schuift het zwarte kartonnetje voor de lensopening. Als er weer iets kleurigs in beeld zal gaan komen: weg karton.. en ook dat ligt vast. Het kartonnetje er weer voor en na het maken van een derde opname laat u de ontspanknop los. De opname is klaar. 't Is verstandig op dezelfde manier nog een paar foto's te maken. De serie zal dan zeker één of enkele geslaagde vuurwerkfoto's opleveren.

Vuurwerk hoeft beslist niet gevaarlijk te zijn

IN TEGENSTELLING tot wat velen denken hoeft vuurwerk niet per se gevaarlijk te zijn. "Als kwalitatief goed vuurwerk op een juiste manier wordt gebruikt, kan het absoluut geen kwaad. Vuurwerk moet echter onder géén beding worden afgestoken door kinderen, tenzij er een volwassene in de buurt is om toezicht op de zaak te houden". De brandweerman, die dit beweert, vindt het van groot belang hoe ouders zich opstellen. "Als die alle preventietips ter harte nemen – zowel in het geval als (hun) kinderen vuurwerk afsteken als wanneer ze zelf het nieuwe jaar gaan inluiden – kan er maar weinig verkeerd gaan".

Die preventietips luiden:

Koop vuurwerk alleen bij de officiele handel. Let erop, dat het vuurwerk is voorzien van een (wettelijk verplichte) duidelijke gebruiksaanwijzing.

Bewaar vuurwerk bij voorkeur in een metalen trommel of bus op een veilige droge plaats; zo mogelijk niet in huis.

Lees de gebruiksaanwijzing rustig door, ruimschoots vóór het afsteken van het vuurwerk. Hetzelfde geldt voor het klaarzetten van de te gebruiken hulpmiddelen, zoals de flessen voor het afsteken van vuurpijlen.

BRANDGEVAAR

Zoek de plek waar u het vuurwerk gaat afsteken met zorg uit. Denk daarbij aan het brandgevaar: rieten daken, open opslagplaatsen van brandbare materialen e.d.

Bepaal ook van te voren waar de toeschouwers veilig kunnen staan. Houd daarbij rekening met eventueel optredende gladheid. Vertel de toeschouwers dat ze hun ogen met de handen moeten bedekken wanneer het vuurwerk onverwacht hun richting uitschiet. Maak ze eveneens attent op het neerkomen van vuurwerk dat door anderen afgestoken (bijvoorbeeld de buren) wordt afgestoken.

Voor het geval er toch iets mis mocht gaan: het binnen handbereik hebben van de telefoonnummers van brandweer, arts en politie kan kostbare tijd besparen.

Zorg dat alle ramen en deuren gesloten zijn als het vuurwerk begint en steek geen vuurwerk af bij een open raam of deur van de buren.

Gebruik voor het afsteken geen lucifers, maar een gloeiende sigaar of sigaret, of plagatox. Ga een paar stappen achteruit zodra de lont brandt. Probeer een "weigeraar" (lont opgebrand niet afgegaan) niet opnieuw aan te steken.

Zet vuurpijlen in een met zand gevulde fles op – beter nog – in een fles, die half in de grond staat. Het gaat erom, dat de fles rechtop staan en niet om kan vallen.

Vuurwerk in de hand ontsteken is heel gevaarlijk. Met ontstoken vuurwerk gooien is nog gevaarlijker. Laat u niet verleiden; doe het nooit!

GEEN EXPERIMENT!

Ga niet met vuurwerk experimenteren. Maak er geen bundels van ter verhoging van het effect; dat is levensgevaarlijk. Ontsteek elk stuk apart. Zorg, dat het deksel steeds op de voorraadbus of trommel zit.

Maak nooit zelf vuurwerk; laat dat aan specialisten over. Vuurwerk maken is een vak apart.

Wees kritisch bij de beslissing of uw kinderen oud en wijs (dus voorzichtig) genoeg zijn om mee te doen aan het afsteken van vuurwerk. Het is een hele verantwoording. Bereid ze in elk geval goed voor en blijf toezicht houden.

Van huisdieren heeft men tijdens het afsteken van vuurwerk het minste last als men ze binnen houdt.

Geen goed woord heeft de brandweer over voor baldadige jongelui, die vuurwerk laten ontploffen in andermans brievenbussen, in regenpijpen of in de uitlaat van auto's. Aangestoken rotjes, die in brievenbussen gegooid worden omdat "het zo lekker knalt", kunnen heel gemakkelijk op een kunststof vloerbedekking terechtkomen. De gevolgen zijn dan vaak niet te overzien; ook niet als de bewoners thuis zijn.

Vuurwerk, oude traditie

HET AFSTEKEN van vuurwerk is een gebruik, dat waarschijnlijk nog ouder is dan Methusalem was. Het vindt zijn oorsprong in China, waar het gebruikt werd bij speciale feestelijke gelegenheden en bij rituele gebeurtenissen. Ook vond het zijn toepassing bij het verjagen van boze geesten.

In Europa werd het vuurwerk door Portugezen geïntroduceerd, maar aanvankelijk was dat een soort dat alleen door speciale vaklieden kon worden afgestoken. Het zogenaamde kleine vuurwerk – zoals wij dat heden ten dage kennen – kwam pas in de 19de eeuw op de markt. Na de Eerste Wereldoorlog werd het steeds bekender. Het op grote schaal afsteken van vuurwerk rond de jaarwisseling is iets, dat pas na de Tweede Wereldoorlog gemeengoed is geworden.

Champagne, de belletjesdrank voor oud en nieuw

EIGENLIJK PAST bij elke feestelijkheid een glas champagne. Niet dat voor elk partijtje een fles van deze prikkelende drank in huis gehaald wordt, maar het blijft een feestdrank bij uitstek. De twaalf slagen die het oude en nieuwe jaar scheiden, worden per traditie gevolgd door klinkende champagneglazen.

GEHEIM

De "koning der wijnen" wordt alleen in de Champagne, het noordoosten van Frankrijk, gemaakt. Deze streek telt zo'n 3800 champagnemakers. De grote huizen komen alle 146 uit het gebied rondom Reims.

Het geheim van de champagne is, dat het druivesap (van de beste druiven, onbeschadigd en gezond) twee gistingen doormaakt. Na het persen gist het sap in grote opslagvaten. De wijn, die uit deze open gisting ontstaat, wordt in flessen gedaan. Het toevoegen van giststoffen en druivesuiker zorgt voor de tweede gisting. De suiker wordt omgezet in alcohol en het koolzuurgas dat hierbij vrijkomt zorgt voor het mousseren.

BEZINKSEL

Bij het mousseringsproces ontstaat echter ook een bezinksel. En dan blijkt dat goede champagne veel aandacht nodig heeft.

Het verwijderen van dit bezinksel gebeurt op een handige, maar tijdrovende manier. De keldermeester loopt regelmatig langs de wijnrekken om de flessen een kwartslag te draaien. Daarbij zet hij de flessen steeds verder rechtop, met de kurk naar beneden. Als de fles op den duur helemaal op zijn kop staat, zit het bezinksel op de kurk en worden kurk plus bezinksel op een ingenieuze manier weggehaald.

JAREN

Het meest bekend is de "brut zonder jaartal", die helder en licht is en goed past bij het aperitief en het voorgerecht. Is de oogst in een jaar uitzonderlijk goed, dan wordt een vintage-champagne gemaakt, zoals in 1973 en 1976 het geval was. De zogenaamde brut-millesimé is van hogere kwaliteit dan de brut zonder jaartal.

TIPS

De koele temperatuur van zes tot acht graden Celsius, de tintelende smaak en de lichte geur maken champagne tot champagne. Daarvan is het best te genieten door de champagne een half uur voor gebruik in een ijsemmer met smeltend ijs te wentelen. Zo sprankelt

het eerste glas net zo als het laatste.

De knallende champagneflessen doen het wel aardig, maar beter is het koolzuur zachtjes te laten ontsnappen. Bij het openen wordt de fles gedraaid en niet de kurk.

Van het bouquet van de champagne is het meest te genieten als de champagne gedronken wordt uit een flûte of uit een kristallen tulpglas, dat voor 2/3 wordt gevuld om het mousseren te behouden. Het ondiepe champagneglas de zogenaamde coupe, laat het koolzuurgas te snel ontsnappen en bederft de geur.

E movementu di Rastafarian

pa Max Suart

RASTAFARIAN MOVE- ... un tema ku ...nente masha hopi ta ...papia di dje den nos ...at i mui en espesial den ... nos hubentut. Ta ...emente interesante pa ...ki motibu i kon e ...ntu aki huntu ku su ...ernan i pensamentu- ... infiltra den nos ...at.

...nano i lastimamente nos ... konstata cu mayoria di ... ku ta papia di ...ian i konsekuente- ... yama nan mes ...an, a ni sikiera sa kiko ...shon dje palabra. Kon ... bin algun persona den ...munidat kisas asta in- ...temente ta hibando ...ente un sistema di biba ...adra ku e moveshon di ...rian.

...mbargo di un manera ... abstrakto ku mas bien ... konsidera komo un ...a hui dje problemanan ... ta konfronta kune tur ... manera desempleo, ...anan sosio ekonomiko ...

...GEN DI ...FARIAN

...n of miho bisá ...ntu dje movementu di ...arian a tuma luga na ... Ta imposibel papia ... un topiko sin ta na ...nkuanto su origen i e ...an di esaki.

... Tafari manera en ... e nomber tabata, ta un ... ku a nanse na Jamaica i ... mas of menos 70.000 ...).

... hasi menshon dje echo si ...di aña 1960 e religion di ...rian a amplia su mes ...rablemente pa loke ta ... siguidonan.

...sir ku Ras Tafari ta un ... religioso ku ta adora e eks... ...or di Etiopia Haile ... I komo nan dios. Ras ...abata e nomber di Haile ...e prome ku ela bira ...dor di Etiopia.

...embargo pa kompronde e ...nentu i pakiko di e reli... ...i Rastafarian ta imposibel ... sin papia enkuanto e ... di Jamaica.

...o hasi esaki di un forma ... abrevia, ya ku ta ...bel di relata den su ... enkuanto historia dje ...kuestion, ya ku esaki lo ...na demasiado espasio. ...al nos lo trata mui en ...l e partinan cu ta di ...nsia pa trese nos mas ... dje religion di ...rian.

...nica ta forma parti di ... Grandi manera nos a a ... di den banki di skol i ... Christopher Columbus ... deskubri e pais aki na ...94. Meskos ku na Korsou ...ki tambe tabata wordu ... pa indjanan dje tribu ...ken. Manera ya ta konosi ...an no tabata por ku e ...duru di sklavitut i komo ...panyonan a disidi di ... si katibunan for di ... E indjan mes poko poko ... na nada pa motibu di ...edat i trabou duru. ... ku Spanya a kolonisa ... a e pais enkuestion a ...n husa mas komo un ...o i niun momentu so nan ...ensa pa establese nan mes ...oya e isla.

...NISASHON INGLES

... aña 1655 Inglatera a ... Jamaica i despues di ... menos sinku aña nan ... kontrola mayoria parti ...la, kua nan si a sigui ...oya i hasiele un ...shon, kaminda ku suku ... e produkto di mas ...tante.

MAROONS

Apesar di ku e Inglesnan ... domina e isla tòg nan a ... bringa e esklavonan ...no ku a hui na momentu ...nan a invadi e isla i ku tabata ... bou di e nomber ...oons. Na aña 1738 e ...snan i Maroons a firma un ...ado di pas, despues di ku na ... banda hopi perdida di ... keda konstata durante di ...nan ku a tuma luga.

...saktamente un siglo ... e Parlamentu Britaniko ... aña 1883 - a libera tur ... i esaki tabata un golpi ... pa e industria di suku ...abata e pilá dje ekonomia

WILLEMSTAD — Dos dje habitantenan dje barak na Muizenberg, sonriendo felis. Sigun nan mes deklarashon nan ta kontentu sin niun dolor di kabes. Den nan man por mira algun muts kua nan mes ta traha pa bende i asina gana nan pan di kada dia.

Repartishon pa Babylon a keda pospone

Jamaikino. Prome ku Parlamentu Ingles a disolve esklavitut varios rebelion pisá a tuma luga na Jamaica, for di kua un di esnan mas konosi tabata "The Morant Bay Rebellion" na aña 1865.

Gran parti di e poblashon Afrikano (Maroons) a hui bai biba for di e kapital Kingston den serunan.

Pa mantenshon dje plantashonan di suku i otro frutanan tropikal, gruponan grandi di trahado for di Asia a keda kontrata. Kon ku bai bin esaki no a trese prosperidat pa e bida sosio-ekonomiko pa e poblashon menos previlegia di Jamica.

Kon ku bai bin tabata despues di e rebelion di aña 1865 ku Parlamentu Britanico a dicidi di duna mas libertat na e poblashon di Jamaica. entre otro nan por a skohe nan propio gobernashon. Sin embargo tabata té ku 20 aña pasá, pa ser eksakto dia 6 di ougustus di aña 1962 ku Jamaica a hanya su independensia.

Kon ku bai bin gran parti dje poblashon di hende di koló na Jamaica for di e punto di bisa sosio-ekonomiko a keda hopi mal pará i tabata di spera ku lo a bini un reakshon. E reakshon tabata un religion nobo "The Rastafarian Movement", sali for di e punto di bista pasifiko, kemendi nada ku violensia.

Apesar di a pasa pa gran partı, naturalmente en breve, den e historia di Jamaica, tòg a keda un parti masha importante deskonosi. Meskos ku tabata e kaso ku e otro religionan kua ta konosi pa nos, e religion di Rasta tambe tabatin su fundador of mihó bisá su fundadornan.

MARCUS MOZIAH GARVEY

Marcus Moziah Garvey a nanse dia 17 di aña 1887 na St. Ann's Bay Jamaica i e tabata e yiu menor for di un famia di diesun kabes. Tumando na konsiderashon ku Garvey tabata prosedente for di un famia di hende di koló, ta obvio ku e tambe lo a bai enkontra ku mayoria dje problemanan di opreshon kua su rasa tabata sufri bou di dje.

Debi na e kapasidatnan ku Garvey tabata posee pa analisa problemanan di mundu i e echo no deskonosi ku e tabata orguyoso di ta un desendiente di Maroons, ela hanya un akogida formal serka hendenan di su koló.

Ku 14 aña di edat Marcus Garvey a bira "leerling drukker" i ku su 21 aña di edat ela bira maestro den e materia aki. Na aña 1909 e drukker-nan na Kingston a hanya nan konfronta ku problema ku nan doño di trabou i durante dje welga ku a sigui e trahadornan a apunta Garvey komo nan vosero.

Sin embargo tumando na konsiderashon e eskases na kupo di trabou ku tabata eksisti durante dje epoka ei na Jamaica, e doñonan di trabou no tabatin problema pa paga hende bou di mesa di moda ku nan trabou por a kontinua.

Mas despues sigun e fondonan finansiero pa mantene e welga a kuminsa ta kabando no a keda Garvey otro remedi sino di deklara e guera perdí.

Den e dos aña ku a sigui Garvey a disidi di kuminsa biaha pa eksterior. Ela bishita entre otro Panama, Colombia, Costa Rica, Nicaragua, Ecuador, Venezuela i varios otro pais den e area di Karibe i Amerika Sentral. E miseria kua e poblashon di koló tabata pasa aden den e paisnan kua ela bishita i logikamente esnan na su pais di nansementu Jamaica, a duna Garvey e inspirashon pa buska un solushon internashonal pa e abuso kua hende di koló tabata ser konfronta kune.

E biahe kua Garvey a entama na aña 1912 pa Londen (Inglatera), kaminda ela enkontra ku e nashonalista Egipto di koló yama Duse Mohammed Ali a resulta di tabata e punto kardinal den su afan pa libera hendenan di koló for di e opreshon rasial. Duse Mohammed Ali tabata doño dje revista "African Times and Orient Review" i ta for di dje Garvey lo a saka e slogan "Africa for the Africans" i despues ela kambiele pa "Afrika for di African at home and abroad". Es desir: "Afrika pa e Afrikanonan na kas i tambe esnan den eksterior"

REGRESO

Na aña 1914 Garvey a regresa Jamaica, kaminda ela lanta e moveshon yamá "Universal Negro Improvement and Conservation Association and African Communities League (UNIA).

E movementu di Garvey sin embargo no a wanta hopi na Jamaica, prinsipalmente debi na e opreshon pisa ku ela risibi dje rasa blanku i mulato kua e tempu ei tabatin di bisa na Jamaica. Na aña 1916 Garvey a buska su refugio na Estados Unidos di Merka, kaminda den un tempu rekort ela sabi di hasi UNIA e movementu mas grandi di hende di koló ku hamas historia a yega di konose ku mas di 11 miyon miembro den 40 pais rònt mundu.

Na aña 1940 Marcus Moziah Garvey a muri un morto silensioso i mas bien komo un refugiado na Inglatera. Kon ku bai bin pa gran parti ela logra su meta, di trese hendenan di koló huntu pa konhuntamente nan bringa e guera rasial ku asta awe ta tumando luga ainda den varios pais rònt mundu

RASTAFARIAN

For di e palabranan kua Garvey a sita prome ku ela biaha pa Merka e movementu di Rastafarian a saka su dos prinsipionan basiko:

Na prome luga Haile Selassie ta e dios ku a bin pa salba nan, e dios bibu of manera e rasta-nan ta yamele: Jah.

E di dos prinsipio basiko ta: Hendenan di Afrika por hanya nan salbashon unikamente na Afrika.

E religion Rastafarian difisilmente por ser konsidera komo un grupo sera, sin diferensianan interno. For di inisio dje moveshon, mas of menos durante aña 1934, varios grupo tabata wordu menshona. Por ehempel durante dje bishita di Haile Selassie na aña 1966 tabatin seis grupo di Rasta rekonose na Jamaica. Apesar di e diferensianan ku tabata eksisti entre e diferente movementunan di Rasta, tòg nan tabatin kuater punto basiko kua nan tur tabata di akuerdo kune:

E prome ta: Ras Tafari (of Haile Selassie I) ta e dios bibu. Etiopia ta e kas pa hendenan di koló. Regreso di tur hende di koló pa Afrika mester tuma luga i riba termino kortiku i por ultimo: Tur e sistemanan entama pa e hende Blanku ta diabel.

Entre esnan ku a mira e koronashon di Haile Selassie I komo realisashon dje soño di Garvey ta aparese entre otro: Leonard Howell, Joseph Hibbert, Archibald Dunkley i Robert Hinds. E kuater siguidónan aki di Marcus Garvey por lo general ta ser konsidera komo e fundadornan di e religion Rastafarian.

INISIO

Tur e kuater persona ariba menshona a kuminsa ku e ideanan di rasta den e barionan mas atrasa na Jamaica konosi pa nos komo "ghetto's", sin embargo despues nan tur a muda pa e kapital Kingston kaminda ku nan lo a hanya mas akogida. Ta mas ku logiko ku un organisashon ku tabata kontr. opreshon i tabata sali na van guardia di esnan menos previlegiá, den un tempu kortiku lo a hanya un akogida grandi, sigur kaminda e grupo oprimi tabata den su mayoria.

Na aña 1934 Dunkley i Hinds a disidi di mara kabes huntu i asina lanta un organisashon mas stabiel. E organisashon ku den un prinsipio tabatin bista unikamente riba Afrika, despues a bai na studia mas profundo e problemanan sosio-ekonomiko i politika kua Jamaica mes tabata wordu konfronta kune.

Ta mas ku klaru ku e organisashon a hanya fuerte resistensia pa parti dje Gobiernu i na mas ku un okashon e kuater lidernan ariba menshona a keda aresta i sentencia na varios aña di prison.

Despues di a logra rekobra nan libertat Howell i Hinds a lanta e organisacion titula "Ethiopian Salvation Society". Di Dunkley i Hibbert praktikamente niun hende no a tende nada mas i ta wordu asumi ku nan a disidi na bandona e lucha. Howell i Hinds entre tantu, huntu ku nan siguidonan nobo a pasa pa forma nan bibá den e serunan di St. Catherine, kaminda ku nan a lanta e komunidat yamá: "Pinnacle Commune".

E komunidat di Pinnacle ta di gran importansia pa e religion di Rasta. Varios tradishon dje grupo di Rasta a origina aki nan. Entre otro ta wordu asumi ku den e komunidat di Pinnacle e humamentu di ganja (marihuana) i kresementu di kabei largu (dreadlocks) a origina. Mas of menos 600 Rasta tabata forma e komunidat di Pinnacle, ku por a ser konsidera komo un estado den estado Jamaica ya ku nan tabata biba sigun nan propio norma i prinsipionan. Entre otro nan no tabata paga belasting i nan tabata apoya e kampesinonan den bisindario pa hasi meskos. Tumando na konsiderashon e negligensia pa parti di Gobiernu en konekshon ku e kunukero - ku den pasado a konsede entre otro na e rebelion titula "Maroons Bay" - tabata obvio ku e komunidat di Pinnacle a hanya gran akogida.

Sin embargo polis konstantemente tabata invadi e komunidat di Pinnacle i na un dje okashonan ei nan a aresta Howell i sentensiele na varios aña di prison. Na su regreso ela bolbe sigui ku e komunidat di Pinnacle, pero tabata obvio ku e tortura polisial tabatin influensia riba dje i na aña 1960 ela muri un morto ketu i misterioso den Kingston Mental Hospital. Ta mas ku [illegible] e kantidat di aktonan di teror ku polis Jamaikino a entama kontra e moveshon di Rasta no a yuda pa drecha e komprendementu entre e sobra dje poblashon. I pa tal motibu e Rastaman a kuminsa yama e sistema di opreshon kua nan tabata wordu somete na dje : "'Babylon".

AGRUPASHON

E epoka despues dje destrukshon di e komunidat di Pinnacle i 1959 por ser konsidera komo un epoka di agrupashon i meditashon. E prome i ultimo konvenshon di Rasta ku a tuma luga ta data for di 1 di mart di aña 1958 kaminda ku un grupo bastante grandi di Rastafarian's a aglomera huntu durante e asina yamá "The Rastafarian" Universal Convention". E binimentu huntu aki di Rasta kua ta karga e nomber di Nyabingi a ser konsidera komo e ultimo ya ku despues di esaki nan mester a regresa huntu pa Afrika.

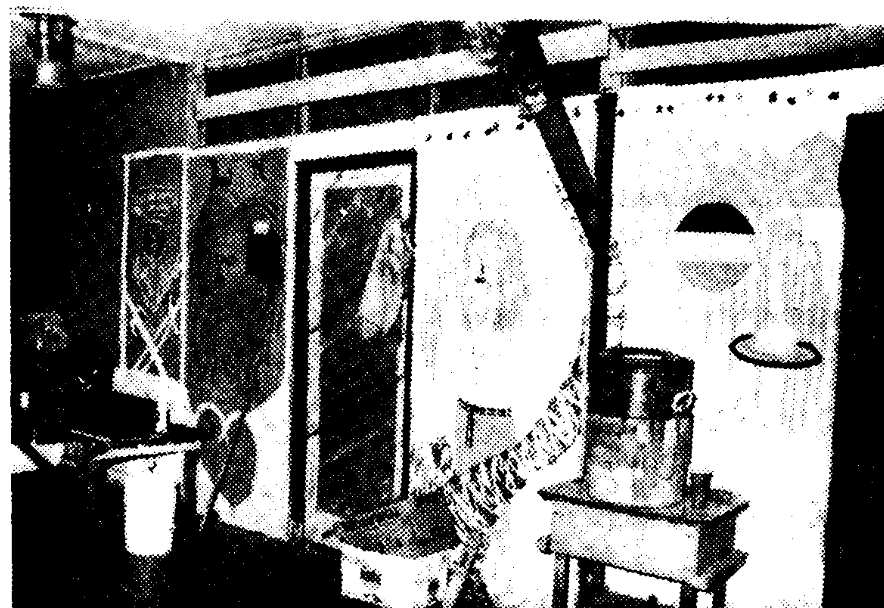
Sin embargo despues di ku nan a hanya di konose ku na Afrika nan lo tabatin preferensia pa hendenan studia i bon eduka e regreso pa Afrika momentaneamente a wordu kansela.

Ki dia of ki aña e regreso pa Afrika lo tuma luga lo keda por lo pronto un misterio pa ami i abo......

KORSOU

Despues di un historia breve enkuanto origen dje religion di Rastafarian, ta keda interesante pa sa ta kon e pensamentu aki a hasi yega Korsou.

WILLEMSTAD — Riba e kombinashon di potret por mira un bista parti pafo dje baraknan ku a wordu konverti den un klup di Rasta. Tambe por mira un pida tereno chikitu ku a wordu será ku palo i ei den e habitantenan ta planta algun berdura, manera entre otro yambo, pampoena i papaya.

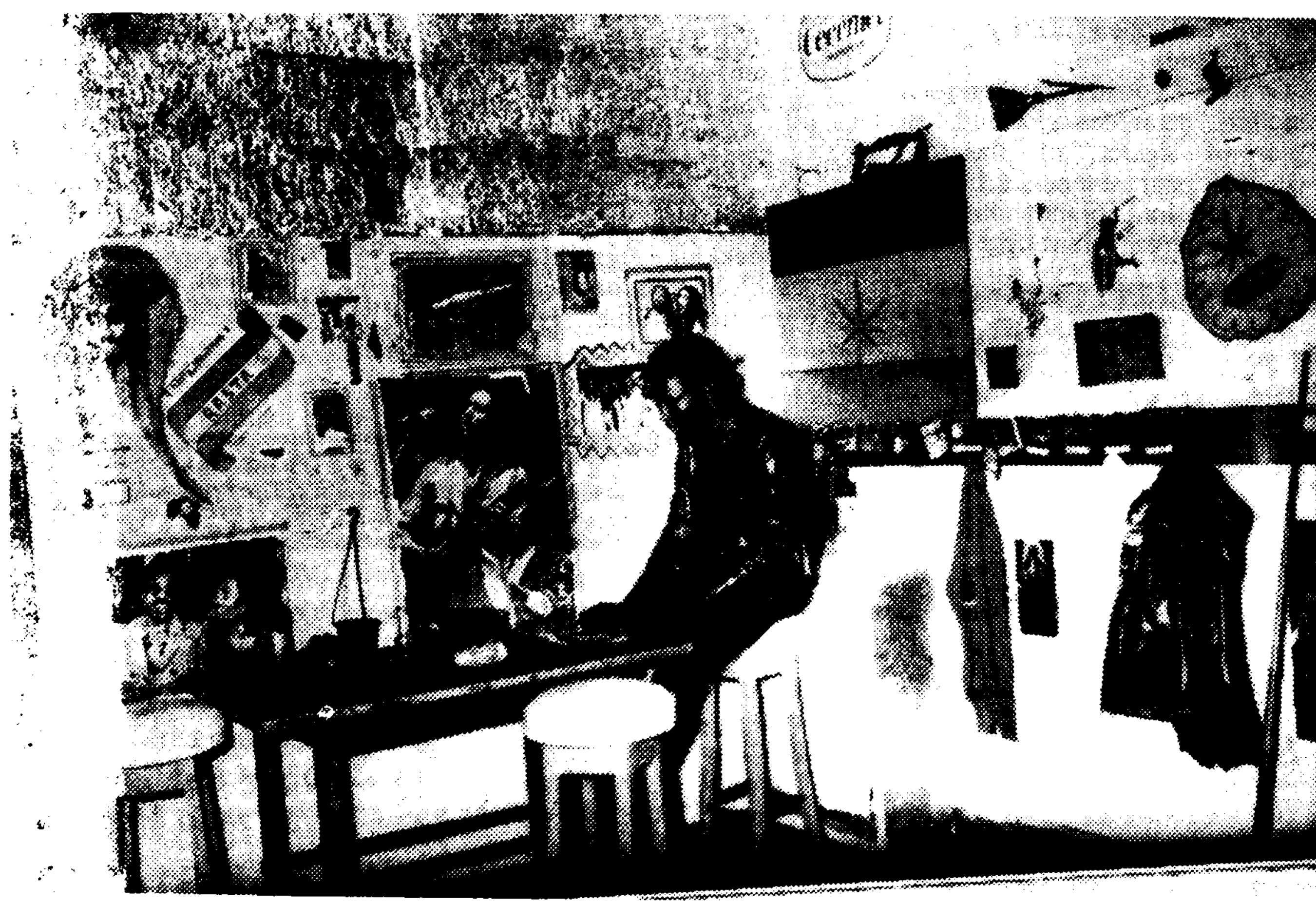
Rasta Club

E asina yama "Rasta Club" kua tin na Muizenberg den un di e baraknan bieu kaminda antes tabatin un fabrika di limonada, ta un dje tantisimo sitionan ku tin riba Korsou kaminda por enkontra un kantidat di Rastaman ta biba huntu. Den un kombersashon kua nos a hiba ku varios dje habitantenan dje sitio ariba menshona, nan a splika ku nan ta hibando un bida dushi i trankil i nan no ta prekupa nan kabes ku e materialismo ku ta asotando nos isla.

Sin embargo e habitantenan di "Rasta Club" ta sinta ku un problema serio, ya ku sigun nos por a kompronde, ta e intenshon pa basha e barak en kuestion abou. Esaki sin duda lo trese un problema grandi pa e habitantenan, ya ku sigun nan mes a deklara nan no tin kaminda pa kue. Mayoria di nan ta hobenan ku tin famia aki na Korsou, pero sigun nan mes a splika ta imposibel pa nan bai kas di nan mama bek.

Entre tantu e problema ta keda pendiente i e habitantenan di 'Rasta Club" ta sigi tene nan kurason kontentu ku musika "Reggie' enkabesa pa e defuntu Bob Marley. E musika di Bob Marley sin duda por ser konsidera komo un "steppingstone" grandi, pa loke ta trata introdukshon dje movementu di Rasta na Korsou.

WILLEMSTAD — Interior di e barak, ku por sierto tabata hopi sushi, a wordu limpia por kompletu i konverti den un lokalidat pa biba. E rastaman kua nos por mira riba e potret aki, sigun su mes deklarashon tin alrededor di seis aña ta habita e sitio.

WILLEMSTAD — Esaki ta interior di un dje partinan dje barak. Ku un kantidat grandi di pintura riba muraya e habitantenan a trata di duna nan kas un toke mas agradabel.

Verse Spinazie

HET WAS DE EERSTE keer dat P.W.F.Willemsen het eiland, waarvan hij al sinds de lagere school had gehoord, bezocht. Vóór zijn vertrek had hij zich allerlei voorstellingen gemaakt van wat hij er aan zou treffen: van dorre vlaktes waar een verstikkende wind over woei tot scharen wulpse meisjes aan een verblindend wit strand. Al wat hij in de folders bij reisbureaus had gezien, probeerde hij in te passen in zijn beeld van het eiland. En toen hij eenmaal voet zette op het eiland, kwam de teleurstelling. Terwijl de taxichauffeur hem over het eiland rondreed, viel het hem op dat de huizen over het hele landschap verspreid lagen en dat er geen sprake was van verlaten vlaktes, al was het eiland wel behoorlijk dor. Het stoorde hem dat overal langs de wegen en in het landschap afval lag, van lege bierflesjes tot autokarkassen. En zelfs de wind bleek niet wat hij zich ervan had voorgesteld: geen verzengende gesel der mensheid maar een instrument om het geluid van schetterende transistorradio's over het hele eiland uit te dragen!

Neen, dit was niet wat hij zich voorgesteld had van de kolonie die zijn voorouders eeuwen geleden op de inboorlingen hadden veroverd en waarheen zij later scheepsladingen zwarte slaven voerden. Hij was dan ook blij toen de taxi eindelijk stopte voor het hotel aan de haveningang, waar hij een kamer had geboekt.

Aan de balie noteerde een zeurderige oude vrouw zijn persoonsgegevens, overhandigde hem zijn kamersleutel en riep een kruier om zijn bagage naar boven te brengen. Gedachtenloos volgde P.W.F.Willemsen de kruier naar de lift en door de donkere gang naar zijn kamer. Eerst toen de kamerdeur openging en hij overvallen werd door het schitterende uitzicht over de stad, werd hij zich weer bewust van waar hij zich bevond. Hij ging naar het raam en keek naar de vervallen pannedaken en verveloze gevels die in een patroonloos geheel bijeengepakt boven de straten uitstaken en maakte zijn stropdas los. In de verte zag hij hoe een vlag zich loom bewoog in de wind. Op het kuchen van de kruier haalde hij bijna instinktief een biljet van één dollar uit zijn jaszak tevoorschijn en drukte het de man in zijn hand. De man verliet de kamer en P.W.F.Willemsen deed zijn kolbertjasje uit en ging op bed liggen, de handen gevouwen onder zijn hoofd. Voor het ogenblik had hij genoeg gehad. Hij was aan rust toe en zou daarna wel zien hoe zijn plannen te realiseren.

Terwijl hij probeerde de slaap te vatten, dwaalden zijn gedachten weg naar de weken voorafgaand aan zijn komst naar het eiland. Het begon allemaal op een van die lege dinsdagavonden, waarop hij in Café Grachtlucht rondhing. Er waren geen andere gasten en uit verveling kroop hij achter de piano en begon te varieren op een wijsje dat hij kort tevoren ergens had opgevangen. Zozeer ging hij op in zijn spel, dat hij niet merkte dat een onbekende binnenkwam en, na een poosje aan de bar te hebben gestaan, zijn richting uit kwam. "Klinkt leuk", had de man gezegd en begon over pianomúziek en jazz te praten. Van het een kwam zo het ander. Hans Boersma was voor veertig dagen terug in het moederland na een verblijf van enkele jaren op het eiland. Samen brachten ze de hele avond aan de bar en de piano door en bespraken de mogelijkheden welke het eiland aan kloeke ondernemers te bieden had.

Hans zelf had grootste plannen. Hij was door een lokale kruidenier aangenomen om een levensmiddelenbedrijf te managen en na eerst wat rondgekeken te hebben, was hij begonnen plannen te maken voor de toekomst. Eerst dacht P.W.F.Willemsen dat Boersma aan tropenkolder leed of dat hij niet meer gewend zou zijn aan het vaderlandse bier dat hij in immense hoeveelheden naar binnen werkte. Maar het duurde niet lang of hij zag de fantastische mogelijkheden die de kennismaking met Hans Boersma bood voor Willemsen Levensmiddelenbedrijf BV. Op dat ogenblik stond voor hem vast dat zijn toekomst lag op het eiland dat eens een armlastige kolonie geweest was voor het moederland.

II.

HANS BOERSMA HIELD even op met typen en stak een sigaret op. Hij was nu al de hele ochtend bezig aan een rapport over de voedingsgewoonten van de eilandbewoners, dat hij wilde aanbieden aan de Voedingsdienst. Het werken aan het rapport viel beslist niet mee: zijn gedachten gingen sneller dan zijn vingers, die slechts moeizaam de letters op het papier deden verschijnen. Hij voelde hoe zijn haar bezweet en vettig langs zijn slapen geplakt zat en keer op keer moest hij zijn lichtgetinte vliegeniersbrief langs zijn neus omhoog duwen. Tijdens het werken hoorde hij de winkelmeisjes voor zijn deur staan giechelen en hij wist dan dat zij opmerkingen over hem maakten. Hij wist dat men hem op het eiland voor gek had verklaard: als buitenlander spande hij zich te zeer in voor allerlei zaken. Zijn rapporten en verslagen handelen immers over ideale situaties, welke zelfs in het moederland bij lange na niet konden worden gerealiseerd. Toch leefde er in hem de drang de bestaande situatie rigoureus te veranderen. Ja, in zekere zin moest hij de eilandbewoners gelijk geven: hij besefte zelf ook dat zijn manier van werken ingegeven werd door een geestelijke instabiliteit die nog uit zijn jeugdjaren dateerde. Als kleine jongen moest hij dagenlang flessen wassen voor de melkhandel van zijn vader, terwijl zijn vriendjes buiten speelden. Dan stond hij voor het raam van de spoelkamer fles na fles te borstelen en uit te spoelen, terwijl hij uitkeek over het voetbalveld van zijn dorp. Toen al fantaseerde hij over grote spoelmachines, papieren melkflessen en al wat hem kon verlossen van de monotonie van zijn leven. Dit vermogen de werkelijkheid te ontvluchten, had zich in de loop der jaren ontwikkeld tot een van zijn belangrijkste karaktertrekken en had het restantje realiteitsbesef in hem verdrongen. Was het eerst nog maar een fantasie-wereld waarin hij zich op momenten van eenzaamheid en verveling terug kon trekken, langzaamaan was het uitgegroeid tot een allesoverheersend iets. Zodra hij zich bevond in een situatie van zich herhalende handelingen, van routine, vervaagden de grenzen van de realiteit en begon hij te zoeken naar de meest wonderlijke uitwegen. Dan sliep hij dagen achtereen niet en zette zijn gedachten op papier. En wanneer hij eenmaal de oplossing gevonden meende te hebben, ging hij daarmee de straat op, probeerde hij zijn plannen te verkopen aan eenieder die hem maar wilde aanhoren. Maar zoals deze pathologische drang hem ertoe bracht zijn fantasieen op papier te zetten, zo was zij gelijkertijd ook de oorzaak van het falen van zijn plannen. Zodra hij immers op weerstand van anderen stuitte, keerde hij zich even fanatiek tegen zijn eigen plannen en werkte hij mee ze om zeep te helpen en aan te tonen dat ze door een vertroebelende geest waren geconsipieerd. Zo kende zijn leven ups en downs, vlagen van opbouwen gevolgd door dagen van weer afbreken en hij probeerde zich te schikken in zijn lot. De laatste jaren had hij zich toegelegd op de muziek. Hij had een piano gekocht en volgde trouw de lessen aan de plaatselijke muziekschool. Vorige maand had hij zijn piano ondergebracht in Café Maannacht en sindsdien verzorgde hij daar in de avonduren de muziek. Jazz bood hem wat zijn dagelijkse werk hem niet bieden kon: het eindeloos varieren op een thema, het uitwerken van muzikale utopieen, het uitsluiten van de harde werkelijkheid.

Hij drukte de sigarettenpeuk uit in de asbak en keek op zijn horloge. Het was de hoogste tijd om Willemsen van zijn hotel af te halen om naar de Voedingsdienst te gaan. Hij stond op van achter zijn bureau, trok het vel papier uit de schrijfmachine, verfrommelde het en gooide het met een wijde boog in de prullenbak.

III.

HET GESPREK MET de heer Regensberg, het hoofd van de Voedingsdienst, was soepel verlopen. Boersma had een prima uitleg gegeven van de plannen van de firma Willemsen Levensmiddelenbedrijf BV om te komen tot een betere en goedkopere voedselvoorziening op het eiland.

Het bedrijf was bereid een centrale toevoer van levensmiddelen op te zetten, waardoor kwantiteit en kwaliteit van het voedsel gegarandeerd zou worden. Via een lokaal op te zetten keten van distributiepunten, waarvoor Boersma de nodige technische kennis zou inbrengen, zouden de levensmiddelen aan de man worden gebracht. P.W.F.Willemsen overhandigde Regensberg een lijvig rapport, waarin haarfijn het hele plan uit de doeken werd gedaan. Terwijl Regensberg aandachtig het pak papier doorbladerde, genoot Willemsen in zichzelf bij de gedachte dat het rapport in feite exact hetzelfde was als dat welke zijn firma eerder aanbood aan de regering van Opper-Vlakte in het verre Afrika. Correctie-oplossing en foto-copieerapparaat hadden ervoor gezorgd dat de naam van Opper-Vlakte plaats had gemaakt voor die van het eiland. De hele voorbereidingstijd om te komen tot het rapport had nauwelijks een half uur geduurd, en toch was het zichtbaar in staat indruk te maken.

Zoals Boersma al had voorspeld, was Regensberg bereid om zich in te zetten voor de verwezenlijking van het plan. Zonder het echter met zoveel woorden te zeggen, suggereerde hij dat tegenover zijn bereidwilligheid tot meewerken een blijk van waardering moest staan. Iets dat, zoals hij zei, in deze streken gebruikelijk was. Willemsen had niet de minste moeite mee te gaan op dit punt: uit zijn ervaringen in Opper-Vlakte wist hij dat dergelijke handelingen alleen maar tot verhoging van het rendement zouden leiden. Wel had hij geleerd om niet onmiddellijk toezeggingen te doen: eerst moest duidelijk blijken dat de medewerking menens was en moesten de resultaten ervan merkbaar zijn.

Tot slot van het gesprek voerde Boersma zijn tevoren afgesproken akt op. Hij vertelde Regensberg dat hij zichzelf beschouwde als een deskundige op het gebied van de voedselvoorziening, die geen enkel belang had in de lokale productie en handel in levensmiddelen. Hij verdiende zijn maandsalaris, kreeg geen enkele bonus of wat dan ook. Regensberg zou wel rekening moeten houden met een felle campagne van de kant van de Portugese boeren op het eiland, die daarin zeker gesteund zouden worden door de Syrische winkeliers. Deze groepen zouden hun aantrekkelijke inkomens als sneeuw voor de zon zien verdwijnen bij het realiseren van de plannen van Willemsen Levensmiddelenbedrijf BV: dat stond vast. Maar als onafhankelijke deskundige op het gebied van de voedselvoorziening kon Boersma niet anders dan de plannen voor de volle honderd procent steunen. Bovendien leek het hem dat ook de kosten van het voedingsmiddelenpakket gedrukt zouden worden, iets waar de regering zeker belangstelling voor zou hebben.

De bespreking met Regensberg was inderdaad zeer positief verlopen. Hij had Willemsen toegezegd al in de loop van de middag zijn advies in de zaak aan zijn minister te zenden en was ervan overtuigd dat de hele afwikkeling een kwestie van enkele dagen zou zijn.

In de middaguren bezochten Boersma en Willemsen nog een tweetal personen, die een belangrijke rol waren toebedeeld bij het realiseren van de plannen. Mevrouw Johnson, de voorzitster van de damesvereniging Ons Belang, een potige vrouw van een gewezen Engelse kolonie, toonde grote belangstelling voor het plan. Zij was zeer onder de indruk van het door Boersma gehouden betoog en zegde haar volledige medewerking toe. Haar vereniging onderhield goede relaties met de partij van de minister voor Volksvoeding en zij was er dan ook zeker van dat zij het een en ander zou kunnen bereiken voor de zaak. Terwijl zij sprak, begreep P.W.F.Willemsen dat Boersma een uitstekende keuze had gemaakt: mevrouw Johnson zou geen moment de verdenking op zich laden dat zij andere belangen dan het algemeen belang zou dienen. Bovendien was ze een eenvoudige, domme vrouw, die in staat zou zijn om tot het uiterste te gaan ter verdediging van de plannen. Zij zou een uitstekend tegenwicht kunnen zijn voor de Portugezen en Syriers: haar vereniging bestond uitsluitend uit vertegenwoordigers van de inheemse bevolkingsgroepen uit de lagere sociale klassen. Zo zou een eventuele discussie tussen voor- en tegenstanders van het plan al gauw een raciaal karakter kunnen krijgen en dan was het goed zich gesteund te weten door de grootste bevolkingsgroep. P.W.F.Willemsen zag het helemaal zitten en bij het afscheidnemen beloofde hij mevrouw Johnson een karton corned beef te laten bezorgen, zodat zij zelf kon oordelen over de kwaliteit van de voedingsmiddelen van de firma Willemsen Levensmiddelenbedrijf BV.

Een veel flamboyanter figuur was de heer Kerkhofs, geboren en getogen in het moederland, maar al decennialang op het eiland werkzaam. Uitgekomen als onderwijzer voor de missieschool begaf hij zich in de beginjaren van de zelfstandigheid op het politieke vlak, waarbij hij het uiteindelijk tot minister wist te brengen. Kerkhofs had handig gebruik weten te maken van zijn ambtstermijn als minister om tussendoor het diploma radio-monteur te behalen. Volgens de wetten van het land moest eenieder, die een vergunning wilde krijgen om een commercieel radiostation op te zetten, over dit diploma beschikken. Op het eiland bestond de mogelijkheid om dit diploma te behalen echter niet. Tijdens zijn ministerschap liet hij zijn hoofd van dienst enkele buitenlandse adviseurs aantrekken om een dergelijke cursus op te zetten en nam hij zelf deel aan de opleiding. Van de vijf cursisten slaagden tenslotte alleen hij en een collega-minister. Daags na de uitreiking van hun diploma tekende Kerkhofs als minister de twee zendvergunningen. Nu beheerde hij het meest beluisterde radiostation op het eiland, dat dag en nacht populaire muziek, afgewisseld met reclamespots uitzond. Kerkhofs was onmiddellijk geinteresseerd in de plannen en toonde zich bereid ook financieel te participeren in de uitvoering. Dat hij er geen gras over liet groeien, bewees hij wel door onmiddellijk een uitgebreid interview af te nemen dat die middag nog werd uitgezonden en waarin uitgebreid ingegaan werd op de vele voordelen die het plan het eiland bood. Eigenlijk vond Willemsen het wel wat te ver gaan om te beweren dat ingeblikt voedsel de voorkeur genoot boven verse voedingsmiddelen. Maar omdat het de zaak ten goede kwam, liet hij het maar zitten.

De avonduren hadden Boersma en hij doorgebracht in Café Maannacht waar ze hun eerste ontmoeting dunnetjes overdeden. Als ze niet aan tafel zaten om te genieten van het voortreffelijke eten, zaten ze om beurten aan de piano om hun kunnen te tonen. Niets wees er toen nog op dat de zaken zo'n rampzalige keer zouden nemen. In zijn vreugderoes gaf Willemsen Boersma een copie van een vertrouwelijke schrijven aan de Raad van Commissarissen van Willemsen Levensmiddelenbedrijf BV, waarin verslag werd gedaan over de corned-beef-kwestie. Het gaf een beeld van de geraffineerde wijze waarop Willemsen Levensmiddelenbedrijf BV aantrekkelijke winsten wist te maken met afgekeurde middelen. Een zending corned-beef, welke na het erin aantreffen van o.a. ratte-nagels, was afgekeurd, werd via connecties voorzien van de nodige bekeuringsbewijzen en kon tenslotte worden geexporteerd naar Opper-Vlakte. Boersma had met plezier het rapport gelezen en daarna de hele zaak een rondje aangeboden op kosten van de onderneming.

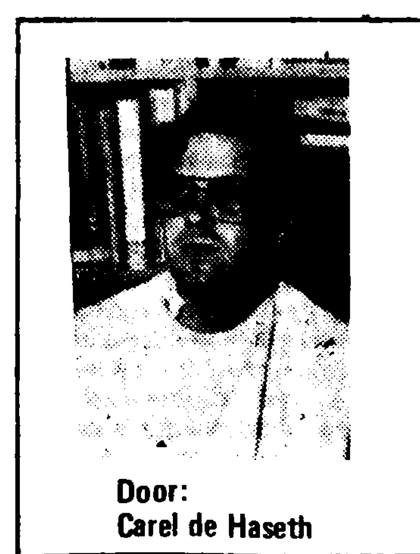
IV.

BOERSMA WAS NIET geheel ontevreden over de laatste ontwikkelingen. Mevrouw Johnson had de blikken corned-beef ontvangen en was zeer tevreden over de kwaliteit. Ze zou die avond een toespraak houden voor Ons Belang, waarbij ze de aandacht van de leden zou vestigen op de plannen van Willemsen Levensmiddelenbedrijf BV.

De voorzitter van de Vereniging van Verkopers van Voedingsmiddelen had hem via de telefoon de huid volgescholden. Toch had Boersma zijn geduld weten te bewaren en hij had de man het plan tot in details uitgelegd. Op een gegeven ogenblik had hij hem zelfs erop gewezen dat de plannen hoegenaamd rond waren, en dat het verstanding zou zijn als de VVV haar medewerking zou geven aan het project in plaats van het nutteloos bieden van tegenstand. Per slot van rekening, zo had hij de voorzitter gezegd, de leden van de VVV waren welkom om in het project te investeren. Als handelaar moesten zij toch inzien dat het voorstel ook voor hen interessant zou kunnen zijn! Toen hij merkte dat de voorzitter bereid was hem aan te horen, had hij zelfs voorgesteld tijdens een vergadering van de VVV een nadere uitleg te geven over de opzet van Willemsen Levensmiddelenbedrijf BV. Het ging er uiteindelijk niet om zich vijanden te maken: ook hier gold leven en laten leven.

Later op de dag had hij wel een teleurstelling moeten incasseren toen bleek dat de minister bezwaren scheen te hebben tegen de plannen. Terwijl Willemsen en hij de lunch gebruikten in Café Maannacht, was Regensberg onverwacht binnengekomen om het slechte nieuws te brengen. De minister was verontrust over de protesten van de Portugese landbouwers en zag weinig heil in de plannen van Willemsen Levensmiddelenbedrijf BV. Boersma reageerde spontaan met een "Die lul van een minister!", waarop Willemsen en Regensberg trachtten hem tot kalmering te brengen. De zakken, ze moesten toch begrijpen dat het hem op dat moment geen snars interesseerde wat de andere aanwezigen wel van hem zouden denken: hij had zijn emoties en daar schaamde hij zich niet voor! Maar uiteindelijk wist Regensberg hem tot rust te manen. Er zou wel wat op gevonden kunnen worden om de minister tot andere gedachten te brengen, maar ze moesten wel begrijpen dat een extra inbreng van de kant van Regensberg in deze zaak ook gehonoreerd moest worden. Willemsen was daar onmiddellijk op ingegaan en garandeerde Regensberg dat op dit punt geen verschil van mening bestond tussen hen. Als de zaak eenmaal rond zou zijn, kon over dit punt een overeenkomst worden bereikt: het was een zaak van goed vertrouwen over en weer.

Tenslotte waren ze allen gerustgesteld uiteen gegaan na de middag. Terwijl hij terugreed naar zijn werk was het wel of de zon het eiland feller verlichtte dan ooit. Heel in de verte waren zelfs de bergketens van het vasteland te zien, duidelijker dan hij ze ooit tevoren herinnerde te hebben gezien. Ach, als eenmaal het project liep, dan zouden zijn zorgen wegvallen. Hij dacht eraan hoe de mensen van het eiland de zon soms vervloekten, terwijl juist de zon de grootste aantrekkingskracht

Door:
Carel de Haseth

(Vervolg op pag. 5, kol. 3)

Koningin Beatrix in de VS: "Wij leven in een tijd van uitdagingen"

OP WOENSDAG 21 november dit jaar hield koningin Beatrix als staatshoofd van het Koninkrijk der Nederlanden een officiele toespraak tot het Amerikaanse Congres in het Capitool te Washington. Zij was op een officieel bezoek in de Verenigde Staten ter gelegenheid van de herdenking in dit aflopende jaar van de tweehonderd jaar ononderbroken diplomatieke en economische betrekkingen tussen de VS en het Koninkrijk. In haar toespraak liet zij niet onbetuigd de rol die de Antillen hebben gespeeld in die twee eeuwen van vriendschap. In grote lijnen volgt hier de toespraak van het staatshoofd zoals eerder dit jaar uitgesproken.

"Mijnheer de voorzitter, leden van het Congres. Veertig jaar geleden, in 1942, tijdens een van de donkerste perioden van de Tweede Wereldoorlog, was mijn grootmoeder, koningin Wilhelmina, de eerste regerende vorst die in deze zaal het woord mocht voeren in een gemeenschappelijke bijeenkomst van de Senaat en het Huis van Afgevaardigden. Dertig jaar geleden werd mijn moeder, koningin Juliana, uitgenodigd hetzelfde te doen. Zij sprak op een tijdstip, waarop Nederland mede dankzij uw offers in de militaire strijd, zijn vrijheid had herwonnen en tevens dankzij uw belangrijke steun, bezig was zijn, door oorlog en bezetting geschonden economie, weer op te bouwen.

Ik beschouw het als een groot voorrecht, en ik ben u er dankbaar voor, dat ik deze traditie mag voortzetten en u mag toespreken op een moment van bijzondere betekenis in de geschiedenis van onze beide landen. Tweehonderd jaar geleden, op 19 april 1782, ging Nederland over tot de officiele erkenning van uw jonge republiek die nog vocht voor haar onafhankelijkheid. Uw strijd had van de aanvang af onze warme sympathie. Wellicht was het dan ook geen toeval dat, in 1776, vanaf het eiland Sint Eustatius in de Nederlandse Antillen voor het eerst saluutschoten werden afgevuurd ter officiele begroeting van een Amerikaans schip dat voer onder de nieuwe vlag van uw republiek.

Wij voelden ons met u verbonden. Zelf hadden wij twee eeuwen eerder een lange worsteling moeten voeren om onze onafhankelijkheid te veroveren. In die worsteling hadden delen van ons land die gewend waren louter voor zichzelf op te komen, voor het eerst hun krachten gebundeld in de zestiende eeuw. "The Netherlands Provinves", zo schreef Willem de Zwijger, mijn voorvader die de stichter werd van onze staat, in een brief aan koningin Elizabeth de eerste van Engeland -- "The Netherlands Provinces are a union, not in name, title or on paper, but in courage, will, means and ability". Die moed, die wilskracht, die potentie, die bekwaamheid herkenden wij twee eeuwen later in de generatie Amerikanen die in 1776 ten strijde trok. In hun Declaration of Independence beluisterden wij de weerklank van de denkbeelden die ons in onze moeilijke strijd hadden bezield. De overeenkomst evenwel tussen uw jonge staat en de onze ging dieper. Ons verbond eenzelfde liefde voor vrijheid en verdraagzaamheid. Beide stonden wij, mede omdat wij handeldrijvende mogendheden waren, bij uitstek open voor de buitenwereld en steunden wij het principe van de vrije zee. Beide begeerden wij een toevluchtsoord te zijn voor allen, die elders te lijden hadden onder politieke of godsdienstige vervolging. John Adams, uw eerste gezant in Nederland, wees op die gelijkgezindheid toen hij zijn onderhandelingen voerde over diplomatieke erkenning, onderhandelingen die met succes werden bekroond en die de inleiding werden tot twee eeuwen van harmonische onderlinge betrekkingen. Harmonisch zijn die betrekkingen vooral geweest, doordat een geest van vrijheid en gerechtigheid sterk leefde in onze beide volken.

In die twee eeuwen was Nederland een van de Europese staten die nimmer met u in oorlog verwikkeld raakte of ooit een werkelijk ernstig conflict met u heeft gehad. Op die grondslag hebben wij elkaar grote diensten kunnen bewijzen. Ik wil hier niet uitweiden over de bijdragen aan de opbouw van uw Gemenebest, vanaf de tijd van de Founding Fathers, van de zijde van Nederland en de Nederlanders, met name aan hen die het avontuur aandurfden om in de Nieuwe Wereld een nieuw bestaan op te bouwen.

Graag wil ik hier echter wel onderstrepen hoeveel wij te danken hebben gehad aan u. Ik denk in het bijzonder aan twee punten: uw aandeel in de Tweede Wereldoorlog en de Marshall-hulp.

Wat de Tweede Wereldoorlog betreft, hebt u er wezenlijk toe bijgedragen dat er een einde kwam aan de onderdrukking en de bezetting van het Nederlandse grondgebied in Europa. Voor dat grondgebied in Azie opende zich een nieuwe toekomst als gevolg van uw historische overwinningen in de Pacific. Voor de offers die u hebt gebracht, zijn wij u blijvend dankbaar.

Amerikanen en Europeanen hebben tweemaal in deze eeuw zij aan zij gestreden. Zij weten beide wat oorlog betekent. Toch verschillen de ervaringen die de volkeren van Europa in talrijke oorlogen ondergingen wezenlijk van de uwe. Vrijwel geen Europees gezin ontkwam aan de diep schokkende belevenissen die geweld en vijandelijke bezetting brachten over ons continent. De herinnering daaraan bepaalt in menig opzicht de reacties in het heden, wanneer het gaat om vrede en veiligheid.

Een herinnering van geheel andere aard, roept de Marshall-hulp in ons op. Deze is voor de wederopbouw van onze geschonden economie van fundamenteel belang geweest. Deze hulp kwam voort uit een uiterst constructieve combinatie van waarachtige gulheid en van welbegrepen eigenbelang. Constructatief noem ik die combinatie omdat zij aantoonde dat dit soort steun een van de meest doelmatige vormen van "self-help" kan zijn, en omdat zij onderstreepte dat die hulp aan anderen op de lange duur slechts zinvol is, wanneer zij fundamenteel bijdraagt tot de versterking van gezonde economische en sociale structuren. Alleen op deze manier wordt ook de nationale en internationale stabiliteit bevorderd.

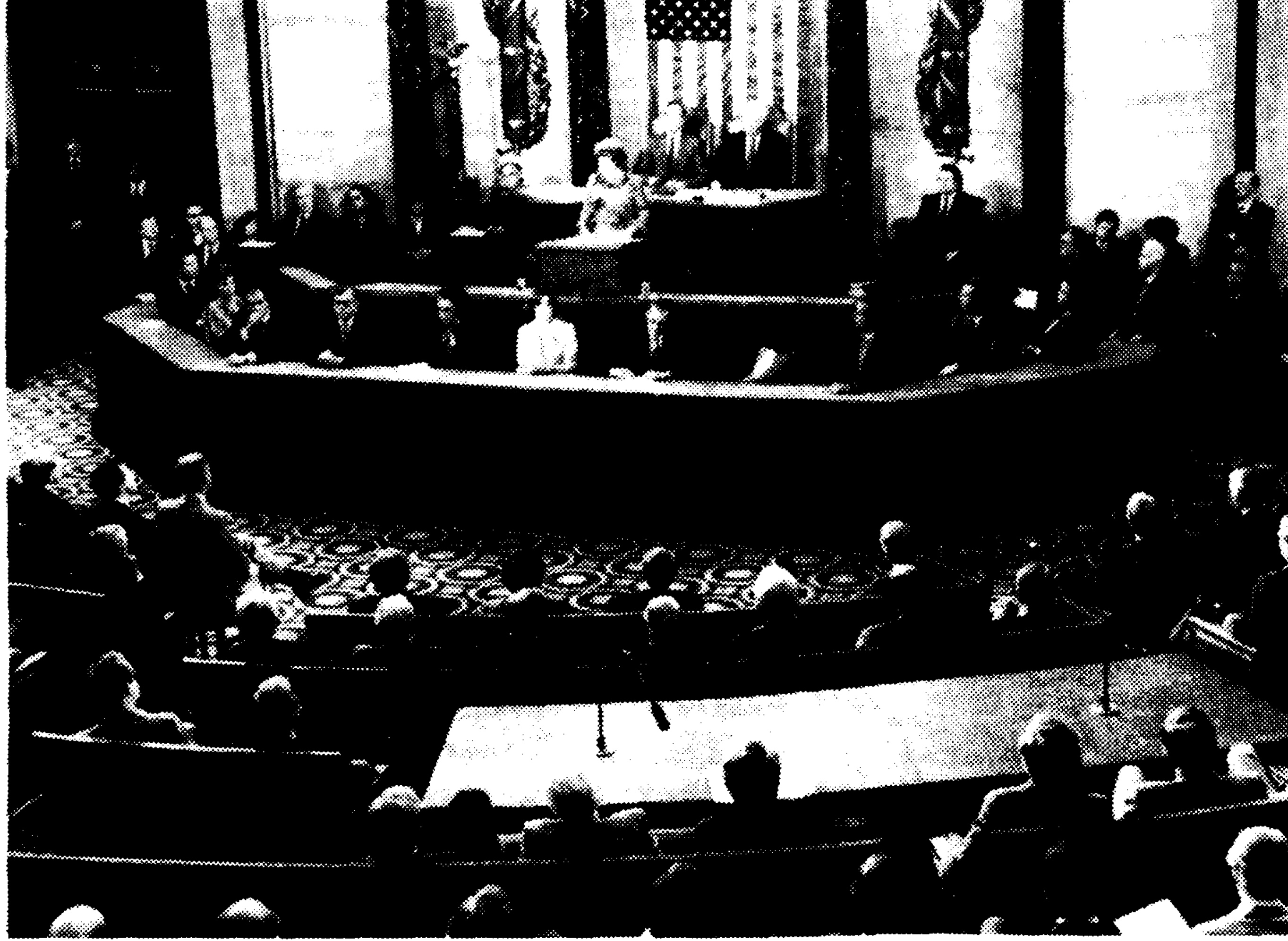
Wederzijds belang lag ook ten grondslag aan de Noord-Atlantische Verdrags Organisatie, die vier jaar na het einde van de Tweede Wereldoorlog werd opgericht. Nederland is altijd een trouw lid geweest. Wij hebben ons steeds ingespannen voor de collectieve verdediging en ook in mankracht bijgedragen door de dienstplicht.

De verschrikkingen van de Tweede Wereldoorlog hebben ook in ons de vaste overtuiging gewekt, dat zolang in de internationale verhoudingen macht over recht prevaleert, wij gemeenschappelijk onze onafhankelijkheid en onze vrijheid dienen veilig te stellen. Daarmee is evenwel niet alles gezegd. De paradox dat wij slechts kunnen hopen oorlog te voorkomen door de dreiging van een regelrechte vernietiging, gaat velen in ons land en ook elders, in toenemende mate benauwen.

Niets dunkt ons wenselijker dan te komen tot een evenwichtige, gecontroleerde vermindering van de wederzijdse bewapening, vermindering vooral van al die wapens die de beschaving zelve, ja alle leven op aarde bedreigen.

Bezorgd als wij zijn over de verslechterde situatie in de wereld, beschouwen wij het als essentieel dat de transatlantische dialoog wordt geintensiveerd. Op de vragen waarvoor wij staan, u in Amerika, wij in het zoveel kwetsbaarder Europa, moeten wij ons samen bezinnen en samen antwoorden zoeken. Dat houdt in dat wij aan beide zijden van de oceaan rekening dienen te houden met elkaars inzichten en belangen en dat wij elkaar betrekken bij alle beslissingen die ook de ander raken. Alleen op deze wijze is een hechte samenwerking verzekerd tussen het zich verenigd Europa en de Verenigde Staten: een samenwerking die voor de stabiliteit van de wereldverhoudingen onontbeerlijk is.

Onze samenwerking berust niet alleen op een bundeling van militaire krachten. Het heeft ook een basis in het economische leven. Dat betekent dat wij allen, vooral tegen de achtergrond van de beangstigende stijging van de werkloosheid, bedacht moeten zijn op de versterking van de kracht en de vitaliteit van onze produktiesystemen.

..... Koningin Beatrix spreekt op 21 april dit jaar het Amerikaanse Congres toe in het Capitool. Achter haar zitten vice-president George Bush van de Verenigde Staten en Tip O'Neill, "House Speaker" als voorzitter van de gecombineerde zitting van het Huis van Afgevaardigden en de Senaat.....(foto ANP)

Tevens is het nu meer dan ooit van betekenis, dat Amerika zijn visie en daadkracht niet voor zichzelf houdt, maar richt op het mondiale belang, dat onze westerse economische systemen de moeilijke recessie te boven komen. Door acht te slaan op de wensen die Europa op dat gebied koestert, dient u, daarvan ben ik overtuigd, op den duur ook uw eigen belangen het best. Misschien heeft Nederland een bijzonder recht dat gezichtspunt onder uw aandacht te brengen, omdat de vervlechting vooral van onze economie met de uwe ver is voortgeschreden. Onze beide landen zijn ieder voor zich degene, die het meest direct investeren in de ander.

Niet alleen voor Nederland (en de Nederlandse Antillen -RED) maar voor geheel West-Europa, geldt dat veel van zijn welvaart afhangt van het economische en financiele beleid, dat de Verenigde Staten voeren. De bevordering van die welvaart, die de bevordering insluit van de sociale stabiliteit in onze landen, is ook een van de doelstellingen van ons samengaan. Uit dat samengaan, gericht als het is op de verdediging en de inwendige versterking van een vrije, democratische, menswaardige samenleving, vloeien nog andere verplichtingen voort. In het bijzonder denk ik aan de hulp aan de ontwikkelingslanden en aan het opkomen voor de mensenrechten.

Hulp aan de ontwikkelingslanden voelen wij sinds vele jaren bovenal als een morele verplichting. Wie bittere armoede in het eigen land als onaanvaardbaar ziet en deze wil tegengaan door een meer rechtvaardige verdeling van de welvaart, kan er zich onmogelijk bij neerleggen dat de brede massa in de meeste ontwikkelingslanden er toe zou zijn veroordeeld tot in de verre toekomst te lijden onder die bittere armoede. Bovendien zou een ruimere hulp, aangepast aan het eigen ontwikkelingsniveau van ieder land en gericht op de doelstellingen welke die landen zelf verkiezen, ook de gehele basis van de wereldeconomie kunnen verbreden. De organisatie van de Verenigde Naties heeft het terecht noodzakelijk genoemd dat de rijke geindustrialiseerde landen voor de hulpverlening aan de arme landen op zijn minst de norm van 0,7 procent van hun bruto nationaal produkt aanhouden. Nederland heeft in de afgelopen vijf jaar die minimumnorm overschreden en 0,99 procent ter beschikking gesteld. Dit simpele cijfer kan een appèl inhouden aan de eigenschappen die wij, naast vele andere, in de mensen van uw groot land waarderen: hun gulheid en hun voorkeur voor een grootse aanpak, van harte ondersteunen wij de rol die u speelt wanneer u zich opstelt als voorvechter van een vrije wereldhandel, waarbij u ook de ontwikkelingslanden wilt betrekken en volwaardig wilt laten delen in het wereld-economisch stelsel. Steun aan de misdeelden kan men niet als barmhartigheid en zeker niet als een luxe beschouwen, maar veeleer als menselijke plicht en als verstandig beleid.

Men kan deze lijn doortrekken en het ook als plicht en verstandig beleid beschouwen om de mensenrechten te bevorderen. "Life, liberty and the pursuit of happiness" was de doelstelling die twee eeuwen geleden door uw Gemenebest in zijn geboorte-uur werd aanvaard en aan de wereld werd geproclameerd. Die woorden in uw grondwet zijn uniek, maar ook onze wetgeving is van die geest doortrokken.

Dit houdt in dat de overheid het leven, vooral ook het leven van de zwakken en misdeelden wil beschermen: dat zij aan de democratische vrijheid der burgers voortdurend nieuwe uitingsmogelijkheden wil bieden en dat zij tevens, voorzover dat van de overheid afhangt, voor eenieder de mogelijkheden tot het beleven van geluk wil uitbreiden. Moeten wij dan niet protest aantekenen wanneer elders, waar ook, de mensenrechten met voeten worden getreden? Waar ook, zeg ik, want als wij het opkomen voor die mensenrechten zouden beperken tot die landen die wij als een bedreiging voor onze democratische samenleving beschouwen, en als wij zouden nalaten te protesteren wanneer diezelfde rechten werden geschonden in andere landen, dan zouden wij dubbele maatstaven hanteren. Daarmee zouden wij niet alleen de effectiviteit van ons protest ondermijnen -- ernstiger nog: wij zouden ontrouw worden aan ons zelf, wij zouden aan de geloofwaardigheid van ons internationaal samengaan schade doen.

Ik zou voor dat begrip "geloofwaardigheid" met nadruk uw aandacht willen vragen. Slechts bij de gratie van die geloofwaardigheid kan een democratisch bestel functioneren. Het handhaven van die geloofwaardigheid is geen eenvoudige zaak. Democratie is een proces van voortdurende vernieuwing. Zij moet zich steeds toetsen aan wat leeft in de samenleving. Zij dient bedacht te zijn op het gevaar dat de burger zich niet meer bij de democratische besluitvorming betrokken voelt. Hoe het vertrouwen tussen de burger en zijn overheid kan worden versterkt en, waar nodig, hersteld, hoe de wederzijdse verantwoordelijkheden beter bepaald kunnen worden, zijn vragen, waarop wij ons allen met ernst dienen te bezinnen.

Dit zal in de eerste plaats als een opdracht ervaren worden door hen, die gekozen zijn om het volk te vertegenwoordigen. Wij leven in een tijd van grote uitdagingen. Het is een grote uitdaging, ons democratisch erfdeel effectief te beschermen en tegelijkertijd een stabiele basis voor het behoud van de wereldvrede te vinden. Het is een grote uitdaging, de welvaart in onze landen te bevorderen en tegelijkertijd te voorkomen dat het milieu waarin zich ons leven op aarde afspeelt, onherstelbaar wordt aangetast. Het is een grote uitdaging, onze onderlinge economische betrekkingen uit te breiden en tegelijkertijd de arme landen te helpen bij hun moeizame pogingen om zich aan de diepste misere te ontworstelen. Het is een grote uitdaging om de waarden waarin wij geloven en die ons dierbaar zijn, naar buiten te beschermen en hun tegelijkertijd naar binnen een nieuwe inhoud te geven die, waar nodig, ouderen, maar vooral ook jongeren in onze samenleving opnieuw kan bezielen.

Mr. Chairman, tweehonderd jaar geleden stond naast de prille Verenigde Staten de Republiek der Verenigde Nederlanden, wier vloten in de zeventiende eeuw de wereldzeeen hadden beheerst. Vergeleken met de uwe is thans onze kracht bescheiden en zijn de verantwoordelijkheden die op ons rusten, geringer in aantal en minder zwaar. Nederland echter heeft, beproefd en gestaald door een lange historie, zijn plaats bepaald in een werelddeel, dat in zijn verbondenheid met u, tegelijk aan zijn eigen eenwording bouwt. Voor u en voor ons, moge dan gelden dat, op grondslag van gelijkheid van doelstellingen en met de eerlijke wil om naar elkaar te luisteren en met elkaar rekening te houden, wij gaan vormen wat Willem de Zwijger vierhonderd jaar geleden over "The Netherlands Provinces" schreef: "A union not in name, title or on paper, but in courage, will, means and ability".

Dank u".

..... Tijdens haar staatsbezoek aan de Verenigde Staten in april dit jaar ter gelegenheid van de 200 jaar ononderbroken onderlinge betrekkingen tussen de VS en het Koninkrijk der Nederlanden (Nederland en de Antillen) werden koningin Beatrix en prins Claus ook ontvangen op het Witte Huis door de Amerikaanse president Ronald Reagan en zijn echtgenote Nancy. Zij poseerden op het bordes van het Witte Huis voordat zij aanzaten aan het staatsdiner...... (foto ANP).

Verse Spinazie

(Vervolg van pag. 4)

uitoefende op de toeristen. Bleef de regen te lang uit, dan begon iedereen en vooral de Portugese landbouwers te klagen over de droogte, de dreigende mislukking van de oogst. Als eenmaal het plan liep, zou deze instelling tot het verleden gaan behoren: men zou onafhankelijk van de regen zijn voor de voedselvoorziening en met meer overtuiging de zon kunnen aanprijzen aan de toeristen uit noordelijke streken. Willemsen Levensmiddelenbedrijf BV kon zo zelfs een bijdrage leveren aan het uitbouwen van de toeristenindustrie! Hoe meer hij nadacht over het project, hoe meer voordelen hij ervan zag en hoe enthousiaster hij ervoor raakte. En op zulke ogenblikken straalde hij van trots bij de gedachte dat juist hij deze weldaad voor het eiland mogelijk had gemaakt. Zonder zijn inbreng zou het nooit zover zijn gekomen! Hans Boersma de grote verlosser, de vernieuwer met toekomstvisie: een droom stond op het punt om uit te komen!

V.

TERWIJL HET VLIEGTUIG een wijde bocht nam, keek P.W.F.Willemsen uit het raampje naar de lichten van de stad beneden. De huizen langs de haveningang waren duidelijk te onderscheiden, evenals de torens van de grotere hotels langs het strand. Op zee zag hij de lichten van de olietankers die twee aan twee naast elkaar lagen, bezig olie van het ene ruim naar het andere te pompen. In de duisternis van de onbebouwde wildernis ontdekte hij na enig zoeken tenslotte de lichten van Café Maannacht, dat eenzaam op een heuveltop lag.

Naarmate het eiland kleiner werd en de details moeilijker te onderscheiden, besefte P.W.F.Willemsen dat alles voorgoed voorbij was. Zijn onderneming, die er eerst zo veelbelovend uitzag, was tenslotte gestrand door een noodlottige samenloop van omstandigheden. Het begon allemaal met het in de lokale dagbladen verschijnen van het afkeuringsrapport van de zending corned-beef, iets waar Boersma verantwoordelijk voor moest zijn geweest, al ontkende hij bij hoog en bij laag het rapport te hebben vrijgegeven. In eerste instantie was het P.W.F.Willemsen nog wel gelukt de authenciteit van het rapport te ontkennen. Een uitgebreid interview voor de radio van Kerkhofs en een telegram uit het moederland waren nodig geweest om het gevaar te keren. Via de telex van Willemsen Levensmiddelenbedrijf BV werd een verklaring van de Keuringsdienst voor Voedingsmiddelen overgeseind, waarin niets dan positiefs werd gezegd van Willemsen Levensmiddelenbedrijf BV en waarin met geen woord werd gerept over de corned-beef-affaire.

Nauwelijks was dit probleem opgelost of de volgende complicatie deed zich voor: Mevrouw Johnson en haar hele gezin werden met een ernstige voedselvergiftiging in het ziekenhuis opgenomen na het nuttigen van een corned-beef-maaltijd. De VVV eiste een diepgaand onderzoek van de minister en de dienst van Regensberg kreeg de opdracht de hele zaak grondig te onderzoeken. Het bedrag dat Regensberg vroeg voor zijn medewerking was zo exorbitant hoog, dat Willemsen Levensmiddelenbedrijf daar onmogelijk op in kon gaan. De resultaten van het onderzoek logen er tenslotte niet om: bij onderzoek werden in een zestal corned-beef-blikjes 32 ratteharen, twee ratteklauwen, één fragment van een muizestaart en drie maden aangetroffen. Het bacteriele onderzoek toonde aan dat de inhoud van de blikjes ernstig geïnfecteerd was. De eindconclusie van het onderzoek was dan ook dat de corned-beef zelfs niet voor dierlijke consumptie geschikt was.

Tegen de tijd dat het resultaat van het onderzoek algemeen bekend werd, had P.W.F.Willemsen al passage geboekt voor de terugreis, omdat het hem duidelijk was dat er geen enkele kans van slagen meer bestond voor zijn project.

Het vliegtuig had zijn kruishoogte bereikt en het waarschuwingslicht "fasten seatbelts" doofde. De stewardessen begonnen met het uitdelen van de maaltijd. P.W.F.Willemsen draaide zich van het raampje om en keek naar Boersma, die naast hem zat. Hans Boersma zat in zichzelf te praten, waarbij hij met zijn vingers ronddraaiende bewegingen maakte. Eerst draaide hij de ene kant uit, dan keek hij plotseling vragend op, mompelde wat, en draaide de andere kant uit met zijn vingers. Eindeloos herhaalde hij deze bezigheid, onderwijl onsamenhangende betogen mompelend of kinderwijsje neuriend. Hans Boersma had zich in zichzelf teruggetrokken, zich afgeschermd voor de omgeving waarvan het hem onmogelijk was gebleken haar te veranderen. Zo is nu eenmaal het menselijk lichaam: tastbaar van buiten, maar ook voor de hedendaagse wetenschap nog immer ondoorgrondelijk van binnen.....

EERSTE PRIJS

Amigoe-foto-prijsvraag

VOOR HET TWEEDE achtereenvolgende jaar heeft de Amigoe onder zijn uitgebreide lezerskring een fotoprijsvraag gehouden. Het aantal inzendingen was dit keer groter dan een jaar geleden, maar in meer gevallen dan vorig jaar hebben de inzenders zich niet aan de opdracht gehouden, namelijk dat de foto ook een boodschap moest inhouden. Volgend jaar zal er strenger op worden toegezien dat dit toch gebeurt, omdat het niet de bedoeling moet worden dat óf technisch hoog begaafde foto's óf leuke familiekiekjes, zonder verder enige mededeling voor de toeschouwer worden opgestuurd. Een technisch minder uitblinkende foto kan soms toch zeer aangrijpend zijn of meer inhoud hebben dan technische hoogstandjes.

Het aardige is dat er ditmaal aardig wat respons is gekomen van de drie Benedenwindse eilanden. Van de Bovenwinden was er helaas niet één inzending. Na een peiling onder het Amigoe-personeel, dat zeer kritisch de vooraf opgegeven opdracht in gedachte hield, kwam de volgende uitslag uit de bus:

Eerste prijs: 250 gulden gaat naar: A. Thie, Noord Nikiboko z/n, Bonaire (Titel foto: slaap zacht)

***

Tweede prijs: 150 gulden gaat naar: V.R. Josephia, postbus 1, Kralendijk, Bonaire (Titel foto: "Rust")

***

Derde prijs: 75 gulden gaat naar: Ronald Lemminga, Catiri 6, Aruba (Titel foto: "bouwplan...plan...plan")

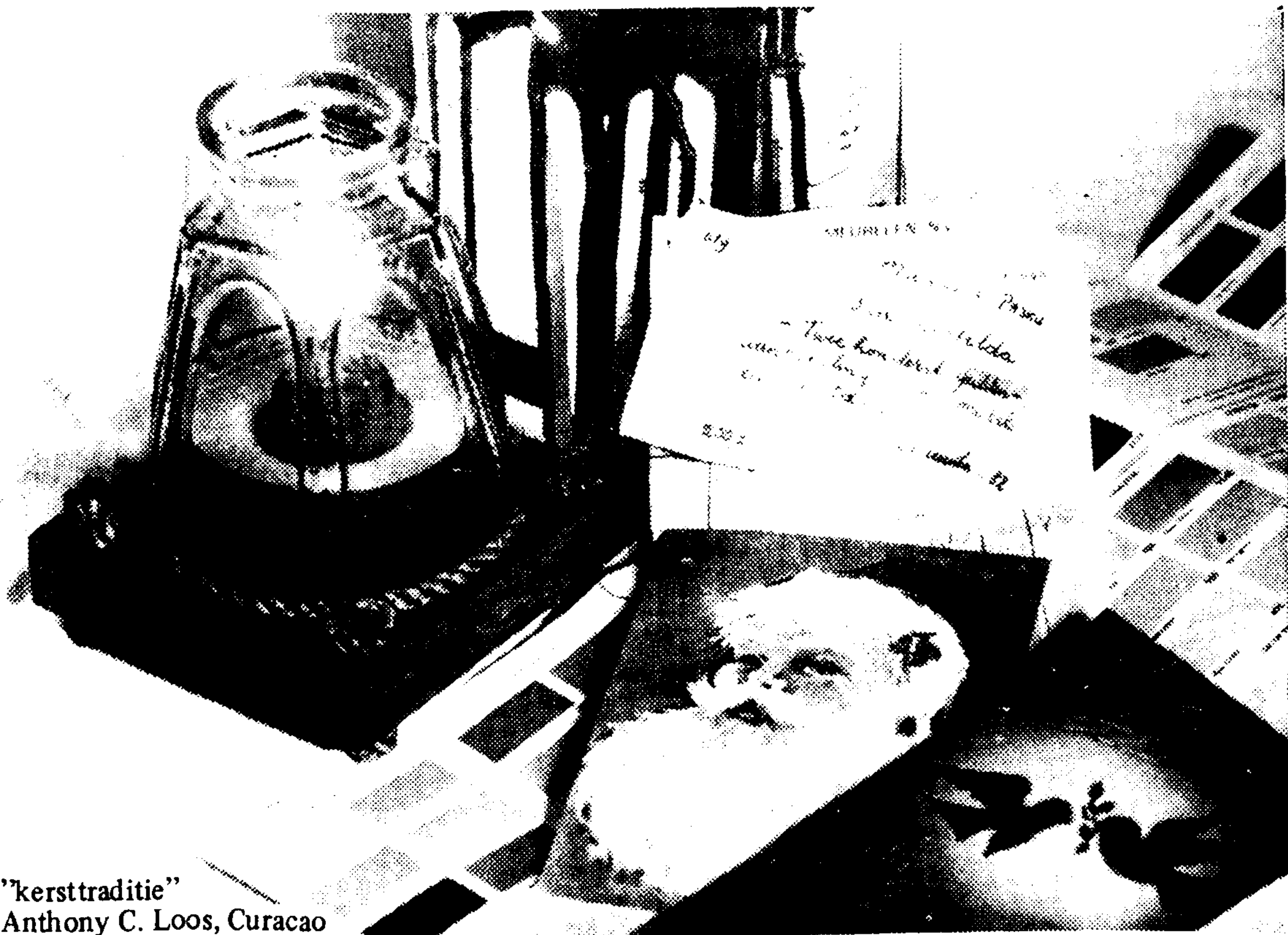
Met de prijswinnaars zal contact worden opgenomen door de Amigoe-medewerkers op Aruba en Bonaire. Alle inzenders krijgen binnenkort hun foto terugbezorgd.

***

De prijswinnaars worden gefeliciteerd. Alle andere deelnemers worden hartelijk bedankt voor hun getoonde bereidwilligheid mee te dingen naar de prijzen. Laat het feit dat ze nu niet in de prijzen zijn gevallen, geen reden zijn om volgend jaar niet weer mee te doen aan deze prijsvraag. Het gaat niet om de knikkers, maar om het spel.

***

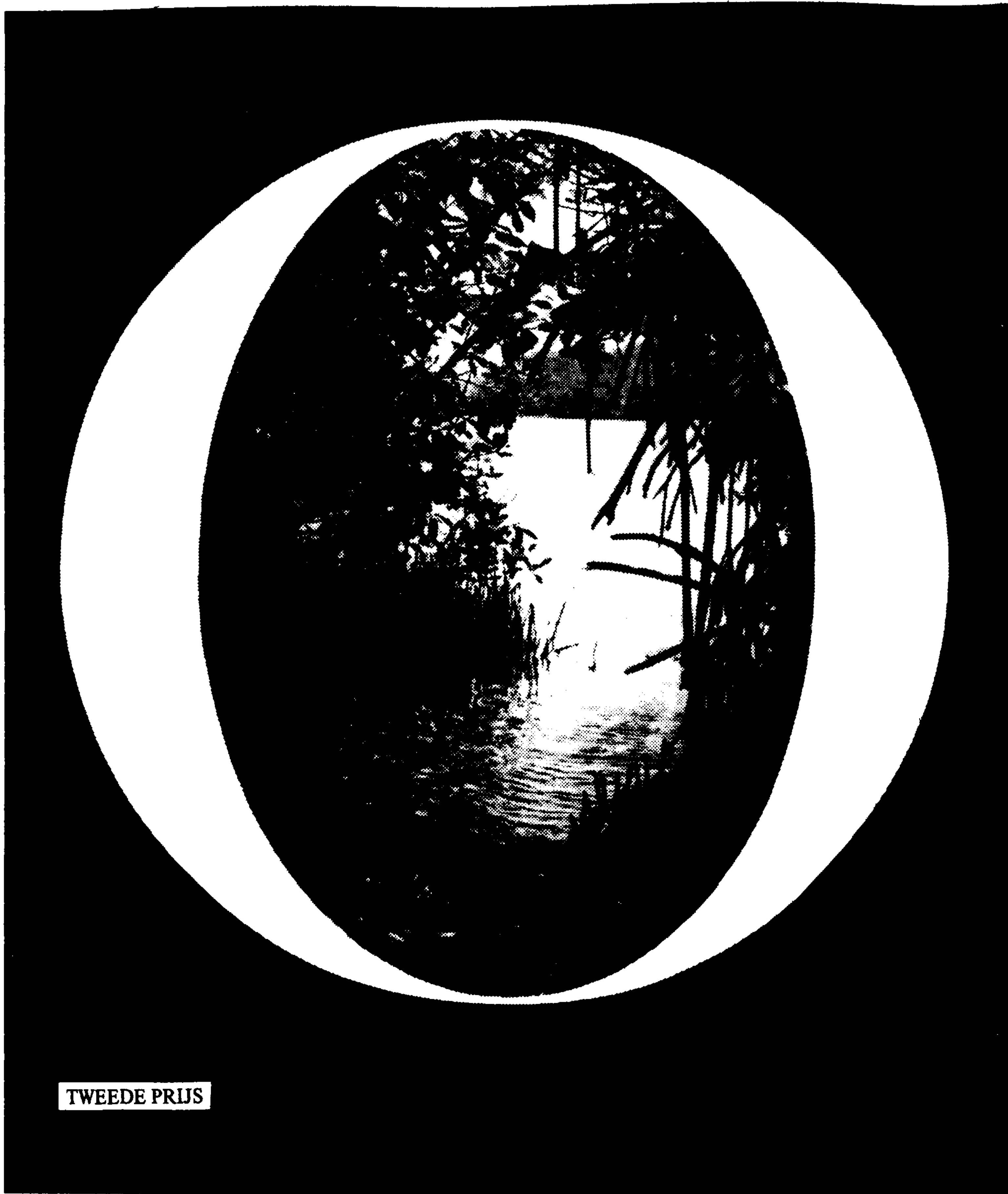
Behalve de drie prijswinnaars worden op deze pagina nog enkele foto's afgedrukt die hoog scoorden.

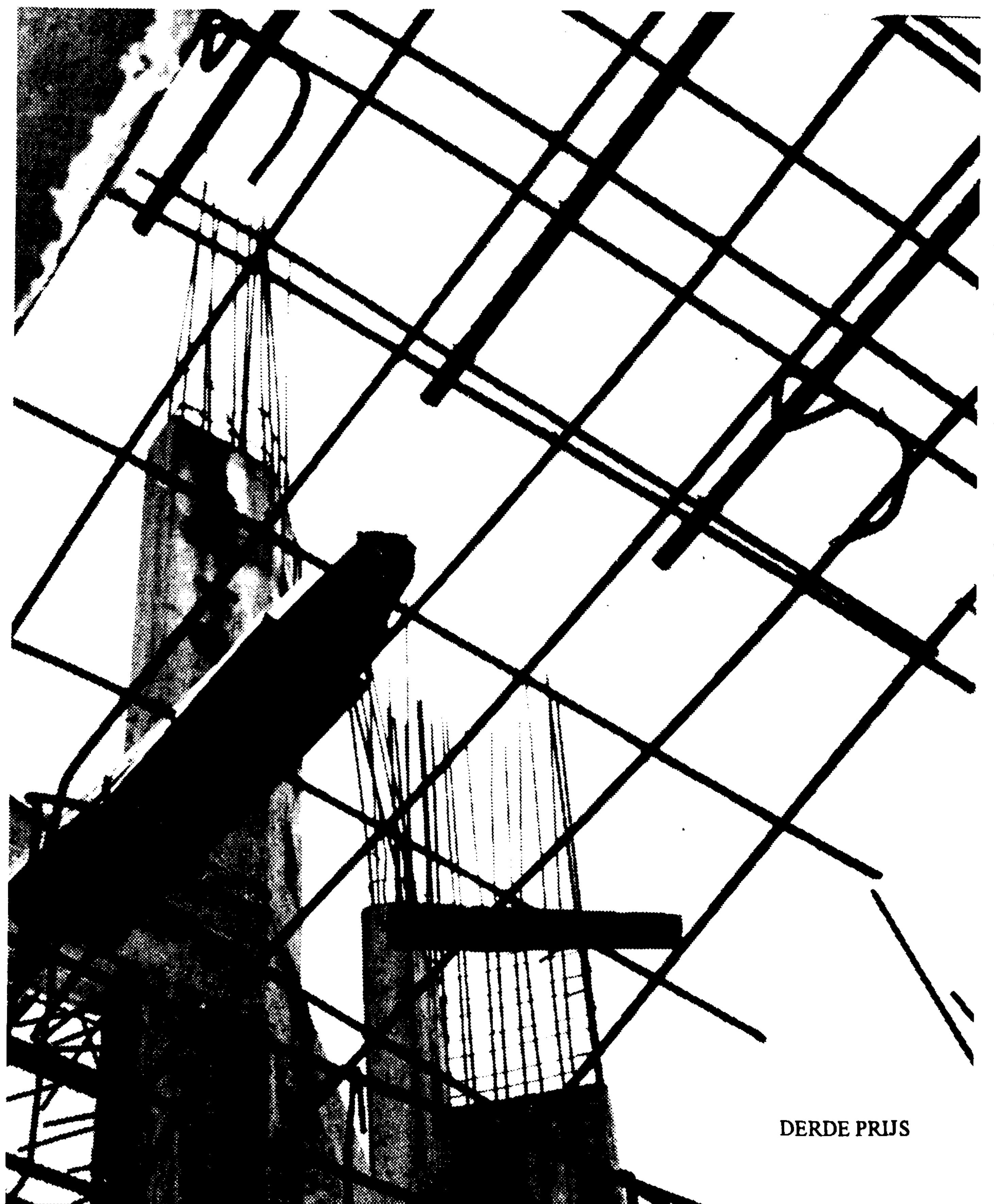

"kersttraditie"
Anthony C. Loos, Curacao

"sin palabras"
P.J. Sluis, Curacao

"onverbrekelijk"
Rinus de Graaff, Aruba

"Vrede"
Sylvia George, Curacao

TWEEDE PRIJS

DERDE PRIJS

Twintig jaar na de eerste plaat van de Beatles

De exploitatie van de Beatle-mythe

Het verhaal is meer dan bekend. Een béétje encyclopedie heeft hun glanzende carrière, hun invloed op de popmuziek en hun maatschappelijke betekenis niet veel minder uitvoerig in zijn kolommen opgenomen dan het leven en werk van Ludwig von Beethoven. De Beatles zijn immers - al bijna twaalf jaar lang - Geschiedenis.

Hoe gaat het anno 1982 met de overgebleven drie heren?

Ringo Starr (*42*) woont met zijn tweede vrouw, het filmsterretje Barbara Bach (ooit acterend naast James Bond), en zijn vijf kinderen in het landhuis Ascot bij Londen, vroeger de woonstee van John Lennon. Starr is nog steeds een filmfanaat.

George Harrison (*39*) is eveneens voor de tweede keer gehuwd, met zijn voormalige secretaresse Olivia Trinidad Arias, en slijt met vrouw en dochter zijn dagen op het landgoed Friars Park bij Londen. Harrison is een vaak gesignaleerde verschijning bij Formule-1-races en sponsor van films van Eric Idle (Monthy Pynthon).

Paul McCartney (*40*) tenslotte heeft zijn groep Wings ontboden en verschanst zich in een landgoed met onheiming en uitkijktoren in Sussex ('Colditz', wordt het genoemd - de schrik schijnt er bij McCartney na de moord op Lennon goed in te zitten). Verder vertoeft hij nogal eens met vrouw Linda en hun vier kinderen op hun farm in Schotland. Hij is de enige die nog echt succes heeft met het produceren van platen.

Journalisten die de drie ex-Beatles vragen naar de meest roemrijke periode van hun leven, stuiten veelal op een afhoudende reactie. De heren, zo goed als Lennon destijds, lijken een beetje afstand van hun verleden te willen nemen. Ze willen, na zo'n tien jaar als Beatle publiek bezit te zijn geweest, eindelijk eens zichzelf zijn.

Alleen: ze krijgen er domweg geen gelegenheid voor. Want niet alleen leeft 'De Mythe' nog immer voort - om de haverklap ook is er wel weer een of ander rechtbankproces over auteursrechten van boeken, platen, films en wat dies meer zij. Zelfs 'Beatles Unlimited', het tweemaandelijkse periodiek van de Nederlandse *Beatles Werkgroep*, verzucht in een recent nummer dat het "verbazingwekkend is hoeveel er deze dagen nog aan het Beatles-front" gebeurt.

Beatles Werkgroep? Jazeker: het feit dat de heren uit Liverpool al zo'n twaalf jaar uit elkaar zijn vermag de fans er niet van te weerhouden hun hobby te blijven botvieren.

Evert Vermeer, eindredacteur van Beatles Unlimited: "Ik sta er zelf ook wel een beetje van te kijken. We hebben nog altijd zo'n 1000 leden, 500 in Nederland en 500 in de rest van de wereld. En het aardige is dat de leeftijdsopbouw zeer evenwichtig is. Ongeveer eenderde van ons ledenbestand bestaat uit de oude garde, eenderde uit jongeren van rond de twintig en de rest zijn jongetjes en meisjes van 13, 14 jaar".

Wie dus mocht denken dat het om een sentimenteel clubje gaat, zit op het verkeerde spoor. Geen verafgoding, geen poeha. Vermeer bijvoorbeeld zegt niet echt koud of warm te worden van het feit dat de stad Liverpool zijn beroemde zonen na lang gelamenteer wel een zelf geen cent voor wil uittrekken. "Dat moeten de fans betalen, maar ik betwijfel of ze het benodige bedrag bijeen krijgen", zegt Vermeer. Dus moeten de Beatles het voorlopig stellen met vier naar hen genoemde straten.

De Cavern, de kelder in Liverpool waar ze hun carrière begonnen, is zelfs met puin volgestort, omdat er een parkeerplaats boven moest komen. Vermeer: "Het schijnt dat een particulier de kelder nu weer wil leeghalen om er een Beatles-restaurant te beginnen".

Volgens Vermeer argumenteert het stadsbestuur van Liverpool dat de Beatles destijds naar Londen zijn vertrokken om groot te worden, "maar dat is natuurlijk een flauwekul-reden". Enfin: New York, de tweede vaderstad van John Lennon, richt in een deel van zijn beroemde Central Park met behulp van giften uit 31 landen een "Strawberry Fields'-hoek in, genoemd naar nota bene een song van Lennon over Liverpool. Nou ja, profeten worden in eigen stad nooit geeerd.

Maar terug naar het verleden, twintig jaar om precies te zijn, toen *'Love me do'* als eerste officiele Beatles-single werd uitgebracht. In goed acht jaar tijd - van 1962 tot 1970 - beheersten de vier musici de hitlijsten volkomen. Na Elvis Presley waren ze het tweede fenomeen van de rock-and-roll-geschiedenis, en tot op de dag van vandaag putten critici zich uit in het vinden van mogelijke verklaringen voor hun gigantische succes - even afgezien van de kwaliteit van hun muzikale produkt dan.

Twee jaar geleden nog gewaagde de *Times of Londen* in een hoofdartikel(!) bij de dood van John Lennon over "het definitieve einde van de jaren zestig". Een beetje pathetisch voor het deftige dagblad, ongetwijfeld, maar het is treffend dat ook de Amerikaanse evangelist Billy Graham al in 1964 sprak van "De Beatles? Stuk voor stuk een symptoom van onze onzekere tijd, een voorbijgaand verschijnsel".

De Beatles werden, worden en zullen ook in de toekomst worden geidentificeerd met de jaren zestig. Love, peace, drugs. Het cliché dus, maar daarom niet minder waar.

Ze vonden de drugs dan wel niet uit, ze hielpen ze wél verspreiden (om ze daarna onmiddellijk weer af te zweren). Ze waren niet de grondleggers van de transcendentie meditatie, maar openden wel de westerse poorten voor de Maharishi om hem daarna genadeloos af te vallen met *'Fool on the Hill" en 'Sexy Sadie'*. Ze waren niet de oprichters van de ongebonden landen, maar voedden wel het cynisme over de grootmachten met hekelende songs over het Amerikaanse imperialisme (*'Bungalow Bill'*, de maoistische revolutie (*'Revolution'*) en de Sovietrussische kameraadschap (*'Back in the USSR'*).

Voor de eerste wereldwijde tv-uitzending in de geschiedenis kozen ze bewust voor de boodschap *'All you need is love'*.

De Beatles veroorzaakten geen maatschappelijke vernieuwingen, ze bevorderden ze. John Lennon zelf komt de verdienste toe dat hij van meet af aan de draak heeft gestoken met de Mythevorming. Vooral in de laatste jaren van zijn leven trachtte hij de legende tot wat meer realistische proporties terug te brengen.

Tot 'Newsweek', drie maanden vóór zijn dood: "Wat het was dat de Beatles de Beatles maakte, maakte de jaren zestig ook tot de jaren zestig. Maar alles wat we deden is, dat wat musici altijd al gedaan hebben: ritueel dansen, viering van de seizoenen", en daarbij verwees hij naar het tromgeroffel van oeroude stammen. "Alleen was onze stam groter, omdat de communicatie nu wereldwijd is (...) De Beatles leidden de maatschappij niet, ze waren er een deel van".

Maar de meest intellectuele Beatle wist dat hij tegen windmolens vocht. Het popvolkje, maar meer nog Big Business, laat zich zo snel geen mythes afnemen. Vooral niet omdat er nog steeds 'Big Money' mee te verdienen is.

Nogmaals Lennon: „Het enige wat met All You Need is Love werd bereikt is dat de platenmaatschappij er erg rijk van werd, en dat wij er ook iets van kregen. Verder veranderde er niets. Als een zwarte wereldkampioen boksen wordt, verbetert de positie van de negers ook niet. Het enige dat ermee behaald wordt is dat er miljoenen blanken door geentertaind worden".

Verbitterd signaleert Evert Vermeer in een recent nummer van Beatles Unlimited dat er binnenkort een elpee verschijnt onder de titel 'Al Beatle Songs about girls'. Vermeer: "De eerstvolgende platen zijn waarschijnlijk *'All Beatle Songs beginning with S'* en *'Beatle Songs That Made EMI-Records The Most Money Without Them Ever Doing Anything Back For It'*. Hoeveel sarcasme zal er nog nodig zijn om het in jullie stompzinnige hoofden te prenten dat de fans deze heruitgaven niet nodig hebben, gij platenbazen?".

Het wantrouwen is op zijn plaats. De Beatles hebben een fortuin gemaakt, maar ze hebben het nooit kunnen verkroppen dat anderen tien keer zoveel aan hen verdienden. Zelfs nú wil EMI-Records, dat het alleenrecht van distributie van Beatles-platen heeft, met bekend maken hoeveel platen er van de Beatles zijn verkocht. Alles wat EMI kwijt wil is dat de maatschappij alleen al in Nederland nog steeds "enkele duizenden Beatles-platen per maand" verkoopt. Het percentage dat daarvan naar de Beatles gaat, is geheim, en waarschijnlijk niet omdat het zo groot is.

Toch zijn er wel schattingen te maken van het succes van de Beatles. Het Guiness Book of World Records - anders zo puntje precies - schat het aantal verkochte platen tot 1978 op 100 miljoen singles en 100 miljoen elpees, "een ongeevenaard totaal-aantal".

De Beatles worden overigens nòg eens drie keer in Guinness vermeld als recordhouders: vervaardigers van de meeste gouden platen (*42*), de meest gecoverde plaat (*'Yesterday'* kent 1168 verschillende versies) en de plaat met de grootste voorverkoop (*'Can't buy me love'*, 2.400.000 stuks).

McCartney krijgt nog een vermelding als de meest succesvolle componist aller tijden: hij (co)produceerde 43 platen waarvan er meer dan een miljoen per exemplaar werden verkocht.

Kou zullen de heren dus niet lijden, maar daar gaat het ook niet om. Wat telt is dat de Beatles zo langzamerhand genoeg geexploiteerd zijn. Hun muzikale erfenis verdient "beter".

OP 5 OCTOBER 1962, alweer twintig jaar geleden, bracht EMI-records in Engeland een singeltje uit dat niet hoger zou reiken dan de zeventiende plaats op de hitparade. Titel ervan was "Love me do" - het eerste officiele plaatje van een onbekend groepje uit Liverpool. Goed twee jaar later waren de heren Beatles - want zij waren het - de grootste sensatie uit de muziekgeschiedenis.

Paul Mc Cartney: "Voor mij en voor de anderen waren de Beatles alleen maar een groep... en die hield op. Maar voor de kranten was het een legende".

Twan Mientjes schreef over decennia Beatle-mania in De Gelderlander.

LONDEN – De Beatles in juni 1966, al beroemd, op weg naar Duitsland waar zij drie dagen zouden optreden in de steden Essen en Hamburg.

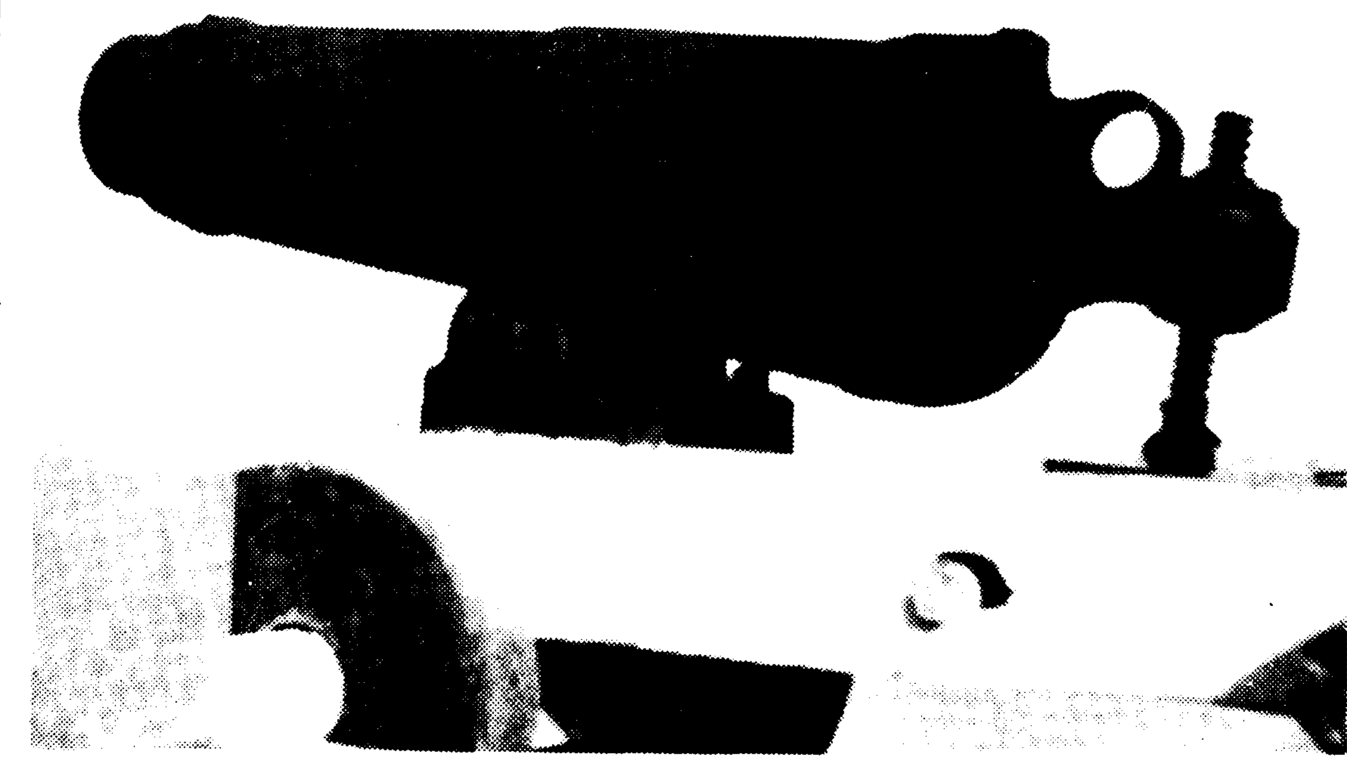

● In 1967 zongen de Beatles hun hit 'All you need is love' in de tv-uitzending 'Our world'. Het (live) optreden werd door ruim 400 miljoen mensen gevolgd.

NEW YORK – Politiemannen kijken toe hoe een jongeman een bloemenslinger ophangt aan het gesloten hek van het appartementencomplex waar ex-Beatle John Lennon werd vermoord.

"Tiru di cayon"

WILLEMSTAD — Toen ik op het einde van de veertiger jaren politiedienst deed op het eiland Bonaire, ontmoette ik op de politiepost in Kralendijk, die ondergebracht was in Fort Oranje, een aardige man. Lodewijk heette hij. In de wandeling werd hij Shon Wij genoemd.

Shon Wij was telefonist en bediende de kleine telefooncentrale, die zich onder in de vuurtoren, op de "batterij" van het fort bevond. Het was een gemakkelijk baantje, want de centrale telde slechts twintig nummers voor het gehele eiland. Shon Wij leerde mij papiamento en hij kon interessante verhalen vertellen over gebeurtenissen uit de vroegere tijd.

Eén van die verhalen kan ik mij nog heel goed herinneren. Ik laat het hier volgen, zoals Shon Wij het mij vertelde:

"Vroeger werd de bevolking van Bonaire, zo tegen de kersttijd en rond de jaarwisseling, nagenoeg verdubbeld. Dan kwamen bijna alle Bonaireanen, die bij de oliemaatschappijen op Aruba en op Curacao werkten of op zee voeren, terug naar hun geliefde geboorte-eiland om de feestdagen met vrouw, kinderen of andere familieleden te vieren. Het was dan in de kersttijd gezellig druk op Bonaire.

In de haven van Kralendijk lagen aan de houten aanlegsteiger, vlak bij het fort, vele zeilschepen, die de kerst en de jaarwisseling binnen bleven om de bemanningen in de gelegenheid te stellen de feestdagen op Bonaire bij hun familie door te brengen. Eén van deze zeilschepen was de prachtige brik "RELIANCE" van schipper Leon, die vlak bij het fort aan de houten aanlegsteiger was afgemeerd. De brik "RELIANCE" was bij deze geschiedenis nauw betrokken.

Naast de kerkelijke evenementen, de familiefeestjes en na nieuwjaar, de mascarada, had men op oudejaarsavond hat afschieten van een van de vier kanonnen op de "batterij" van Fort Oranje. "Tiru di Cayon". Dit gebeurde precies om twaalf uur en daar bestond bij [illegible] Bonaireanen altijd heel w[illegible] langstelling voor. Mijnhee[illegible] e Gezaghebber was daar hoogst persoonlijk bij aanwezig.

Op oudejaars-middag hadden de veldwachters Vincent en Domingo van de gezaghebber opdracht gekregen om een van de kanonnen op de "batterij" schietklaar te maken. Drie van deze kanonnen waren vernageld en dus niet meer bruikbaar. Het vierde kanon was echter nog volkomen intact, ondanks dat het uit 1812 dateerde. Alleen het zundgat moest door de gouvernements-timmerman met een ijzerboor uitgeboord worden, vanwege de roestvorming.

Vincent en Domingo gingen daarop aan het werk. Eerst werd de loop van het kanon grondig schoongemaakt. Vervolgens werd er ongeveer twintig pond zwart buskruit met een houten stamper in de buik van het kanon gestampt. Die stamper werd in vaktermen, met een minder mooi woord, de berelul genoemd. Daarna volgde een dikke prop van oude kranten, die ook flink werd aangestampt. Toen Vincent en Domingo daar mee bezig waren, kwam Domingo op een goed idee. Op de "batterij" lagen verscheidene zware ronde ijzeren kanonskogels.

Hij zei tegen Vincent: "Zeg Vincent, zal ik er een kanonskogel instoppen, dat kan toch zeker geen kwaad en als het kanon afgaat, komt de kogel toch in zee terecht". Vincent, die wat voorzichtiger was, vond het aanvankelijk niet zo'n goed idee, maar toen Domingo bleef aanhouden, lieten zij een zware ijzeren kanonskogel in de loop van het kanon naar binnen rollen. Achter de kogel volgden twee zakken vochtig zaagsel en het geheel werd afgedicht met een zware prop oude kranten, die ook weer flink werd aangestampt.

"We praten nergens over", zei Domingo.

Vervolgens vulde Vincent het zundgat met kruit. Rond het zundgat bracht hij een walletje aan van stopverf en het zo ontstane kratertje werd ook met buskruit gevuld. De stopverf behoedde het buskruit voor wegwaaien door de wind. Ja, het kanon was vakkundig geladen.

Achter de wielen van het kanon, werd een zware houten balk geplaatst om de terugstoot op te vangen. Van oude lappen, gedrenkt in koolteer, werd een fakkel gemaakt, die op een lange stok werd gestoken en die diende om het buskruit rond het zundgat te doen ontbranden. Alles was tot in de puntjes voorbereid door onze kanonniers.

Uit de verhalenbundel: "Strange People in a Crazy Harbour, door: Henk A. KLOMP.

Vincent was een beetje stil en maakte zich toch wat ongerust over de kanonskogel, die zij in het kanon gedaan hadden. Domingo lachte echter zijn bezorgdheid weg. Volgens hem kon er niets gebeuren.

's Avonds om kwart voor twaalf, verscheen Mijnheer de Gezaghebber op de "batterij", die reeds volgestroomd was met speciaal genodigden voor dit evenement. Onder aan de fortmuur stonden honderden belangstellenden, in spanning het kanonschot af te wachten, dat het nieuwe jaar moest aankondigen.

Veldwachter Domingo had zijn fakkel alvast aangestoken en precies om twaalf uur, op het sein van Mijnheer de Gezaghebber, liet hij met zijn fakkel het buskruit rond het zundgat van het kanon ontbranden. Eerst spoot een vonkenregen sissend uit het zundgat omhoog en daarop volgde een oorverdovende knal, die gepaard ging met een enorme vuurstraal uit de loop van het kanon en een dikke zwarte rookwolk..... De kanonskogel boorde zich krakend in de boeg van de brik "RELIANCE", juist even boven de waterlijn. Het was een voltreffer.

Een ieder rende in de richting van de "RELIANCE" aan de aanlegsteiger, om te kijken wat er gebeurd was. Van de nieuwjaarsrede van Mijnheer de Gezaghebber kwam niets terecht, die ging op in rook en kruitdamp. Het was een hele consternatie.

De "RELIANCE" had flinke schade opgelopen. Verschillende huidplanken waren versplinterd. Gelukkig maakte de brik geen water.

Schipper Leon was woedend, want het schip moest na nieuwjaarsdag naar La Guaira vertrekken, met aan boord een lading zout en houtskool.

Op nieuwjaarsdag werd de "RELIANCE", op gouvernementskosten gerepareerd door twee bekwame scheepstimmerlieden, zodat de brik toch nog op tijd kon vertrekken.

Mijnheer de Gezaghebber nam de grap van de beide veldwachters Vincent en Domingo hoog op en rapporteerde het gebeurde aan de Procureur-Generaal op Curacao. Later werden zij gestraft en werden voor zes weken overgeplaatst naar de politiepost Rincon, met het verbod, gedurende die tijd hun standplaats te verlaten. Daarmede werd tevens het traditionele "Tiru di Cayon" afgeschaft.

..Uw schrijver wenst U prettige dagen en een gelukkig en voorspoedig nieuwjaar.

Pink Floyd op glad filmijs

The Wall: meeslepend

POPMUZIKANTEN maken nogal eens de hinderlijke fout door te denken dat ze ook films kunnen maken• De misvatting wordt hoe langer hoe actueler nu steeds meer vermogende rockbands zich wagen op het gladde filmijs met populaire visuele middelen als video' Een nieuwe generatie acteurs is opgestaan nu bekende popmuzikanten aan de lopende band op het witte doek te bewonderen zijn? Aldus Michiel Willems in De Gelderlander'

Succes is overigens alles behalve verzekerd. 'Tommy' van The Who, om maar een bekend voorbeeld te noemen, was bepaald geen klapper. Althans, de film niet.

Pink Floyd, de grootste symfonische rockband aller tijden genoemd, heeft zich nu ook aan een film gewaagd die gebaseerd is op hun laatste elpee, 'The Wall'. De plaat was een uitermate pretentieus project dat door de liefhebbers niet bepaald in dank is afgenomen. Had de luisteraar destijds nogal moeite om de diepere essentie van 'The Wall' te doorgronden, de kijker wordt het nu allemaal probleemloos duidelijk.

Pink is de jongen die op jonge leeftijd zijn vader verliest in de tweede wereldoorlog en als gevolg daarvan door z'n moeder overstelpt wordt door zorg en liefde. Eenmaal op school ervaart Pink zijn leraren als machtswellustelingen en gaandeweg isoleert de jongen zich van zijn omgeving die, in zijn ogen, hem vijandig gezind is.

Op latere leeftijd is Pink een rockartiest die zich geconfronteerd ziet met de ontrouw van zijn vrouw en het onpersoonlijke leven van een artiest op toernee. Vanaf dat moment is Pink (geloofwaardig gespeeld door zanger Bob Geldof van de Boomtown Rats) nog uitsluitend overgeleverd aan z'n eigen fantasieen en herinneringen die de basis vormen van een schijnbaar chaotische film. Immers, in een film met een dergelijk thema kun je alle kanten op en de kans is dan ook groot dat het geheel verzandt in een ordinaire chaos. Niets is echter minder waar.

TEN GRONDE

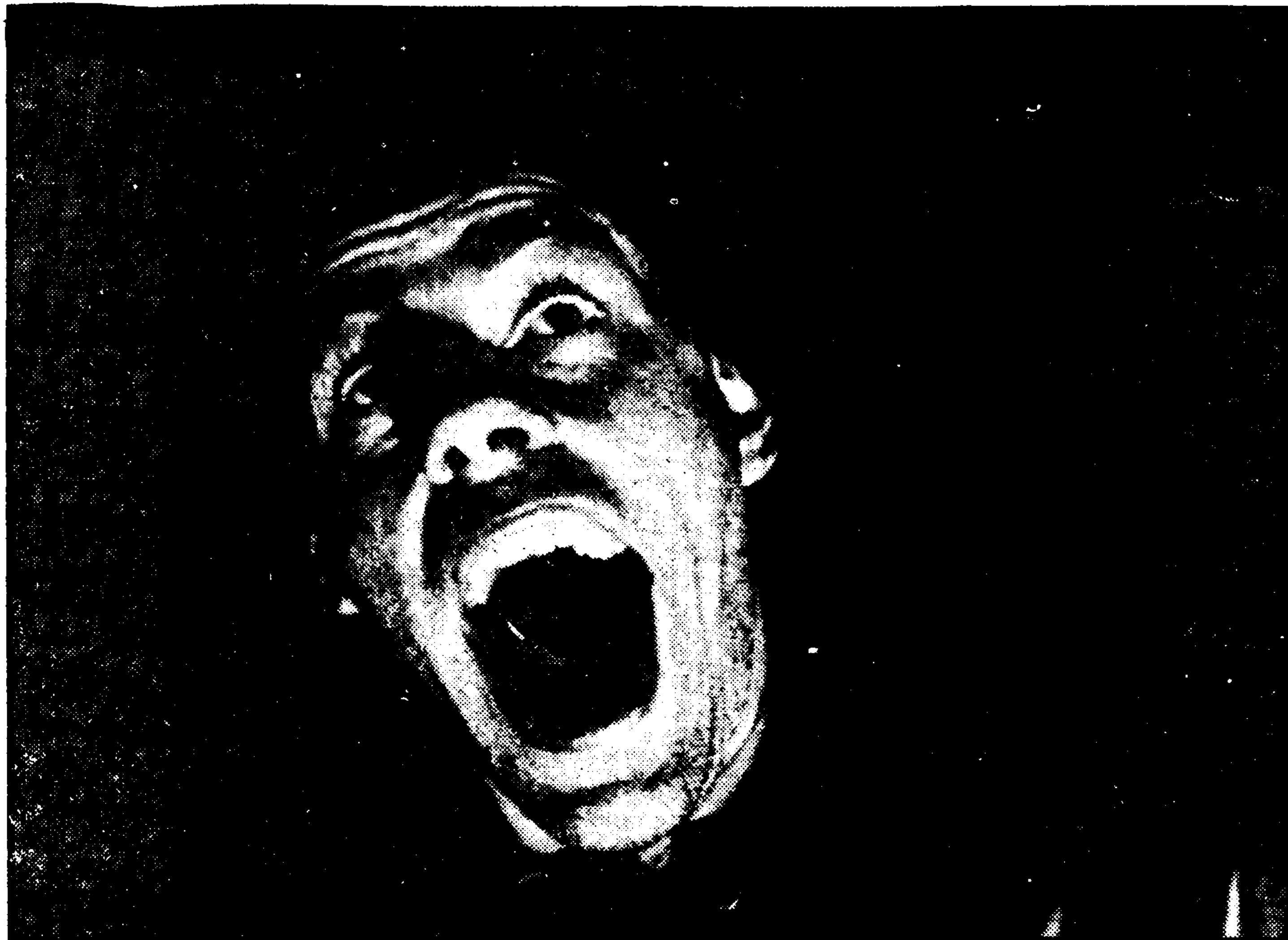
The wall, de muur, een individu opgesloten in zichzelf, geketend aan zijn verleden, de echte en psychische muren die een maatschappij in stand houdt en waaraan iemand als Pink ten gronde gaat. Dat alles wordt vertaald in beelden van oorlogsgeweld, de dood van zijn vader, het leven met z'n moeder, de ellende op school, de tirannie van de onderwijzer, de ontrouw van zijn vrouw. Regelmatig wordt in de film teruggevallen op de actuele situatie van Pink die apatisch voor de televisie oorlogsfilms bekijkt en voor niemand bereikbaar is.

LEIDER

Pink's fantasieen voeren hem naar een punt dat hij de leider wordt van een denkbeeldige, militairistische beweging die het uitroeien van alle 'afwijkende mensen' (zo worden homofielen, joden en negers genoemd) als hoofdtaak ziet. Uiteindelijk bereikt Pink het moment dat hij aan z'n eigen waanzinnige denkbeelden dreigt te bezwijken en tot de conclusie komt dat 'de muur' moet worden afgebroken: 'tear down the wall'. Pink is bereid de wereld te accepteren zoals die is.

Het verhaal is meeslepend, het flirten met de psychologie is minder van belang. Roger Waters van Pink Floyd, aandrager van het idee en de muziek, heeft de film gemaakt zoals hij een elpee in elkaar zet. Hoogstaande kwaliteit en stuitende commercialiteit gaan hand in hand. Die laatste wordt vertaald in de vele gewelddadige scenes, de razend knappe animatiefilms en de knipoog naar neo-fascisme die wellicht verkeerd begrepen kan worden.

De muziek is hierbij de leidraad en, bij wijze van uitzondering, ongelooflijk belangrijk voor het welslagen van de rolprent. 'The Wall' is indrukwekkend. Zeker als je bedenkt dat deze uit de rockmuziek is voortgekomen. (Overgenomen uit De Gelderlander).

● Bob Geldof in de rol van de oudere Pink. Passieve krankzinnigheid spelend zonder één woord uit te brengen.

'SOLDA'

Dediká na tur e PUEBLONAN
ku ta biba OPRIMI pa
MANNAN DI HERU
MANNAN DI BALA
ordená pa nan mes YUNAN,
MARIONETANAN
dje GRAN WEGA POLITIKO

Limosna Limosna
Un lèk di lechi
un pida pan
pan pa bo RUMAN
Limosna Limosna

Limuzín ta kore pasa

Limuzín Limuzín
Limuzín ta kore pasa
kore pasa kore pasa
kore skuer
basha bala
spanta e mannan di span
sera e mannan bashí
ku ta grita sin miserikòrdia
"Limosna, Limosna"

Limuzín blindá
Limuzin den harnás
ta kore pasa kore pasa
kore skuer
basha bala
i primintí
Pan pa Skòpèt
Karni pa Bala
Trabou pa Mitrayér
Limuzín Limuzín

Unifórmnan ta rék kabes
ta saka djente
ta habri man
ta sedusí hòmber i muhé
lorá den paña di pita
pa kibra nan personalidat
pa obligá nan sirbi i obedesé

Stémnan metáliko ta resoná
"Bin Bin
Nos tin Pan
Nos tin Lechi
Nos tin kas
Nos tin paña
Na granèl, na granèl
Bin Bin
Nos lo sòru pa bo
Nos lo sòru pa bo"

Paña di pita
ta kambia bira unifòrm
ta kambia bira
UNIFORM

Soldá Sóldá
Burdugu di Laman
Burdugu di Tera
Burdugu di Shelu
Burdugu di Kurpa
Burdugu di Mente
Sòldá Sòldá
Burdugu pa mata Hamber

"Obedesé
Para règt
Hinka rudía

Lembe lars di Sarzjant
Chupa Mayor
Kanta den koro
Patria Patria
Patria Stimá
Patria Patria
Patria P a r t í

Ta nan
Ta nan ta dirigí
Ta nan
Ta nan ta disidí
riba bo kabés di betòn
ku mester oprimí RUMAN

Ta nan
Ta nan ta laba spula
ta nan ta laba spula
Bo kurpa Bo mente
Bo KONSENSHI

Ta nan
Ta nan ta dikta
lèter pa lèter
ku òrdu i rèspèt
riba bo kabes di betòn
pa tene RUMAN abou

Limosna Limosna Limosna
Mannan largu di karpachi
ta span ta rèk
pa pidibo un man, Sòldá
B'a duna bèk
un man largu di heru i kandela
ordená pa un stèm
dominante i penetrante
ku no ta stòp di bisa

"Tene bo RUMAN abou
Tene bo RUMAN abou
Mester tapa su stèm
Mester mara su mannan
Mester kòrta su garganta
Mester yena su kueru
ku glas, metal, bala
k o r i e n t e"

Sóldá Sóldá
Burdugu di Laman
Burdugu di Tera
Burdugu di Shelu
Burdugu di Kurpa
Burdugu di Mente
Burdugu instruí pa oprimí
pa oprimí
su mes Pueblo
su mes Bario
su mes Kaya
su mes Kas
su mes TATA MAMA RUMAN
su mes FREI

Na kas, Sóldá
Kansá di òrdu
di Mayor i Sarzjant, Sòldá
bo ta brasa sunchi
lembe bo FREI, Sòldá
bo ta brasa sunchi
lembe bo YU, Sòldá
bo ta hari, bo ta yora
bo ta zoya bo YU bai soño
bo ta zoya bo FREI bai soño
bo ta zoya bo mes kabés
di metal i betòn bai soño

kabés ku ta zoya, zoya, zoya
te kita kai afó
ora bo soña ku Sanger i Kadaver
di bo mes PUEBLO

Sóldá, Sóldá
Lanta
Lanta fo'i soño
Sóldá

PUEBLO PUEBLO
Lanta
Lanta fo'i soño
Lanta fo'i soño
PUEBLO
LANTA FO'I SONO.

GRUPO DI TEATER FORO
(Gibi Bacilio)

Dialogo di pas: desafio di awendia

Mgr. Ellis

Papa Juan Pablo 2

Pa e di 16 "Dia Mundial di Pas" (1 januari 1983), Su Santidat Papa Juan Pablo II a skohe e siguiente tema:

E ASPEKTO mas inmediato di e tema aki ta su urgensha den mundu ku nos ta biba aden. Tantu akontecimentu tragiko, guera, hostilidat i tantu oportunidat perdí, negociashon ku no a duna fruto o konferenshanan internashonal ku no a terminá. Tur esakinan ta señala urgensha di un diálogo berdadero, komo un instrumento pa logra pas den mundo di awendía.

E tema di diálogo ta kontinuá klaramente e reflekshon di Iglesia i di Su Santidat Papa pa e "Dianan Mundial di Pas" ku tabata tin, espesialmente e tema di aña pasá "Pas, un don cu Dios a konfia nos". E tema ei tabata subrayá e dimenshon vertikal di don di Dios i e dimenshon horisontal di nos responsabilidat.

Diálogo ta dependé di nos komprenshon di e dos realidatnan aki. Resientemente Papa Juan Pablo II a subrayá e importansha di diálogo por ehempel den su diskurso na Coventry, ora El a dirigí su mes na Presidente Reagan i den su mensahe na Segunda Asamblea di Seshon Spesial di Nashonnan Uní, tokante desarmamento.

Dos dokumento di Iglesia, na un manera partikular, ta subrayá urgensha di diálogo i ta informá nos di su kontenido. "Gaudium et Spes" (Alegría i Speranza), ta papia hopi bes di e enkargo di "Diálogo fraternal" den Iglesia, den komunidat i den Sosiedat. E ta bisa nos "...... Iglesia ta para komo señal di e fraternidat ku ta permiti diálogo honesto i ta duné forsa".. Nos por i nos mester traha huntu sin violensha ni engaño pa por yuda construí un mundu den pas berdadero (G.S.,92)

Den su prome Ensiklika "Ecclesiam Suam" (Su Iglesia), Papa Pablo VI a desaroya sentido di diálogo den mundu di awendía, cual diálogo, asina Papa ta komentá "mester ta sin limite ni motibunan sekreto... i ta ekskluí kondenashon antisipá, polemika ofensiva, usá hopi bes kaba, i e tin e karakteristikanan di "klaridat, mansedumbre, konfiansa i prudensha.

"Diálogo di Pas" ta presentá su mes na mundo di awendia mas bien komo un desafio cu como un fórmula pa paz.

– Na prome luga ta e desafio pa laga violensha i forsa para, komo medio di resolbé disputanan.

– Na segundo luga, ta e desafio pa bandoná retorika bashi i posishonnan tumá padilanti, di adelanto egoista i eksplotashon di otronan.

– Na terser luga ta e desafio pa drenta den un diálogo berdadero; no e pretenshon di diskushonnan bashi ku intenshon di kamuflá intenshonnan egoista i evitá komunikashon honesto pa resolbé problemanan, ma diálogo mirá i deseá komo e mekanismo pa interkambio honesto, sinsero, franko i klá pa resolbé diferenshanan pa medio di negosiashon. Unikamente un diálogo berdadero lo duna pas un oportunidat awendia.

E akontesimentonan di lunanan ku a kaba di pasa, a ilustra un bia más, na tur parti di mundo, ku solamente un diálogo berdadero por trese solushonnan husto i duradero pa asegurá Pas. Un diálogo ku ta persistente i prudente, sinsero i fraternal, hibá cu respet i amor mutuo: un diálogo na tur nivel di bida, entre famianan, entre gruponan di tur edat, entre gruponan soshal i entre nashonnan, entre religionnan e ideologianan, ta esei ta e desafio ku Su Santidat Papa ta pidi nos di enserá den e tema aki.

(Mensahe transmiti na Antias pa obispu Wim Ellis)

Een natie is 'n verzameling van deugden

LEUSDEN — In de oude tijd leefden er in de Nederlanden de Franken, de Friezen en de Saksen. Zo hebben ze het ons tenminste geleerd. Die lui keken elkaar niet aan, gingen elkaar in de oorlog te lijf en na afloop dronken ze bier uit de schedels van hun vijanden. Dat waren aardige glazen om uit te drinken!

Het werd wel wat minder toen die Romeinen er aan kwamen. Die hadden hun wegen, hun boten, hun schepen. Door de opgravingen zien we dat die Romeinen tot de grote rivieren hun cultuur hebben aangesleept en het aantal ontdekkingen gaat dagelijks verder. Als eenmaal de Romeinen zijn weggejaagd, en uiteindelijk het christendom kans krijgt, wordt de toestand wel wat beter, maar later zullen de Bourgondiers als maar stukken bij hun rijk trekken, die later weer uiteenvallen. Ook bij de strijd tegen Spanje. Dan komt de splitsing bij de unie van Utrecht. Staatsvormen kwamen, staatsvormen verdwenen en het begrip groeide wel om te zien, dat een STAAT iets anders moet heten dan een natie, met eigen identiteit. Wat is dan toch echter het eigene van een natie, wat de identiteit?

Voor de tv zei iemand dat Suriname nog niet bestaat, de natie-Suriname moet nog komen; en dit was een uitlating die niets te maken had met de lopende politiek. En toch spreken we van een Surinamer.

We kennen op de Antillen de komst van een 7000 Surinamers en er bleven een 1500 hangen, en ieder kan een definitie geven van wat een Surinamer is! De natie was dus toch wel reeds geboren, of was men op weg naar identiteit?

Wat is de identiteit van de Antilliaan. Bestaat die ook nog niet, of is die óók nog groeiende? Wordt die identiteit sterker of verzwakt die?

Men zegt dat er momenteel 33.000 Antillianen in Holland zijn. Men zegt over tien jaar zijn ze er niet meer. Men bedoelt dan, niet dat ze terug gaan, maar ze gaan op in de Hollanders, want ze tonen geen eigen identiteit; dat komt niet naar voren. Holland zelf verandert. Sinds de oorlog is het anderhalf maal zo vol, een drieeneenhalf maal zo rijk, maar er is geen kinderzegen, wel een explosie van..... bejaarden. En honderdduizenden van elders leven hier, die min of meer integreren, ook al stelt men zich er soms radicaal tegenover.

Sommige naties bleven sterk en hield hun eigen bestaan. Ze vallen niet samen met een staat.

De Friezen wonen in 3 staten: in Holland, in Duitsland en in Denemarken. Is het dan de taal, die hen liet blijven bestaan? Er zijn in Friesland op de 500.000 mensen, een 75% die Fries spreken. Dat is soms erg kunstmatig, men wil de taal behouden en zegt dat dat de graadmeter is, wil men nog de natie behouden?

Hoe is het met de Antilliaan? Die wonen op 6 eilandjes, en die zijn een zwakke eenheid. Die hebben om door te gaan op drie eilanden een eigen taal met veel prachtige elementen als volkstaal; als cultuurtaal zijn er nog weinig toppen.

Heel dit bekijken en zoeken van de identiteit doet verder denken en vragen "wat is eigenlijk een natie" en dan moet men niet denken dat dit nooit gevraagd is. Als Thomas van Aquino, zijn tractaat gaat beginnen over de rechtvaardigheid, komt hij in zijn analyse tot de volgende conclusie: er zijn 3 gevallen om het zo maar te noemen, waarin rechtvaardigheid niet mogelijk is. Men kan niet rechtvaardig zijn ten opzichte van God; daar is geen ruil, geen evenwaardige prestatie tegenover terug te plaatsen. God schiep ons en dat is wat onze krachten te boven gaat. Ten tweede ten opzichte van de ouders. Die gaven ons het leven en dat kunnen we nooit terug geven en ten derde, ten opzichte van ons vaderland, dat gaf ons een groep deugden, een stel natuurlijke deugden die onze voorvaderen verworven door regelmatig het midden te houden, het evenwicht te zoeken, waarin juist de definitie van de deugd steekt.

Een stel deugden maakt het natie-bezit uit. Ieder lid van de natie krijgt dat stel van die natuur-deugden zó maar mee. Hoe kan hij die rechtvaardig beantwoorden met iets gelijks? Ook dat gaat niet. Als goede zoon van de natie moet hij de zo maar gekregen deugden doorgeven en uitbouwen ten goede.

Spotters zijn er onmiddellijk bij om te bewijzen dat de ondeugden dan wel duidelijk bij die groep mensen, een te veel van die deugden waren. Het midden wordt niet gehouden. Een Surinamer was leergierig, maar hij werd pronker van de verworvenheid. Een Fries was doorzettend, maar werd stijf en onplooibaar. Zonder de waarheid te ontkennen van de opmerking van de spotter wilde we laten zien dat ze ook inzien dat het essentiele van het natie-begrip voor hen ook duidelijk werd door de geestelijke "behavenis" van het lid van de natie. Niet alle leden van een natie moeten in dezelfde staat wonen en in een staat kunnen meerdere naties verenigd zijn. Maar het is iets wat niet statisch is, maar steeds in ontwikkeling, naar boven of beneden.

Duidelijk was wel de opmerking dat nationalisme niet is het behoud van bepaalde gebruiken. Iemand schreef: als alle Friezen morgen weer een oorijzer gingen dragen en de mannen de "skotse trye" weer konden dansen, dan waren het daarom nog geen Friezen. Ze moeten het eigene hebben en

DOOR PATER MENNO BRADA

dat kan zich onder andere omstandigheden weer anders manifesteren. Nationalisme is soms chauvinisme; of een louter streven, om toeristen te trekken. Zie Volendam. In Italie begint heel het dorp te dansen als in de verte er een bus aankomt met Amerikaanse toeristen. Rijdt de bus toch door, dan is het feest afgelopen. Er was geen feest alleen, maar uitbuiten van oude cultuur uitingen nadoen, om er nu geld mee te verdienen.

Natie, dus een groep mensen met dezelfde natuurlijke deugden of ondeugden. Men kan het niet meer rustig bezien in deze dagen. Ook kan men de geschiedenis niet meer rustig verstaan. Het moet geschiedenis zijn die wil laten zien wat het imperialisme gedaan heeft (men bedoelt: misdaan heeft). Men wil alleen maar economische geschiedenis, verradend dat men materialist is. Men kan niet meer rustig de geschiedenis lezen van de ethische kolonisatie die allang bestond in Spaanse landen en die pas in de laatste eeuwen op de Antillen kwam overgewaaid. In een diepingaande geschiedenis van Suriname komt de naam van Petrus Donders niet voor en we zijn daarom blij dat zijn figuur op de trappen van de St Pieter aan de wereld getoond werd.

De psyche uit zich in de taal en kan wederkerig ook helpen het verkregene te behouden. Nationalisten zijn daar ook ijveraars voor het behoud van de taal. Uit een goed begrip van wat de taal voor de mensen betekent, heeft iemand als Mgr Niewindt ineens greep naar het middel om de mensen te benaderen namelijk hun taal en daarin gaf hij het eerste boekwerk uit zijn catechismus. Zo trachtte hij de ziel te raken. Vóór hem deden de priesters dat reeds. De Franciscanen preekten reeds in het Papiamentu en pastoor Schink kon spreken met Toela en de ziel van de mensen raken.

Eigenlijk is het vreemd dat het tot het tweede Concilie van het Vaticaan moest duren eer dat de dode taal voor de liturgie, het Latijn, pas afgeschaft werd. Latijn als dode taal was geschikt voor de wetenschap voor de philosophie en theologie, en misschien laat zich daaruit wel voor een groot deel de onduidelijkheid verklaren van de moderne theologen, die in de volkstaal de inhoud van de openbaring trachten te verwoorden.

Taal kan het nationalisme verstevigen, denk maar aan Vlaanderen. Ook onderwijs kan het nationalisme — in goede zin genomen — verstevigen, bevorderen, dus mee helpen het stel natuurlijke deugden onder de kinderen van een natie te doen behouden en misschien zelfs uitgroeien ten goede. Onderwijs kan betekenen kennis bij brengen, maar dat is maar de helft van opvoeden. Maar er moet wezenlijke kennis worden bijgebracht wil men ze niet met oogkleppen laten rondlopen.

Een kind op een eiland dient te weten dat er nog meer is als water rond het eiland. Nu kan de keus van die kennis zeer beperkt zijn en onzijdig, onnuttig. Soekarno wees er op dat hij op school de zij-rivieren van de IJssel van buiten moest leren en we kennen iemand die nog precies weet waar laagveen is in Holland! Niet overdrijven; dit standpunt is zwaar achterhaald. We hebben al jaren in de vakken de heemkunde, met eigen aardrijkskunde, geschiedenis, dierkunde en plantkunde. Een leerplan van een ambachtschool in Winschoten is niet het geschikte leerplan voor een technische school op Barber.

De kerk kent het adagium "gratia non destruit sed perfecit". De genade breekt de natuur niet af, maar vervolledigt die en vervolmaakt die natuur. In het onderwijs is de godsdienstige beleving de sterke motivatie om de goed verworven deugden te sanctioneren en te vervolmaken. Men blijft deugdzamer in verder perspectief, in diepere verantwoording van doen en laten, in hoge zingeving aan het leven en men rooft zoveel als men dit alles weg neemt uit het onderwijs, of het er naast stelt als een bijvak. Gelijk zingen dat ook wel aardig is. Zie na.r de cultuuruitingen va[…] vereniging in nationaal en gods[…] dienstig perspectief. Dat gaf d[…] glorie aan landen als Italie e[…] Spanje. Godsdienst moet d[…] gist zijn in het leven.

Een staat kan verschillend[…] naties in zich hebben. Neem b[…] de staat Belgie met Vlaandere[…] en Wallonie. Neem Spanje me[…] Baskenland en Catalonie. Di[…] kan een moeilijke verhoudin[…] scheppen. Een land en één sta[…] tegelijk lijkt in de geschiedeni[…] een uitzondering, ofschoon he[…] ideaal zou lijken. De werkelij[…] heid is anders.

Het is prachtig mee te moge[…] helpen tot de opbouw van ee[…] natie, maar dan moet die acti[…] niet puur mercantiel zijn, al[…] het nationalisme om toeristen t[…] trekken, iedere keer een oogst[…] feest is als er een boot binne[…] komt, en in de salon van di[…] cruiseboten wat "aguinaldos" gaan zingen. Nationalisme moe[…] ook niet louter negatief zijn: te[…] gen imperialisme, tegen kapita[…] lisme en kolonisatie en dan di[…] uitingen zeer beperkt en schro[…] melijk vervormd aan de kinde[…] ren in het onderwijs uiteenzet[…] ten zodat ze bijna een negatie[…] idee zouden krijgen van de in[…] houd van het christendom. He[…] christendom is niet altijd dát wat er vertoond werd in de ge[…] schiedenis. Men bleef zo vee[…] onder de maat, door de "aur[…] sacri fames", de vervloekt[…] honger naar goud door het me[…] delijden hebben met de zwakk[…] mensen, waarbij waarden al[…] trouw overboord worden gegooid en de zwakheid in beheersing in levensdiscipline bijna verkocht was als een nationale deugd van iets dat er zo'n beetje echt bij hoort en dan vergeet men da[…] het iets is dat wel voorkwam maar daarom er nog niet puur noodzakelijk er bij behoort.

Een volgende generatie kan wel eens morgen als reactie een heel andere weg in slaan, die men helemaal niet zou verwachten. Mensen die regeren, hebben op de keerpunten van de geschiedenis van hun natie een grote verantwoording en zij kunnen die slechts dragen als ze goed inzicht hebben in dat wat het principieel om gaat, de verworvenheid in deugd te bewaren; en uit te bouwen en door te geven.

Uitkomst zoeken voor veeltalige mensheid

VOORSCHOTEN — Als je week in, week uit, jaar uit, jonge mensen om je heen hebt die vrijwel dagelijks met vijf en sommige met zes verschillende talen geconfronteerd worden, dan kom je ertoe jezelf af te vragen of dit, en alles wat ermee samenhangt, tot in lengte van dagen zo zal moeten blijven. Waarom dat zo?

Als leraar Frans aan de nu afgebroken, eertijds midden in Punda (Willemstad, Curacao) staande Wilhelmina- en Hendrikscholen voor MULO, had ik tegenover mijn leerlingen die bijna dagelijks bezig waren de taal van De Gaulle en van Brigitte Bardot onder de knie te krijgen, niet omdat zijn en haar taal ze zo bijzonder boeide, maar Frans was toen verplicht examenvak in Nederland, maar ook op de Nederlandse Antillen.

Na afloop van de Franse les begraven ze zich dan naar een ander lokaal om b.v. een aardrijkskundeles, een geschiedenis- of natuurkundeles in het Nederlands aan te horen, want Nederlands was (en is nog steeds) de boertaal op de vrijwel alle Curaçaose scholen.

Over de gang lopend werd er dan even gepraat met klasgenoten en dat dan uiteraard in het Papiamento, de moedertaal van de meesten, het Pidgin van sommigen. Daarbij de leerkrachten, en vooral directeur of directrice in de gaten houdend, want als je betrapt werd op het spreken van je eigen moedertaal dan zwaaide er wat; wel geen gevangenisstraf zoals recentelijk de Basken nog boven het hoofd hing als zij door de Guardia Nacional "betrapt" werden op het spreken van hun eigen taal, maar toch zwaaide er wat, variërend van een afkeurende leraarsblik via een welgemeende vermaning ("Spreek toch Nederlands, het is voor je eigen bestwil") naar een sanktie, waarbij een middag terug komen niet ongewoon was.

De vierde taal: Engels.Verplicht leervak in alle klassen. Nummer vijf: keuze uit òf verplicht Duits òf verplicht Spaans.

De zesde taal vond je in het ouderlijk of in het grootouderlijk huis. Op Curacao wonen mensen van zo'n vijftig verschillende nationaliteiten en de kans dat een leerling die binnen het schoolhek al met vijf verschillende talen in aanraking was gekomen, thuis zijn familie begroet in het Portugees, Chinees of Jiddisch, zat er dik uin.

En als je 's avonds op je porch na een gloeiende dag in de eindelijk dragelijke tropenatmosfeer zit te mijmeren, komen er in de avondstilte dagdromen aanzetten: één en dezelfde hulptaal, voor ieder mensekind naast de eigen moedertaal, wat een droom; wat een perspectief voor de Basken en de Spanjaarden, voor de Walen en de Vlamingen, voor de leerlingen van het voortgezet onderwijs overal ter wereld; voor de E.E.G., voor de UNO en voor de Unesco; en voor de wandeling over de markt in Tanger, door de binnenstad van Lissabon, voor alle van dag tot dag frequentere ontmoetingen tussen de ruim 4.000.000.000 leden van de "family of man".

Ook nu nog, eind 1982, verhevigd door het me alweer ingebed weten in de sfeer van "vrede op aarde" en "in de mensen een welbehagen", voel ik mij in de ban van die droom. Een droom die ik intussen voorgelegd heb aan anderen, met name aan de nationale UNESCO commissies van alle lidstaten van deze organisaties.

Vele mensen, vooral mannen (waarom dat, zou je zeggen) hebben gedroomd van een universele hulptaal en enkele honderden hebben het niet bij dromen gelaten, maar hebben "de" oplossing in de vorm van een zelfontworpen hulptaal aangeboden.

Het aantal van deze kunsttalen loopt in de honderden. De Deense linguist Otto Jespersen maakte "NOVIAL" zomaar, om te laten zien dat een vakman een taal kan maken. Aanhangers, verbreiders van Novial zijn er bij mijn weten nooit geweest; en Jespersen heeft ze niet gezocht.

Na de tweede wereldoorlog kwam Alfandar in Belgie met "NEO", en zocht en vond best wat aanhang. Ruim een eeuw geleden lanceerde Zamenhof "Esperanto", voor velen nog steeds dè oplossing van het probleem. Enkele groeperingen, voor zover mij bekend de aanhangers van "Esperanto" die van "Neo" en **die van "Interlingna", wendden** zich tot de UNESCO die graag verklaarde achter deze gedachte te staan en het daarbij liet, het daarbij alleen maar kon laten en uiteraard geen blijk van voorkeur kon geven. Het construeren van een kunsttaal werd voor velen een boeiend denkspel; honderden kunsttaal-projecten zijn niet of nauwelijks verder gekomen dan de blauwdruk.

Ook ik heb mij tot de UNESCO gewend zoals gezegd. Mijn vraag was, of de Unesco zelf dit probleem ter hand zou willen nemen, of de Unesco de bereidheid zou hebben zich te buigen over de problemen rond de veeltalige mensheid (met een arsenaal van ongeveer 3.000 natuurlijke talen !!), en dit vooral omdat nu, aan het eind van de **twintigste eeuw, de communi**catie van dag tot dag intensiever wordt. Daarbij is van mij de suggestie uitgegaan om op een ongebruikelijke manier te pogen om een algemeen aanvaardbare universele hulptaal tot stand te brengen en wel door de samenwerking van een groot aantal linguisten, elk één van de lidstaten vertegenwoordigend. Op deze wijze zou het universele karakter van de hulptaal duidelijk tot zijn recht komen.

En wat wil ik eigenlijk nu, eind 1982 met de Jaarwisseling voor de deur? Misschien dit: de an[…] der -U- benaderen; meedenkers meevoelers vinden, "kan-niet-bestaat-niet" -aanhangers vinden mensen die menen dat ook stou[…] te dromen bestaansrecht hebbe[…] en die er met mij van overtuigd **zijn, diep in zichzelf**, dat eens de tijd zal komen dat alle le[…] den van de "family of man" die deze boeiende Moeder Aarde bevolken, via de spraak, via de taal elkaar zullen kunnen ontmoeten en dat het ook niet uitgesloten is dat het moment van "eens" dichter naar ons "nu" verlegd wordt door ons gezamenlijk opbouwend te buigen over deze boodschap.

door TOM DE JONGE

Boe i Bè

("Ik begrijp jullie niet")

BOE I BE oftewel "Ik begrijp jullie niet" is een strip van Antilliaanse huize, welke sinds kort verschijnt in het Antilliaans maandblad Stiwa van de stichting Welzijnsbevordering Antillianen (SWA) in Rotterdam en omstreken. In deze strips komen zaken aan de orde welke "uit het leven gegrepen zijn" enz maar dan wel het leven in wat tegenwoordig zo mooi omschreven wordt als een multiraciale gemeenschap. De mooiheid van deze term in navenant even groot als de spanningen welke daaruit voortkomen. Over deze spanningen, problemen, hebben Boe en Bè het en steeds blijkt dan weer dat de kern van het probleem is dat er geen begrip voor elkaars situatie is. Boe en Bè is het geesteskind van de tekenaar Ron We[…]ver en de oud-Amigoe sportjournalist en redacteur Henkie Willems, die bij dit meer artistieke werk zijn vroegere bijnaam Bout[…]je hanteert. Hierbij een idee waarover Boe en Bè het zo[…] hebben.

